

BENYÓ JUDIT

OLYMPUS MONS

Egyfelvonásosok

II. kötet

**Szerkesztette: Benyó Judit
© BENYÓ JUDIT 2009**

**Felelős kiadó: Benyó Judit
Címlapon: Benyó Judit fényképe**

**Készült Budapesten,
a Magyar Elektronikus Könyvtárban,
INTERNET-kiadás**

2010

TARTALOMJEGYZÉK

A NAP ASSZONYA: egyfelvonásos 3 jelenetben

PINNETES: egyfelvonásos 6 képben színpadra

TÁNC A SIVATAGBAN: egyfelvonásos dráma 4 képben

AZ EGZOTIKUS: egyfelvonásos 5 képben

A FAVÁGÓ: egyfelvonásos 3 képben

HANNIBAL: egyfelvonásos dráma 3 jelenetben

A LÁNY, A BŰVÖS ÉS A MÁGUS: önéletrajzi egyfelvonásos dráma, 4 képben

A SZÍV MISZTÉRIUMA: dráma 3 felvonásban 9 jelenetben

Forrásmunkák, irodalom

A nap asszonya

egyfelvonásos 3 jelenetben
(filmre és balettre)

1991

SZEREPLŐK

A VILÁG ASSZONYA

– A Valóság, az Anyaság, az erotikum megszemélyesítője.

45 éves, magas, telt, dús keblű, formás alakú, vidám természetű, gyakran nevető asszony, színésznő

Ruhája: eleinte fekete lepel, türkizkék fátyol, (1-2. kép) majd a 3. képben piros narancs selyemruha, (hosszú)

Arca: szürkés-kék szemű, arca erősen kifestve, szőkésbarna hajú (rövid hajú)

A NAP ASSZONYA

– Az Álmodó, a Szellem és a Misztérium Tudója –

40 éves, költő, filozófus, zöldszemű, hosszú, barna hajú, karcsú, jó mozgású, táncos lábú, magas homlokú, intellektuális, szépség, termete: közép magas.

Ruhája: 1. képben hosszú, testhez álló, aranyfényű, flitteres ruhája van, 2. képben táncruha (rituális) mezítláb, 3. képben sötétszínű, testhez álló, flitteres ruha (zöldszínű), mezítláb

A Nap Asszonya bal gyűrűsujján Talizmánygyűrűt visel, aranygyűrű, középen sötétvörös színű kővel, a gyűrű formája könnyecsepphez hasonlít, ez mágikus gyűrű.

A Nap Asszonyának arca kimaszkírozva: ívelt szemöldök, magas homlok, zöld szemek, bölcs, női arc, szomorúság, síró arckifejezés, finoman jelezve a könnyeket.

OLIVÉR

– Az Elérhetetlen Férfi, a Mecénás, a titokzatos férfi, a férfias vadság, szenvedély megszemélyesítője 40 éves, sovány, sudár termetű, gyorsmozgású, bajszos, magas homlokú, sötét-kék szemű, arca kimaszkírozva, sötétbarna hajú.

Ruhája: fehér ing, fekete nadrág, lakkcipő, spanyol táncoshoz hasonló öltözk.

1. JELENET

1. kép

Ázsiai sivatag, forró napfényében, egy régi épülettel.

A Világ Asszonya autón robog türkizkék fátyolban és fekete lepelben, a szél fújja a ruháját.

Videó-szerű képek mutatják az utat a sivatagban.

Mikor megérkezik az asszony zihálva, leül egy kőre, nem messze tőle a Nap Asszonya álldogál a napfényben, egyedül.

Csak a sivatagi szél suhogását hallani (felerősítve) és a sivatagi rókák vinnyogását.

Ősi, keleties, egzotikus zene az egész jelenet alatt hol hangosan, hol halkán, időközben teljesen lehalkul a zene, csend van.

NAP ASSZONYA

– Jó reggelt! Sokáig tartott az út?

Hogy utaztál? Nem látszol fáradtnak, inkább mintha valamilyen felhevültség lenne benned.

Talán a száguldás miatt van? A robogás érzete váltotta ki?

A végtelenségbe való igyekezet.

Mi hírt hoztál nekem?

Tudod, hogy vártam a hírt Olivérről?

Nem írt levelet, vártam, hogy üzen, de nem üzent.

Mondj hát valamit!

Láttad? Beszéltél vele?

Milyen volt?

VILÁG ASSZONYA

– Láttam.

Beteg volt, azért is vagyok ilyen izgatott.

Neked nem mondhatta el, semmit nem mond el neked.

NAP ASSZONYA

– Miért? Miért titkolózik előttem?

Érthetetlen!?

Olyan jó volna megtudni, mit gondol, miről ábrándozik, de nem beszél semmiről, nem akarja, hogy megismerjem.

Úgy tesz, mintha idegen volna.

VILÁG ASSZONYA

– Tudok róla, sokat beszélgettünk rólad.

Velem többet beszél, mint veled.

Én sem ismerem teljesen, nagyon titokzatos férfi.

NAP ASSZONYA

– Mióta ismered? Egy éve?

Mondj már valamit!

(sétál az épület oszlopai között, nyugtalanul, a nap fénye szétömlik aranyfényű, flitteres ruháján.)

VILÁG ASSZONYA

– Nem mondhatom meg. Hidd el, még nem voltam az övé.
Nem akarja megcsalni a feleségét.
Kiismerhetetlen.

NAP ASSZONYA

– Olyan jó ez a napsütés, engem vigasztal a forróság, a sivatag végtelensége.
Tudod, vagy látod rajtam, milyen szerelmes vagyok Olivérbe?
Látszik rajtam, mondd!

VILÁG ASSZONYA

– Látszik arcodon a gyötrő szenvedély, igen.
De hát miért mondod el nekem a titkaidat?
Nem félsz, hogy elhódítom tőled?

NAP ASSZONYA

– Nem félek, hogy elhódítod tőlem, hiszen még enyém se volt ez a férfi.
Megközelíthetetlen.
Ezért olyan vonzó, olyan, mint egy mágus, nem tudok elszakadni tőle, újra és újra megbabonáz.
Amikor telepatikusan megérzi, hogy más férfi után is vágyódom, szinte a varázslata alá kerülök, és újra visszatérek hozzá gondolatban, olyan furcsa ez.
Amióta megláttam, két éve, hogy tart ez a szerelmi harc anélkül, hogy testileg közel lettünk volna egymáshoz. (megáll, és elmélázva maga elé nézve nekidől egy oszlopnak.)

NAP ASSZONYA

– Hoztál tőle üzenetet?
Nem mondhatod el?
Mondj már róla valamit!

VILÁG ASSZONYA

– Nem mondhatok semmit.
A mozdulataimból és a tekintetemből kell kiolvasnod az üzenetét.

NAP ASSZONYA

– Láttam, hogy siettél, szinte száguldoztál.
Arcodon azt láttam, hogy szerelmes vagy belé, és meg akarod szerezni magadnak.

VILÁG ASSZONYA

– Nekem van már férjem, el ne felejtsd!
És lányom is van.
Mégis azt képeled, hogy Olivér után vágyakozom?
Hogy érted ezt? Hogy gondolod?

NAP ASSZONYA

– Igen. Utána sóhajtozol.
Te vagy furcsa, mit akarsz tőle?

VILÁG ASSZONYA

– Mit gondolsz, miért sóhajtozok utána?
Hiszen az én férjem is gazdag a gazdagságáért nem, hát akkor miért, szerinted?

NAP ASSZONYA

– Tetszik neked a vakmerősége, a karcsúsága, és a vadsága.

VILÁG ASSZONYA

– Honnan tudod?

(felkacag asszonyian, kacéran)

NAP ASSZONYA

– Tudom.

Olyan, mintha meg akarnád Olivért hódítani valamilyen bűbájjal, amit te tudsz, a lényedben van, ez a földi asszonyok művészete.

VILÁG ASSZONYA (ismét felkacag, fejét hátraveti önfeledten)

– Hogyan?

VILÁG ASSZONYA

– Belelátasz a lelkem mélyébe? Honnan ismeresz engem?

Így először beszélgetünk egymással, és már úgy beszélsz velem, mintha évek óta ismernél.

NAP ASSZONYA

– Rád nézek, a szemedbe, és belelátok a lelkedbe. A dolgok tudója vagyok, ezért is öregedtem meg hamarabb, ezért van több ránc az arcomon.

Túl sok tudományt akartam magamba szívni, és minél többet megtudtam a világról, annál kíváncsibb, és annál szomorúbb lettem.

VILÁG ASSZONYA

– Nem értem szomorúságodat? Ismered a szerelmet, miért vagy mégis szomorú?

NAP ASSZONYA

– A legmélyebb szerelemre vágyok.

Szeretném megismerni az abszolút szerelmet.

VILÁG ASSZONYA

– Nem hiszek az abszolút szerelemben, bármikor elhagyhat

A férjem és a lányom is.

NAP ASSZONYA

– Kell léteznie egy hozzám hasonló lénynek, egy férfinak ebben a világban, aki azért született, hogy engem szeressen, azért él, hogy engem életben tartson!

Érted ezt?

Folyton ez jár az eszemben.

VILÁG ASSZONYA

– Még nem találkoztál hasonló férfival?

Keresed most is?

Hiszel a telepátiaiban?

NAP ASSZONYA

– Hiszek a telepátiában.

Az utóbbi hetekben annyira elhatalmasodott rajtam ez a szerelmi rajongás, hogy betölti a teret, az időt egészen.

NAP ASSZONYA

– Mintha mostani életemen uralkodna.

Leginkább titokzatos lénye vonz és az értelme, meg szeretném ismerni!

VILÁG ASSZONYA

– Szerelmes vagy beleestél, de látom, nem egyszerűen csak kívánod, azt hiszem a végzetedet, kutatod benne. (arcát tenyerébe hajtja elgondolkodva)

NAP ASSZONYA

– Komoly érzelmek kötnek hozzá. A ki nem mondott szavak nélkül is tudom, mit gondol, mit érez, ránézek és olyan, mintha magamat is látnám.

Különös, hogy nem kedvelem, ha egy férfi sokat beszél.

Tetszik nekem.

VILÁG ASSZONYA

– Ezért beszélsz folyton róla.

NAP ASSZONYA

– Igen, csodát tett velem.

VILÁG ASSZONYA

– Milyen csodát tett veled?

(feláll és sétálgatni kezd, idegesen.)

NAP ASSZONYA

– Megmentett. Nagyon jó volt hozzám.

VILÁG ASSZONYA

– Hogyan mentett meg?

(megáll séta közben, felnéz az égre)

– Mondd el, kérlek, tudni akarom! Olyan izgalmas.

NAP ASSZONYA

– Életben tart!

Engedi, hogy reménykedjek, ábrándozzak róla, szinte szuggerálja, hogy szeressem.

VILÁG ASSZONYA

– Honnan tudod?

És ha ez illúzió?

NAP ASSZONYA

– Nem ismerem ezt a szót, hogy „illúzió”.

NAP ASSZONYA

– Számomra a legnagyobb valóság az, ami a lélekben zajlik.

Anélkül, hogy beszélne érzelmeiről, anélkül, hogy testileg közel kerülne, lehetséges egy mélyebb közelség.

Attól félek, mások megirigylik majd óriási szenvedélyemet, és el akarnak szakítani tőle, megpróbálják majd.

Úgyis megtudják, hogy lehetetlen bennünket elszakítani egymástól.

VILÁG ASSZONYA

– Arra gondolsz, hogy én is megpróbálom, megpróbálhatom?

NAP ASSZONYA

– Nem haragszom rád ezért, bár rosszul esik, tudom, hogy nem veheted el tőlem, mint ahogy egyetlen más asszony sem tudja elvenni tőlem.

(szinte mozdulatlanul áll, ünnepélyesen mondja ezeket a szavakat)

VILÁG ASSZONYA

(ismét felnevet buján és asszonyian)

– Ilyet még nem láttam!

Hogy lehetsz ennyire biztos a szerelmedben?

NAP ASSZONYA

– Biztos vagyok az érzelmeimben.

Mintha az agyamban is érezném őt, a lényét, egész tudását szinte belém szuggerálja, olyan erős akarata van, mint még senkinek.

VILÁG ASSZONYA

– Azt hiszed, a te urad Olivér a legjobb férfi?

Tudd meg, az én uram nagyon művelt, több nyelven beszél, bejárja a világot számomra ő a legkülönb férfi.

NAP ASSZONYA

– Akkor miért kacérkodsz Olivérrel?

Miért parfümözöd be magad illatos kölnivel?

Megmondhatom! Azért, mert el akarod csábítani Olivért, ismerem a legtitkosabb vágyaidat is.

Azt mondod magadban, hogy nincs olyan férfi, akit ne tudnál megszerezni.

VILÁG ASSZONYA

– Honnan tudod, mi gondolok magamban?

Igen, ezt gondolom.

(újra felnevet, többször is.)

2 JELENET

1. kép.

A Világ Asszonya rituális tánca Olivér figyelmének felkeltésére.

(maszkos tánc)

A sivatag éjszaka, csillagokkal, kerek hold.

A sok oszlopos épületnél táncolnak, a tűz lángjai mellett.

2. kép.

A Nap Asszonya szomorú, bús tánca. (maszkos tánc)

Olivér tánca, titokzatos, sodró erejű tánc. (párduc-maszkban, fekete dresszben)

3. kép.

Csoportos tánc (8 férfi és 8 nő táncolja) maszkokban, eltáncolják a vadászatot.

Megjegyzések: E három rituális tánc lényege a két asszony tánca Olivérért, erőteljes zene-kísérettel, mely a tánccal együtt extázisba torkollik, különösen a csoportos tánc idején.

A tánc lehet indiai jellegű, lényeges eleme: a szerelmi kívánság és a vágy kifejezése legyen különös formában!

A Világ Asszonyának a tánca kacér, csábító és erotikus legyen, és életteli, vidám.

A Nap Asszonyának a tánca különös, melankóliával, szomorúsággal tele, olyan legyen, mint egy menyasszonyi tánc, mely átmegy haláltáncba.

Olivér táncolja el eleinte, hogy vonzódna a Világ Asszonyához, de aztán mégis elementárisabb erővel, táncolja el, hogy a Nap Asszonyát választja.

Utána táncolja el, hogy üldözik, mint egy vadászatban, a vad a kergetésben megsebesül, majd a földre esik.

Ez után megjelennek a többiek, a táncosok.

Ég a tábortűz a sivatagban.

A lángok hatására a tánc egyre vadabb lesz, szinte belebolondulnak a táncba, részegülten forognak sokáig, majd monoton egyhangúságban énekelnek, aztán újra táncolnak.

A Világ Asszonya közéjük vegyül és velük táncol.

A Nap Asszonya Olivérhez megy és testére borul.

A NAP ASSZONYA

(oldalt dőlve fekszik a tűz mellett a sivatagi tájban és merengve szól)

– Féltem Olivér életét. Minden nap és minden percben aggódom az életéért.

Nincs egy nyugodt pillanatom, mert tudom, milyen természetű, hirtelen haragú, gyors, mint a villám, nem ismeri a félelmet. Rettegek attól, hogy egyszer megsebesül, hogy elveszíthetem.

A VILÁG ASSZONYA

(hanyatt fekszik a tűznél)

– Miért aggódsz folyton miatta?

Nyugodj meg, tud magára vigyázni.

A NAP ASSZONYA

– Azért, mert ismerem.

VILÁG ASSZONYA

– És, ha egyszer elveszejt?

Erre nem gondoltál?

Nem élt együtt veled, nem volt a férjed, nem élettársad, de még nem is a szeretőd!

Akkor miért kötödsz hozzá ennyire?

Érthetetlen?

Egyszerűen hihetetlen, amit mondasz.

Tele vagy fájdalommal mostanában, látszik rajtad.

A VILÁG ASSZONYA

– A sok álmodozás felemészti fizikai erődet is.

Olyan sokat elmélkedsz, olyan sokat meditálsz, észre sem veszed, hogy húsból, vérből való férfi ő is, vágyai, kínjai lehetnek. Egyre csak a lelkét kutatod, mint valamilyen papnő, szinte lázasan fürkészed, hogy megismerd azt, amit elrejt az emberek elől.

Miért nem veszed észre, hogy ő is elfáradhat, rosszkedve lehet, vagy beteg, vagy ideges, ingerült valami miatt.

Teremtettél egy férfit, ő a te lényed férfi alakjában, és azt hiszed, hogy így a tiéd lehet?

NAP ASSZONYA

– Hogy mit hiszek az, az én dolgom.

Nem értem, miért nem írt levelet, kértem, hogy írjon, telefonáljon, még egyszer,

Igaz, nem ígérte meg, semmit se ígért.

Dühös lett, mikor megtudta, hogy hozzá akarok érni, meg akarom csókolni.

Szinte magán kívül volt haragjában.

Valamit magyarázott a feleségéről, nem értettem.

A testéhez akartam érni, megcsókolni valahol az arcát, a száját.

Nem engedte.

(Kis szünet után folytatja.)

– Felhevült arcára néztem szinte félelmetesnek láttam abban a percben.

Tudta, hogy megbántott.

Elküldött.

Egy évig vártam, hogy lássam, hogy megöleljem!

VILÁG ASSZONYA

– Egy évig vártál arra, hogy lásd?

Egy évig vártál arra, hogy megöleld?

NAP ASSZONYA

– Igen.

NAP ASSZONYA

– Sok évig vártam, és amikor megjött, nem ölelt magához úgy, mint ahogy a szerelmesek szokták hosszú, távollét után és meg se csókolt.

Haragtól izzó arcára néztem, mely még kíváncsibbá tette lényét.

Tetszett úgy is, haragos arccal, ridegséget, hűvösséget tettetett és minél hűvösebbnek látszott, annál inkább közeledni akartam hozzá.

Tudtam, mit rejt haragja, beleláttam a legmélyébe, akkor is, azért haragudtam rá.

VILÁG ASSZONYA

– Hozzád se ért?

És mégis, miért imádod?

Mit imádsz rajta?

NAP ASSZONYA

– Barátságtalan szavai ugyan úgy árasztották a vágyat és a szerelmet, mint udvarias szavai. Akármit tett, sugárzott mozdulataiból, az a mágia, amiről már beszéltem, és bárhogyan is meg akart sérteni, nem tudott.

Ki nem mondott szavai erősebben hatottak rám, mint a sértő kimondott szavak.

Sírtam miatta.

Aztán énekeltem.

Minden mozdulatomból Olivér szerelme áradt, és nem éreztem haragot, csak Olivér titokzatos szerelmének sugárzását.

VILÁG ASSZONYA

– Megsértett.

Megbocsátottál?

Nem viszonzta csókjaidat, ezt is megbocsátottad?

NAP ASSZONYA

– Igen. Hihetetlen, mi történt velem, Olivér azt akarta, hogy ne haragudjak rá.

Nem mondta, hogy várjak rá, azt se mondta, hogy szeret, és várom, és tudom, hogy szeret.

Az elhallgatott mély szavak, gondolatok többet mondanak a kimondott szavaknál.

VILÁG ASSZONYA

– Nem kételkedsz benne?

Bármi áron hiszel benne?

NAP ASSZONYA

– Nem kételkedek benne, hiszek benne.

VILÁG ASSZONYA

– Volt már a szobádban, intim kapcsolatban voltatok?

NAP ASSZONYA

– Nem volt még a szobámban, egyedül alszom a szobámban, régóta.

(lehajtja fejét)

– Hány éjszaka eltelik nélküle, más asszony ágyában ébred.

VILÁG ASSZONYA

– Mégis hogy tudod megtartani, ha nincs veled?

Nem érintheted, nem ölelheted, ez örület!

A NAP ASSZONYA

– Úgy tudom megtartani, hogy a körülöttem lévő élőlényekbe beleképzelem lényét, beleképzelem az esőbe, a nap fényébe, a fűbe, a fák lombjának hajladozásába.

A reszkető falevelekben, a sivatag jelenségeiben, a levegőben is érzem, madarak repülésében is keresem mindenütt, mert magamra hagyott, és nem maradt mellettem.

Ki kellett találnom Olivért, hogy életben maradhassak!
Még vár rám valaki, még olyan sokat meg akarok tudni a világról, a férfiakról, a létezésről!

VILÁG ASSZONYA NAP

– Lehet, hogy már nem lesz gyereked, késő már, de ha annyira beleszerettél, miért nem küzdesz érte?

NAP ASSZONYA

– Azt akarom, hogy magától szeressen belém, ne az én szerelmem hatására, megvárom.
Csak én gyógyíthatom, meg egyedül ezen a világon, senki más. Nem tudja csillapítani szenvedélyét.

A legnagyobb szenvedélyét kívánom!
(feláll a tűz mellől, kicsit sétálgat a közelben)

VILÁG ASSZONYA

– Meddig vársz?
És ha megöregszel, olyan soká vársz rá?
Nem sajnálsz a sok várakozást, nem fáj ez neked?

NAP ASSZONYA

– Sokáig várok.
Nem tudom, meddig?
(elgondolkozva, szomorúan)
– Azt se tudom, mi lesz velünk, lefekszünk-e az ágyba, egymás mellé meztelenül valamikor?
A legelemibb és a legtermészetesebb vágyaim vannak, és ezért kell szenvednem?
Fejtetőre állt minden, ami természetes?
Hiszek abban, hogy él az én férfi párom és eljön, ez a telepatikus érzés a molekuláimban van.
Nem durvulhatnak el annyira a férfiak, hogy ne találjak magamhoz való férfit!

VILÁG ASSZONYA

– Kell lennie egy férfinak, aki a párod!
Küzdj érte!
Hódítsd meg!

NAP ASSZONYA

– Azt akarom, hogy ő küzdjön értem!
Látod, lassan beesteledik.

NAP ASSZONYA

– Még mindig Olivérről beszélek, mindig, és egyfolytában ő jár az eszemben.
A tűz lángjai még jobban felkorbácsolják a fantáziámat.
Az a férfi, akinek a látomásos arca megjelenik a tűz lángjaiban, az a férfi szerelmem.
(felsóhajt, majd rituális mozdulattal arca elé emeli kezét, aztán járkálni kezd nyugtalanul)

VILÁG ASSZONYA

– Akkor nézzük most a tüzet!
Ne szóljunk semmit!

NAP ASSZONYA

(ismét a tűz mellé fekszik)

– Látom Olivért!

Látom, ahogy jön felém, fehér ingjét, az arcát is látom, most a mélykék szemét!

Látom! (behunyja szemét, és félig álomkórosan fekszik tovább a tűz mellett, ábrándozva)

– Mintha gyengéden megérintene, átfogná remegve derekamat.

Zene. Végtelen hangzású, egzotikus zene, lírai, álomszerű zene.

3 JELENET

1. kép

Szürrealista, videó-szerű képek, zenével.

Buja, szerelmi zene, pálmafák, tenger. A tengernél, reggel, napfelkeltekor.

A VILÁG ASSZONYA egy perzsamacskával játszik, fekszik a tengerparton.
Nem messze tőle Olivér sétál, nézi a tengert elgondolkozva.

VILÁG ASSZONYA

– Gyere közelebb!

Ne félj tőlem!

Gyere ide, nézd, milyen buja, és erotikus a reggel!

(mosolyogva beszél, mozgolódik erre-arra)

OLIVÉR (úgy tesz, mintha nem akarna arra nézni, meglepi az asszony telt teste, kissé lehajtja fejét, de aztán mégis odapillant az asszony testére)

– Nagyon friss ez a reggel, néztem a tengert, aztán megláttalak a parton. (a távolba néz)

VILÁG ASSZONYA (forgolódik, igazgatja magán a selyemruhát, erotikus mozdulattal, arcán mosoly van és vágyakozás)

– Gyere ide, kérlek, közelebb gyere! (unszolja a férfit, aki hűvösségével még inkább felingerli az asszonyt, az asszony nevetgél kacéran)

OLIVÉR

– Mit akarsz tőlem?

Miért kacérkodsz velem?

VILÁG ASSZONYA (az asszony teste lassan megmozdul, hánykolódni kezd)

– Tetszem neked?

OLIVÉR

– Tetszel!

(nézi az asszony teli, formás testét, szinte önkívületben.)

– Bocsáss meg!

Más asszonyt szeretek! (a férfi feláll zavartan és felhevülten, és lassú lépésekkel elmegy)

VILÁG ASSZONYA

– Ne menj el, várj!

Légy hozzám gyengéd! (felül könyökölve, meztelen válla kilátszik a ruhájából)

– Van még idő!

Nézd a nap ragyogását!

Ne menj el!

OLIVÉR

– Hagyj engem!

Kacér vagy, földi asszony vagy, akit én keresek, szinte már nem is ebből a világból való asszony, utána vágyódom.

Isten veled!
Ne haragudj! (kiáltva, integetve)

VILÁG ASSZONYA

– Kívántalak.

Isten veled! (integetve, majd ismét hanyatt fekszik a tengerparton)

2. kép

Alkonyat a tengerparton. Végtelen hangzású, síró, keleties zene.
Visítóan festői színek.

A NAP ASSZONYA méregzöld hosszú, flitteres ruhában, vállai fehéren kilátszanak, egy gyönyörű amulett a melle fölött messziről világít, (a ruha fényes, testhezálló) a Nap Asszonya mezítláb van.

Olivér fehér ingben, és fekete nadrágban, mezítláb.

A két szerelmes áll az alkonyatban a tengerparton, a víz mellett.

NAP ASSZONYA

– Olyan soká vártalak.

Belebetegedtem. Azt gondoltam, hogy sok asszony kacérkodott veled, csókoltad őket.

Olyan rossz volt még elgondolni is.

OLIVÉR

– Nem csókoltam őket, nem kívántam mást.

Itt vagyok, tiéd vagyok most már!

(átkarolja a Nap Asszonyát, gyengéden a vállánál, szó nélkül nézik a tenger hullámain, az ég kék színét.)

NAP ASSZONYA

– Nem gondolsz többet más asszonyra?

Nem, is kívánsz mást többé?

Azt akarom, hogy végtelenül sokáig maradjunk együtt.

A lelkedet akarom, nemcsak a testedet!

OLIVÉR

– Miért akarsz a lelkemet?

NAP ASSZONYA

– Csak a lelkeddel együtt lehetek: boldog.

OLIVÉR

– Ha neked adom a lelkemet, megnyugszol, boldog leszel?

Mit ígérjek még, mit kérsz tőlem, mindenemet neked adom!

NAP ASSZONYA

– Csak a lelkedet add nekem!

OLIVÉR

– Olyan régóta kerestelek, bejártam a világot, míg végre megtaláltalak.
Sok évig utaztam, sok asszonyt láttam.

NAP ASSZONYA

– Miért nem viszonzod öléseimet, csókjaimat?
Miért bántottál meg, miért hagytál kínlódni olyan sokáig?

OLIVÉR

– Azt akartam, hogy ne kívánj meg más idegen férfit,
Ezért nem viszonztam akkor ölelésedet.

NAP ASSZONYA

– Nem értem?
Azt akarom, hogy ne ölelj más asszonyt soha!
Ölelj át szorosán, úgy ölelj, mintha többet nem ölelhetnél.

OLIVÉR

(hirtelen, vadul átöleli a Nap Asszonyát, zöld, flitteres ruhás, karcsú testét, mely remegett, szinte didergett, az enyhe, szeles, tengeri szél felkerekedett ekkor.)
Olivér arca verejtékezett az izgalomtól, szinte lázas volt a teste.
Belehemperegtek a tenger vizébe ruhástól, hogy lehűtsék lázas testüket, majd a parton gurulva összeölelkezve forogtak, szinte önkívületben.

NAP ASSZONYA

– Meg akarok halni! (sírva.)

OLIVÉR

– Megbolondultál?
Hiszen most kezdünk csak élni.
Nem halhatsz meg!

NAP ASSZONYA

(láztól remegve, dideregve a nedves ruhában)
– Magammal akarlak vinni!

OLIVÉR

– Mit mondasz?
Élnünk kell még!
Értsd meg, együtt akarok élni veled!

NAP ASSZONYA

– Tudom.
(Váratlanul sakálok tűnnek fel a sivatagban, rikoltozva futnak a tenger felé, szinte kísértetiesek.)

NAP ASSZONYA

– Hallod a sakál hangját?

OLIVÉR

– Ne törődj a sakálokkal!

Csak fussanak, mit bánom én, nem érdekelnek! (egész testével öleli a Nap Asszonyát, mint aki nem akarja elereszteni soha)

NAP ASSZONYA

– Éhes sakálok rohannak!

Hallom a hangjukból, hogy veszettek, istentelenül, amikor éhesek, akkor üvöltenek így!

OLIVÉR

– Ne beszélj róluk, még messze vannak!

Gondolj az életünkre, veled vagyok, öllelek, csókollak, asszonyom vagy, ne félj!

(A sakálok üvöltése egyre közelebből hallatszik.)

NAP ASSZONYA

– Ezek a sakálok mindenevők, ha éhesek, ránk rontanak.

És nem félnek az emberektől sem.

OLIVÉR

– Itt vagyok veled, ne félj!

(A sakálok váratlanul egészen közel rohannak már, az alkonyatban nem látni hová futnak.

A két szerelmes mozdulatlanul fekszik a tengerparton, összeölelkezve.)

NAP ASSZONYA

– Széttépnek bennünket, meglátod!

Jössz velem a Végtelen Időbe, most már ne féljünk!

(A kiéhezett sakálok ráugrottak a Nap Asszonyára, az egyik sakál az asszony torkát fojtogatta, harapdálták Olivért is, aki megpróbálta ellökni a sakálokat, de azok újra ráugrottak a szerelmespárra.

Az egyik sakál egész testével a Nap Asszonyára feküdt, szinte átfonta mancsaival az asszonyt, mintha nem akarná elengedni,

Olivér dühös lett, elszántan, vadul viaskodott a másik két sakállal.)

A NAP ASSZONYA sikítozott.

OLIVÉR

– Élsz? Adj életjelt!

Beszélj valamit!

Meglátod, életben maradunk!

Higgy nekem!

NAP ASSZONYA

– Még élek.

Úgy szorítja mellemet a sakál, mintha nem akarná elereszteni, félek.

Siess! (idegesen)

– Segíts!

(A Nap Asszonya meg se mer mozdulni a sakál szorításában, a sakál ekkor Olivért harapdálja, a sakálok üvöltése egyre félelmetesebb)

OLIVÉR

– Tudsz lélegezni?

NAP ASSZONYA

– Maradj ott, a parton, nem tudom, mi lesz velem.

Sötét van, alig látom az arcodat.

Ne hagyj el, Olivér!

OLIVÉR

– A sakálok beleharaptak a lábamba, a kezembe.

Bocsáss meg!

Megsebesültem!

(Olivér sebe vérzett, elvesztette eszméletét, majd elaludt.

Megeredt az eső, hosszú cseppekben és rájuk zúdult.)

Zene. Végtelen hangzású, misztikus, szomorú zene, elárasztja a teret.

1991.

Pinnetes

egyfelvonásos 6 képben színpadra

1991

HELYSZÍN: Pannónia, Róma, Dalmátia

SZEREPLŐK:

BREUKUS BATO, 51 éves, fiatal, bajszos, szakállas, szőkésbarna hajú, durva, féktelen, középmagas férfi, a breukus törzsek vezére

DALMÁT BADO, 38 éves, fiatal, magas, izmos, sötétbarnahajú, bajszos, sudár termetű, jó alakú, magas homlokú, temperamentumos, a hegyi lakók vezére

PINNETES, 34 éves, fiatal, magas, sovány, feketehajú, fekete bajszos, karcsú, magas homlokú, keskenyarcú, dinamikus, szenvedélyes, fekete szemű, a bojusok fejedelme

BOGLÁRKA, 33 éves, karcsú, fekete, hosszú hajú, feketeszemű, magas homlokú, dinamikus karakter, középmagas (copfos hajú)

BÁTOR, 28 éves, izmos, fekete, göndör hajú, középmagas, karcsú, gyorsjárású, pannon harcos

SCENAS, Bado fia, fiatal, karcsú, feketehajú, sudár,

VERONIKA, Boglárka barátnője, rövid, barnahajú, 40 éves, telt, jóságos arcú, jóindulatú, középmagas, orvosnő (nadrágot, zakót visel)

A CSÁSZÁR, 30 év körüli, testes, magas férfi, széles vállú, rideg ember,

CORNÉLIA, szőke, hosszú hajú, érzéki száju, 25 éves, nagyvilági nő, jó alakú, (átlátszó, tüll kendőben, selyem nadrágban) a fiatal consul szeretője

TÁNCOSNŐK, félmeztelenek (aranycsillogású szoknyában)

szenátorok, consulok, katonák

1 szelídített tigris,

1 oroszlánkölyök

1. kép

A Vrdnika hegyen, Sirmiumtól északra, a pannon táborban, a rómaiak elleni felkelés harmadik évében, Breukus Bato és Dalmát Bado csapatainak egyesülése után. Vita a harc tovább folytatásáról, egy sátorban.

Bato, Bado és Pinnetes beszélgetnek.

BREUKUS BATO

– Mit gondoltok, meddig bírjuk még tartani magunkat?

Messalinus a XX. légióval bekerített bennünket, kis diadalmenetet rendezett Rómában, és kitüntető jelvényeket kapott, Szlavóniában is győztek a római légiók.

A nyílt ütközet nem volt megoldás Tiberiusszal szemben.

Aztán új, római csapatokat küldtek ellenünk, emlékeztek?

Nem volt eredmény abban az évben sem! Az eszéki mocsaraknál megtámadtuk Caecina Severust.

Hány példát hozzak még fel?

PINNETES

– Szabadsághoz szokott népünk nem tud belenyugodni a római uralomba. A római civilizációt szívesen elsajátítjuk, de ez nem jelenti azt, hogy a rómaiak katonailag megszállás alatt tartsák országunkat.

DALMÁT BADO

– Elrómaiásodjon népünk egészen? Barbároknak neveznek bennünket, lenéznak a rómaiak? Nem tűrjük, hogy megalázzanak!

PINNETES

– Nem engedhetjük, hogy elterjedjen Pannóniában is a rabszolgaság! (feláll és kezét indulatosan felemeli)

– Kelták, illírek és a Száva mentén lakó breukus törzsek többször is harcoltak a császár ellen.

DALMÁT BADO

– Hadjáratot vezettek ellenünk, és a szomszédos pannonok ellen, de a hegyi lakók nem hagyták magukat. Szívósak vagyunk, mint az öszvér.

BREUKUS BATO

– Az áldozatokról miért nem beszélsz? Arról, hogy hány embered veszett oda a csatákban?

DALMÁT BADO

– A római tartomány egyre nagyobb lesz, ki tudja mikor állnak meg a terjeszkedésben?

Hiszen te tudod a legjobban milyen nagy hadsereget toboroztunk, Bato! 200 ezer gyalogosunk volt és 9000 ezer lovasunk!

DALMÁT BADO

– Emlékszel a régi tervünkre? Katonáink Itáliába akartak betörni, a többiek elárastották Macedóniát, egyesek pedig Pannóniában maradtak. Akkor még külön álltak csapataink, nem vállalom a felelősséget a szörnyűségekért!

BREUKUS BATO

– Elég volt Bado! Ha nem hagyod abba, kitekerem a nyakadat!
(feláll, odamegy Badohoz, nyaka köré teszi kezét, dühösen, vadul)

DALMÁT BADO

– Engedj el! (megrázza magát, lefejtí Bato kezét a nyakáról)

BREUKUS BATO

– Mit gondolsz, a római légiosok mit tettek törzseink lakóival?

PINNETES

– Hagyjátok abba a veszekedést! Bato! Így nem jutunk előbbre!
Hihetetlenül gyorsak voltatok, mégis miért nem tudtuk leverni a római légiosokat? Húszezren voltatok a pannon seregben!

BREUKUS BATO

– Idehallgass, Pinnetes, a rómaiak serege több emberből állt, Caesarnak 40 légioja volt, mind képzett katona, kipróbált katonák és princepek. Embereinknek nincs olyan jó felszerelése, sem annyi fegyvere, mint a császárnak.

DALMÁT BADO

– A merészségünk és a megalázottságunk volt a legerősebb fegyverünk!

BREUKUS BATO

– A mocsaraknál, amikor váratlanul megtámadtam a rómaiakat, ott meg lehetett volna fordítani a felkelés irányát.

DALMÁT BADO

– Miért nem győztetek, hiszen ismertétek a terepet a mocsaraknál, úgy, mint a tenyereteket!?
Valaki elárult bennünket! (öklével az asztalra üt mérgesen)

PINNETES

– Miután Bato és Bado seregei egyesültek, itt a Sirmiumtól északra lévő hegyen, Vrdnikán barikádoztuk körbe magunkat és kisebb csapatokra oszlottunk széjjel. Egyes csapatok portyáztak. Nem értettem egyet ezzel a stratégiával.
Tiberius beszorított bennünket a varasdi hegységbe, hiába bátyáztuk körbe magunkat.

DALMÁT BADO

– Az az érzésem, hogy Breukus Bato már megunt az évekig tartó ellenállást és be akart hódolni Tiberiusnak.

PINNETES

– Engem is elfog a düh, ha arra gondolok, hogy Breakus Bato leteszi a fegyvert a császár előtt.
(járkál fel s alá, nyugtalanul)

BREUKUS BATO

– Még hányszor mondjam el veszteségeinket? A rómaiak meghódították a Dráva-Száva területet, Dunántúlt, az volt a céljuk, hogy hatalmukat kiterjesszék egészen a Duna partjáig.

DALMÁT BADO

– A levert pannon törzsek fiataljait Tiberius Itáliába hurcolta.

PINNETES

– Pannóniát Illyricum tartományhoz csatolták. Mindezt a pannonok elkeseredett ellenállása miatt tette a császár.

Úgy tudom, az első években összehangolt, meglepetésszerű támadást indítottunk a rómaiak ellen. A harc első két évéről nincsenek pontos értesüléseim, ködösen beszéltek el.

Valamit nem értek. Mi történt, az eszéki mocsarakban?

DALMÁT BADO

– Majdnem megsemmisültek Tiberius seregei a mocsaraknál!

Ez volt az igazság. Bato elengedte a császárt, Bato elárult bennünket! Még egyszer mondom nektek.

PINNETES

– Nem megy ki a fejemből, hogy a terepet jól ismerő embereinkkel szemben hogy tudtak mégis győzni a rómaiak?

Bato hatalmiért áhítozott? A Száva völgy pannon törzsei felett akart uralkodni? Az a Bato, aki a rómaiak elleni felkelést kitervelte? Valami volt, ami a felkelők megosztásához vezetett, a törzsfők állandó rivalizálása! Miközben a kimerült, évekig küzdő pannon harcosokat a „felégetett föld” módszerével akarta kifulladásztani a császár, egyes törzsek vezetői tárgyalásokat folytattak a rómaiakkal.

DALMÁT BADO

– Még egyszer kérdezek, Bato, mi történt a mocsarakban?

Követelem, itt, a haditanács előtt, mondd el!

Mit kaptál a császártól, miért engedted el a mocsaraknál Tiberiust? Vagy talán máshol történt ez az eset?

PINNETES

– Tudni akarjuk, mi történt valójában ott?

PINNETES

– Kit szolgáltattál ki a császárnak?

Felelj! Miért kaptad a császártól a vagyont és a kiváltságokat?

BREUKUS BATO

– Fegyverletételt javasoltam csupán. (indulatosan, idegesen) – Jogunk volt ehhez, nem? Tárgyalni is jogunk volt, igaz!?

PINNETES

– Nem feleltél a kérdéseimre!

Utoljára megkérdezem, mi történt a Hiulca mocsaraknál, amikor Macedónia felől Tiberius segítségére siettek az új római csapatok? Tiberius császár a puszta földön aludt, sátor nélkül és vasfegyelem volt katonái között. Tudjátok, mit csinált a császár, amikor egyszer Bato szabadon engedte őt egy hegyszorosban, mert hadseregestől körülfárta?

A császár hálából ajándékokkal halmozta el Batót.

DALMÁT BADO

– Hogy merted szabadon engedni a császárt? Hogy mertél elárulni bennünket?
(odarohan Batóhoz, üti, veri, ahol éri)

BREUKUS BATO

(hirtelen kiszalad a sátorból, elmenekül, lóháton, mint aki eszt veszti, rohan Dalmát Bado elől)

PINETES

(odamegy Dalmát Badohoz, lefogja a kezét, megpróbálja megnyugtatni, de nem tudja)
– Bado ne dühöngj, nem tehetünk róla, Batót elragadta a becsvágy, a gazdagság utáni vágy.

DALMÁT BADO

(ki akarja magát vágni Pinnetes szorításából)

– Miért beszélsz ilyen finoman? Ki gondolta volna? Éppen róla, aki évekig harcolt mostoha körülmények között is!?

Istenem, könyörülj meg népünkön, mert nem tehetünk róla, hogy elárultattunk! (leborul a földre, fejét veri a földbe)

PINETES

– Ne menj utána, messze van már!

Nincs értelme. (felemeli Badót, az ágyra lefekteti)

– Lázas vagy, Bado, Beteg vagy! Pihenned kell!

Megértelek.

DALMÁT BADO

– Ha még egyszer meglátom Batót, nem menekülhet meg a büntetéstől! Erre esküszöm!

PINETES

– Aludj kicsit, nagyon fáradt vagy, majd én örökösök! Ne aggódj! (betakarja Badót pokróccal)

DALMÁT BADO

– Pinnetes, gondoltál erre, tudtad vagy legalább sejtetted, hogy miért vesztettünk folyton?

Mert valaki elárult bennünket, éreztem, de nem szóltam eleinte.

Vártam, hogy beszéljünk egymással őszintén!

PINETES

– Mi van veled, olyan furcsán lélegzel! Hívjak orvost?

Megfáztál, a tüdőddel van baj? Felelj!

(Bado fölé hajol, figyeli a lélegzetét)

DALMÁT BADO

– Mindenem fáj, a lelkem, az egész testem. Hogy tudott Bato így átvedleni?

Ezt fejtsd meg, Pinnetes! (betakarozik egészen, lehunyja a szemét)

– Nem értem, nem értem.

PINETES

– Aludj, megtoroljuk Breukus Bato árulását!

(Berohan a sátorba Bátor, pannon harcos, lihegve, lélekszakadva, riadt arccal.

Odasiet Pinneteshez, megragadja Pinnetes vállát, és kiabálva beszél hozzá.)

BÁTOR

– Menekülj, Pinnetes! Megtudtuk, hogy Breukus Bato kiszolgáltatott a rómaiaknak! Elárult téged is Bato, menekülj!

DALMÁT BADO

(felriad, lázas tekintettel néz Bátorra, egyik régi, hűséges harcosára)

– Megbízhatasz benne, Pinnetes, Bátort jól ismerem!

Menekülj!

PINNETES

(halkan, szomorúan)

– Nem akarok rabszolga lenni!

BÁTOR

– Azonnal indulj Pinnetes! Boglárka a sátor előtt vár, hogy elbúcsúzzon tőled!

Viszontlátásra! Mennem kell! (Bátor kisiet a sátorból)

2. kép

Sötét van a hegyen. A sátor előtt áll Boglárka, Pinnetes szerelme.

Az égen csillagok ragyognak, Boglárka Pinnetes lovának nyakába kapaszkodik. Kijön a sátorból Pinnetes. Felnéz az égre.

PINETES

– Boglárka, itt vagy? Hol van Hajnalcsillag? Szükségem van most jó lovamra, menekülnöm kell!

BOGLÁRKA

– Hová menekülsz, merre? Mi történt a megbeszélésen?

Hangos kiabálások hallatszottak kintről. Nem tudom, miről beszéltek, egyre csak vártalak.

PINETES

– Dalmát Bado lázas beteg, bent fekszik. Majd vigyázz rá, gyógyítsd meg, hozz gyógyteát, megbetegedett a tüdeje!

Breukus Bato megszökött, engem is ő árult el.

BOGLÁRKA

– Higgadj le! Most az a legfontosabb, hogy el tudj menekülni, nehogy elfogjanak és elvigyenek a rómaiak!

Féltelek. Mi lesz veled? Hova mész ilyenkor, ki fogad be, el tudsz-e úgy rejtőzni, hogy senki ne leljen rád!?

PINETES

(átfogja Boglárka vállát és megérinti gyengéden a haját)

– Bármilyen velem, nem felejtelek el téged, és nem adlak ki benneteket a rómaiaknak! Visszatérek egyszer, ezt jegyezd meg jól!

Dalmát Bado folytatja a harcot, ne félj, a végsőkig ellenáll, amíg lélegezni bír.

BOGLÁRKA

– Miért nem mehetek veled? Tudod, hogy nagyon gyors az én lovam is, nem akadályoználak a menekülésben.

PINETES

– Ne gyere velem, baj érhet, nem akarlak elveszíteni!

Érted? Ne haragudj!

BOGLÁRKA

– Legyen úgy, ahogy akarsz! Tudd meg, sajog egész testem, lelkem, ha arra gondolok, nem láthatlak! Ki tudja, mikor térsz ide vissza? Életben maradsz-e?

PINETES

– A bojusok vezére vagyok.

Ameddig bírom, harcolok, aztán egyszer visszajövök hozzád, és úgy élünk, mint ahogy a természet elrendelte, asszonyom leszel, gyerekeink lesznek.

BOGLÁRKA

- Jó. Segítek Dalmát Badonak. Nézd a csillagokat, hogy ragyognak ma éjjel! (csókolgatja Pinnetes arcát, nyakát, öleli, mintha soha nem akarná elveszíteni)
- Veled megyek!

PINETES

- Nem jöhetsz! (szigorúan ránéz, öleléssel viszonozza Boglárka csókjait)

BOGLÁRKA

- Tudod, hogy, mit jelentenek nekem, ezek a szavak?
Hogy élhetnénk ezután külön-külön? Mondd!
Menekülj!
(hirtelen elengedi Pinnetest, eléje viszi lovát, Pinnetes felugrik lovára és elvágat a sötétben.
Boglárka zokogva, hangosan sír. Az úton Veronikát látja, ahogy közeledik feléje.)

VERONIKA

- Hol van Dalmát Bado? Hoztam gyógyteát, pénzt és élelmet.

BOGLÁRKA

- Dalmát Bado a sátorban van, lázas, önkívületben fekszik, menj be hozzá, kérlek!

VERONIKA

- Mi ez a lódobogás? Valaki elment?

BOGLÁRKA

- Pinnetes!

VERONIKA

- Hova rohant? Miért? Nem értem, mi történt veletek?
A haditanács gyűlésén összevesztek valamin?
Mondd már el Boglárka! Sürgősen tudnom kell!

BOGLÁRKA

- Pinnetesnek el kellett menekülni! Breukus Bato kiszolgáltatta a rómaiaknak. Nehogy elfogják!

VERONIKA

- Breukus Bato hol van? Ezért még megfizet Bato!

BOGLÁRKA

- Elszökött korábban. Verekedés tört ki Bado és Bato között.
Pinnetes kérdőre vonta Batót, kiderült, hogy eladta hatalomért a seregét.

VERONIKA

- Most már értem, miért folyt három évig a rómaiak ellen a harc, miért nem tudtunk győzni?
El kell vesznie Batonak! Bemegyek Dalmát Badohoz, meggyógyítom! (bemegy a sátorba, együtt Boglárkával)
- Bado, ébredj, én vagyok itt, Veronika!

VERONIKA

– Hoztam gyógyteát, mindjárt főzök neked forró teát!

Hoztam egy kis szeszt is, ennivalót!

Ébredj fel, ne aludj!

(Veronika a tűzhelyhez lép, felteszi a vizet forralni, néhány perc alatt kész a tea.)

VERONIKA

– Már kész is. Gyertek ide teázni! Boglárka, rád fér egy kis forró tea, megnyugtat, meglátod! Látom, milyen izgatottak vagytok.

Hogy segítsék rajtatok?

(Veronika az asztalra teszi az ennivalót, hátizsákjából kenyeret vesz elő, és egy pokrócot. Betakarja Dalmát Badót a pokróccal, teával kínálja.)

VERONIKA

– Ez jól tesz, Bado. Egy-két napig pihensz, aztán meglátod újra erős leszel, most ne gondolj Batóra! (Boglárkához fordul)

– Nézd, remeg Dalmát Bado, fázik! Boglárka, vigyázz rá, ne hagyd magára, nagyon beteg! Hoztam pénzt is, Pinnetes hasznát vehette volna, ha nem siet annyira, most odaadhattam volna neki.

Mennem kell, ne felejtse el Boglárka, gyógyteát naponta többször is főzz Badonak! És van itt egy kis szeszes ital is.

BOGLÁRKA

– Nem felejtsem el, vigyázok rá!

VERONIKA

– Ne keseredj el, Pinnetes szeret téged, visszajön, meglátod!

BOGLÁRKA

– Köszönöm, hogy eljöttél, Veronika, igen jó szíved van!

Nehogy te is megfázz, akkor ki gyógyít meg bennünket!?

VERONIKA

– Nem fázom meg. Olyan vagyok, mint egy medve, olyan erős.

Én nem betegedhetek meg! Érted?

Csak üzenjetelek, ha szükségetek van rám, azonnal jövök, akármilyen idő van, nem számít! Elindulok mindenképpen!

Bejártam egész Pannóniát, Dalmátiát, gyalog. Semmi bajom.

Isten veled, Boglárka!

(kezet nyújt Boglárkának és a sötétben gyors lépésekkel elsiet)

3. kép

Róma. A császár kis diadalmenetet rendezett a pannonok feletti győzelem után. Tiberius császár bevonult Rómába.

Tiberius dölyfösen ült a lovon, nagy testű alakját, magas termetét messziről lehetett látni. Mirtuszt tartottak a feje fölé.

Zászlókat lengettek a császár kíséretében. Negyven elefánt kísérte a diadalmenetet jobbról, balról. Fáklyavivők.

A császár fáklyafénynél ment fel a Capitóliumra. A menet a római utcákon át ment, a menet élén aranyból készült műkincseket vittek, drágaköves kelméket, szobrokat, díszeket, kultikus tárgyakat.

Ritka, különleges állatokat is felvonultattak. Utána vonult a néptömeg.

A tömegben valaki Victoriának, a Győzelem Istennőjének szobrát vitte.

Ezután áldozatot mutattak be, és imákat mondtak.

Virágkoszorúk, babérágak, színes szőnyegek díszítették a várost, fények lobogtak.

A lakosok kiáltoztak.

A katonák fegyveresen vonultak, mint más ünnepkor.

Tiberius császár a népnek ajándékokat osztott szét.

4. kép

Lakoma Rómában, a császár ebédlőjében, mulatozás.

Zene szól. Táncosnők táncolnak. Pompa, félhomály, ragyogás. Az ebédlő asztalon fél vadkan. Cornélia egy tigriskölyök mögött hever tüllkendőben, mely átlátszó egészen, erotikus jelenség. A teremben illatfelhő.

A kereveten consulok, szenátorok fekszenek kényelmes pózban. A termen átsétál egy kis oroszlánkölyök. A bujaság atmoszférája lengi át az egész lakomát.

Virágok, egzotikus növények mindenütt.

FIATAL CONSUL

– A császár fejébe szállt a dicsőség és a hódítási vágy. Vad népeket támadott meg, hogy leigázza őket. (iszik a szép kristálypohárból, majd szőlőt eszeget)

SZENÁTOR

– A császár szereti a testi gyönyöröket, az ilyen emberek becsvágyóak és könnyelműek. Nem tudnak gátat szabni vágyaiknak.

FIATAL CONSUL

– Halkabban barátom, meghallhatja valaki a közelben, és megnézhetjük magunkat.

CORNELIA (odamegy tigrisével a fiatal consulhoz és ráhajol a consulra, megcsókolja hosszan, lassan)

A fiatal consul elalélva dől a díványra, szinte álomittasan, a nő hajába kap, vadul csókolgatni kezdi. A szenátor újra iszik a borból és nézi az erotikus jelenetet. A tigris a consul lábát nyalogatja, odasimul Cornéliához, játszadozik a tüllkendőjével. A szenátor lefekszik a rekamiéra, szinte kábultan, részegülten, majd elalszik.

Ekkor odajön táncolva két táncosnő a consulhoz, és erotikus mozdulatú tánccal egyre közelebb lépnek hozzá.

A császár az ebédlőasztalnál eszik, iszik és nézi a pikáns jelenetet.

Nem szólt semmit, kezével erősen gesztikulált, majd felállt, járkálni kezdett a teremben.

Fiatal lányok szolgálták fel az italt, aranytálcaikon hordták körbe.

FIATAL CONSUL

– Tudja, hogy a császár megveretett egy embert, mert a kertjéből kicsalogatott egy pávát?

CORNÉLIA

– Nem, nem tudtam.

FIATAL CONSUL

– Drágám!

A nép azt akarja, hogy testét vessék a folyóba.

Fiait nem szereti, gyűlöli a rokonságát, feleségétől elhidegült. Nem emelt épületeket, mindössze két templomot építtetett.

CORNÉLIA

– Hallom, elűzte a csillagászokat is Rómából és száműzte Rómából az erkölcstelen életű asszonyokat is, miközben ő is léha életet él. Ha valaki megsértette szóban, vagy írásban, vagy tettel, iszonyú bosszút állt.

Inkább nem beszélek róla.

Felgyújtották a lámpákat, gyertyákat.

A tigriskölyök morogva szaladgált a teremben.

Sikoltozás. Zaj. Kiabálás.

A zene folytatódott. A félmeztelen táncosnők most a császár körül ugrándoznak, erotikus táncot lejtnek.

A fény kissé megzavarja a lakomázókat, ijedten rezzennek össze.

A császár odalép a fiatal consulhoz.

A CSÁSZÁR

– Mit gondol, meddig tudják tartani magukat a pannon felkelők?

Már szinte majdnem behódolt egyik vezérük, egy Bato nevű.

Elhalmoztam ajándékokkal, amiért szabadon engedett a hegyszorosban. (hangosan felnevet, gúnyosan, majd iszik több pohárral egymás után)

FIATAL CONSUL

– Hihetetlen, hogy ezek között a büszke pannonok között és a breukus nép között akadt egy ilyen gyenge.

Előfordult már, hogy valaki hatalomért, vagyonért feladta régi elveit. Ez nem újdonság. Mégis meglep, hogy elengedte magát, leghatalmasabb Caesar!?

A CSÁSZÁR

– Titokban akarta tartani, mert félt a megtorlástól.

FIATAL CONSUL

– Nem hiszem, hogy a breukusok vagy a dalmátok nem jöttek volna rá? Lehet, hogy később tudták meg Bato árulását.

A CSÁSZÁR

– Megtartottam a kis diadalmenetet, fölvonultam a Capitoliumra. De ott van még egy veszedelemes dalmát vezér, Bado, tartok tőle – erős férfi, igazi ellenfél.

FIATAL CONSUL

– A jólétet és a kultúrát visszük ezekbe a provinciákba, és úgy hallom, ezek a népek nem idegenkednek a római műveltségtől.

A CSÁSZÁR

– Augustus császár még uralma alatt meghódította a Dráva-Száva területeit, Pannóniát is meghódította, később engem bízott meg, hogy győzzem le a pannon felkelőket.

Kiterjesztettem a római birodalom határait a Duna partjáig.

FIATAL CONSUL

– Azóta is három légiót tart fenn Caesar Pannóniában. Igaz?

A germánok elleni hadjárata kudarccal végződött.

Voltak törzsek, akik harc nélkül behódoltak, békés úton, mint például a kelták Észak-Pannóniában.

A CSÁSZÁR

– Tárgyalások folytak a Bathinus folyó partján a breukus törzs fegyverletételéről.

Breukus Bato vezér hatalmat kapott, kiszolgáltatta az egyik fejedelem nevét, akit üldöznek embereim azóta is. (iszik tovább, majd ledől fáradtan a díványra)

FIATAL CONSUL

– Idegesítő ez a tömjénfüst, unom már, mindig ugyanaz.

FIATAL CONSUL

– Ha arra gondolok, hogy ezek a provinciánkon élő népek katonai felügyelet alatt élnek, nem csodálkozom azon, hogy zúgolódnak. Ezek a pannon néptörzsek hozzászoktak a szabadsághoz, a szabad élethez, nem bírják elviselni a rabszolgaságot.

A CSÁSZÁR

– Bírják vagy nem bírják, nem az én dolgom megítélni az érzelmeiket. Ott vannak a provinciákon küldöttem, a helytartók, tartományaink hadseregarancsnokai, azok foglalkozzanak az őslakosok gondjaival!

FIATAL CONSUL

– Elrómaisodnak ezek a vad, lovas népek, hogy tudnák megőrizni így ősi tradícióikat? Egyes barbár fejedelmek római polgárok lettek, úgy hallom.

Ott van Aquincum!

Elvitték a pannon rabszolgákat más tartományokba. Úgy látom, az ország meghódítása most mintha kissé lecsendesítette volna a pannonokat.

A CSÁSZÁR

– Illyricum lecsendesedett, de Dalmátiában folyik tovább a háború.

FIATAL CONSUL

– A leigázott néptörzsek elvesztették politikai függetlenségüket.

A CSÁSZÁR

– Igen. Elrómaiasítottuk őket. Városokat építettünk a meglévő városok helyébe.

FIATAL CONSUL

– Úgy tudom, a pannonok és dalmátok többször is megtámadtak bennünket, Caesar!

A CSÁSZÁR

– Keményen elbántam velük, csak az alkalomra vártak, hogy lerázzák magukról uralmunkat.

Légióimmal többször is visszavertem őket! Hatalmas seregem van! Hiszen tudja!

Évekig küzdöttem a pannon felkelők ellen, csak a háború harmadik évében tört meg a pannonok ellenállása, úgy látszik, kifáradtak. Egyes dalmát törzsek még mindig folytatják ellenünk a küzdelmet, pedig látták, hogy a breukusok megadták magukat.

Bathinus folyónál nyertük meg ezt a csatát!

FIATAL CONSUL

– Valahol a Száva folyó körül. Ugye?

A CSÁSZÁR

– Igen. Ott.

Zene.

5. kép

Filmszerű, videó-képeken látni az első jelenetet, gyors egymásutániságban.

Dalmát Bado egy csata után, melyben legyőzte egykori szövetségését, Breukus Batót, megtorolja Bato árulását.

Bato halála Dalmátiában.

Pinnetest, a bojusok fejedelmét Rómába vitték rabszolgának.

Második jelenet a színpadon:

Boglárka és Dalmát Bado beszélgetése a tűznél, este.

Nézik a tűz lángjait. Boglárka révedezve, szomorúan kuporog a tűz mellett.

BOGLÁRKA

– Bado, Pinnetest elvitték Rómába? Tudod, hogy ez mit jelent nekem? Évtizedek múlva lesz ismét szabad ember, amikor visszajön, már hatvan éves lesz.

Nem bírom elviselni a hiányát, Bado!

Értesz engem? (odamegy hozzá, megrázza a vállát)

DALMÁT BADO

– Megértem a bánatodat, Boglárka. Vajon te megérted-e az enyémet? Átélted-e azt, amit én? Tudod mi a haza?

Hűségesnek lenni!

Pinnetes akkor is hű maradt, amikor Rómába vitték, velünk van, ránk gondol, érzem. És szeret téged, ott a távolban is.

Az én fájdalmamat senki nem tudja meggyógyítani! Ha elárul a barátunk, akivel együtt küszködtünk, arra nincs orvosság, sem mentség!

BOGLÁRKA

– Hogy torolták meg a dalmátok Bato aljasságát?

DALMÁT BADO

– Volt egy csata, csapdába került Bato, és a honfitársai kiszolgáltatták.

BOGLÁRKA

– Fogoly lett? Elfogták?

DALMÁT BADO

– Kivégezték Breukus Batót. Nincs többé ezen a földön.

BOGLÁRKA

– Ő indította el az egész pannon felkelést.

Emlékszel, nem volt könnyű eleinte. Nagyon szigorúak a törvényeitek.

DALMÁT BADO

– Ha valaki egyszer egy ügyet elárul, akkor abban is kételkedni lehet, hogy őszinte volt-e valaha egy ügy kezdetén? Pinnetes miatta van Rómában, nem sorolom tovább, hiszen tudod mit követett el.

BOGLÁRKA

– Hogyan éljek ezentúl Pinnetes nélkül? Utazzak el Rómába?
Összeomlott körülöttem a világ.

DALMÁT BADO

– Látod, Boglárka, ez Breukus Bato miatt van. Ő tette ezt velünk. Már nehezen tudok hinni a saját embereimben, katonáimban ezek után. Gyakran kételkedem bennük.
Próbára kell tennem őket, hogy kiismerjem igazi arcukat.
Értesz engem? Kétszeres energiámba kerül a további harc a rómaiak ellen.

BOGLÁRKA

– Vegyél be engem is a hadseregbe, hiszen már régóta hozzátok tartozom. Kérlek, Bado!
Veletek akarok maradni, nem félek a haláltól, mióta elvitték Pinnetest, csak az jár az eszemben, hogy segíthetnék rajtatok!
Veronika is katona, a barátnőm.

DALMÁT BADO

– Veronika orvosnő, régi, kipróbált emberünk, áldozatkész.
Még nem csalódtam benne.

BOGLÁRKA

– Bennem sem csalódsz! Meglátod!

DALMÁT BADO

– Gyenge az egészséged és nem olyan edzett, mint Veronika.
Most, hogy Pinnetes nincs velünk, sokkal nehezebb lesz.
Hiányzik határozott, legendás akarata! Honnan szerezzek új szövetségest?
A breukusok Bato halála után ismét megküzdöttek Plautius Silvanus-szal, a Bednya folyónál szétverték őket a rómaiak.

BOGLÁRKA

– A breukusokra ne számíts, vannak köztük bosszúálló, durva emberek.
Csak a magad népére számíthatsz ezentúl, Bado!
Veletek megyek, segíteni akarok! Jaj, Pinnetes, hol vagy?
(Boglárka feláll, a tűz körül mászkál nyugtalanul, hirtelen megégeti jobb tenyerét, melyet a tűz fölé tartott, fel se szisszen)

DALMÁT BADO

– Boglárka, mit csinálsz? Meguntad az életed? Meg akarsz betegedni? Nincs elég bajunk a rómaiakkal?
Ne mérgesíts engem!

DALMÁT BADO

(odamegy Boglárkához és elvonszolja a tűz mellől)

BOGLÁRKA

– Nem tudok élni Pinnetes nélkül, hát nem érted? (lefekszik a földre és hánykolódik, forog, szeme lázban ég, szinte magán kívül van, kiáltozik)
– Pinneteshez megyek, el kell mennem utána, messze van, olyan messze van)

DALMÁT BADO

(idegesen járkal a tűz mellett, mélyen elgondolkozva, nem tudja sehogy sem enyhíteni Boglárka fájdalmát)

Boglárka hirtelen, váratlanul a tűzbe vetette magát. Iszonyú sikoly hallatszott. Boglárka ruhája égett.

DALMÁT BADO

– Ne! Mit tettél magaddal?

(odaugrott Boglárkához, rádobott egy pokrócot és kivitte onnan Boglárkát, majd elkiáltotta magát)

– Orvosért rohanjatok azonnal!

BOGLÁRKA

– Pínnetesért megyek! Várj! (szaggatottan beszél, lázasan)

Találkozunk!

DALMÁT BADO

(felemeli Boglárka testét, majd ingjéből leszakít egy darabot, bekötözi Boglárka égő sebeit)

– Életben kell maradnod, hívtam orvost, mindjárt itt lesz!

Tarts ki még egy kicsit! Akarj élni!

Talán még megmenekülhetsz! Hallasz engem?

(karjában tartja Boglárka félig elernyedtestét)

Veronika futva érkezik, zihálva, letérdel Boglárka mellé, mellkasa fölé hajol.

VERONIKA

– Még lélegzik, ver a pulzusa. Magas láza van!

Bekötözöm gyorsan. Talán még életben marad!?

Nem tudom megmondani.

Súlyos a sebesülés.

Mindent megteszek, amit tudok!

6. kép

Filmszerű képek, gyors váltakozásban.

I.

A dalmát Andetrium várát látjuk. Még 9-ben is dúlt a harc Tiberius és Germanicus ellen. Ostrom alá vették Andetrium várát, ahol Dalmát Bado embereivel tartózkodott. Még mielőtt a rómaiak bevették volna a várost, Dalmát Bado békét ajánl Tiberiusnak.

II. Színpadi kép:

Dalmát Bado és fia beszélgetése a várban, még azelőtt, hogy Scenas Tiberius császárhoz megy.

DALMÁT BADO

– Túlerőben vannak a rómaiak, fiam, mit tehetünk?

A józan ész azt diktálja, kössünk békét, mert ellenkező esetben oda lesz embereink élete.

Kimerültünk, azt hiszem, ebben a négy esztendő harcban. Van még erőnk, de ezzel az összevont, római haderővel egyszerűen nem látom értelmét az összecsapásnak. Mi a véleményed?

SCENAS

(apja felé fordul, elgondolkozva, majd az ablakhoz lép, kinéz, fürkészi a messzeséget.)

– Az eddigi tapasztalatainkat figyelembe véve ne kockáztassuk az összecsapást, valamilyen más megoldást keressünk! Fáradt, apám? Megértem, mégis csodálkozom ezen a választáson, hiszen eddig még egyszer sem döntött így, nem került ki a fegyveres harcot.

DALMÁT BADO

– Igen, de most már más a helyzet!

Tudomásul kell venni, hogy a római túlerő olyan veszedelmes számunkra, mely halállal fenyeget!

Csakis a békekötéssel menthetjük meg népünket!

Fiam, arra gondoltam, téged küldelek a császárhoz, felajánlom életedet.

SCENAS

– Engem küldene Tiberiushoz?

Apa, ne tegye! Ne küldjön oda engem!

Kérem, ne bízza rám ezt a kényes küldetést!

DALMÁT BADO

– Fiam, el kell menned a császárhoz! Követeim már elmentek hozzá, hogy közöljék vele béke-ajánlatomat és azt, hogy elküldöm hozzá fiamat, Scenast!

SCENAS

– Hol a régi büszkesége, nem ismerek magára, meg akar egyezni az ellenségével? Inkább meghalok!

DALMÁT BADO

– Életeket kapok cserébe érte, egy egész nemzet megmenekül ennek a döntésnek a következtében.

Életben maradunk, érted? Fiam! Nem pusztul ki a nemzet!

Gondolkodj, ha mást döntenék, lehet, hogy belepusztulnánk.
Így még mindig van lehetőség arra, hogy új szövetségest keressünk évek múlva és aztán újra, végérvényesen visszaverjük a rómaiakat Pannónia területéről.

SCENAS

– Nem akarok menni!

Megszoktam, hogy harcolni látom, számomra idegen ez a döntés. Miért pont engemet szemelt ki erre a küldetésre, nem értem.

Kevés fiú értené meg ezt, nem gondolja?

Lehet, hogy bölcs döntés ez apám, egyre inkább arra gondolok, hogy van ebben a döntésben igazságosság, főleg a békeajánlatban.

Abban nincs igaza, hogy engem küld Tiberiushoz!

Ha akarom, engedelmeskedem, ha akarom, ellenszegülök kérésének.

DALMÁT BADO

(az ablakhoz lép és a messzeségbe néz, nyugodtan, majd ismét megszólal halkán)

– Tégy úgy, ahogy akarod, nem kötelező segíteni nekünk!

Jól gondold meg fiam, mit választasz, nagy a tét! (fia vállára teszi a kezét Dalmát Bado, Scenas elrántja vállát idegesen)

SCENAS

– Hagyjon békén, apám!

Eszembe jut Pinnetes szomorú sorsa.

Miért kéri tőlem ezt?

Legalább hinni tudnék a gondolataiban, ha a maga helyében volnék, de én nem vagyok Dalmát Bado, a hadvezér, én a fia vagyok.

DALMÁT BADO

– Mit beszélsz? Scenas!

DALMÁT BADO

– Együtt küszködtünk éveken át, a fiam vagy!

Már semmire se kérlek, majd elküldök a császárhoz valaki mást!

(kinyitja a vár ablakát, látszik, hogy rosszul van, levegőre vágyik)

SCENAS

– Rosszul van, apám? Olyan fehér az arca. Mi történt magával?

DALMÁT BADO

– Rossz a levegő idebenn, vágyódom a természetbe, a hegyekbe!

Úgy megszoktam már a vándorlást, a vándor-életet.

SCENAS

– Üljön le, apám, pihenjen kicsit!

Most elmegyek! (Scenas hirtelen kisiet a teremből, el sem búcsúzik az apjától)

DALMÁT BADO

(utána kiált)

– Hová mész? Scenas? Miért nem mondtad el nekem, hogy mégis vállalod a küldetést?

Dalmát Bado az ablakhoz megy ismét, sokáig nézi Scenast, merre megy, csak akkor nyugodott meg, amikor látta, hogy Scenas a császár táborának irányába ment sietve, meg se állt, vissza se nézett.

Zene.

Tánc a sivatagban

egyfelvonásos dráma 4 képben
(filmre és balettre)

1992

SZEREPLŐK:

ALI

– városlakóból lett nomád vándor, kereskedő volt, 40 év körüli, sovány férfi, fekete bajszos, fekete őszülő hajú, kreolbőrű, szeme barna, sudár termetű, magas homlokú, művelt, ábrándozó, szomorú tekintete van, elvált, gyakran dobol.

Öltözete: hosszú, ingszerű ruha, köpenyt visel (hosszú ruhát)

HASSZAN

– Városlakó volt, cirkuszi mutatványos, fiatal 35 év körüli, középmagas, sovány, izmos testű, széparcú, arca gyakran borostás, vad, szenvedélyes ajka kissé érzéki, villogó, mágikus, fekete szeme van, kreolbőrű, karcsú, gyorsmozgású, hirtelenharagú, nőtlen, gyermektelen, gyakran énekel.

Öltözete: hosszú, ingszerű ruha

JASMIN

– 30 éves, híres táncosnő, városlakóból lett vándor, csinos, karcsú, hosszú feketehajú, csillogó, mágikus szemű, gyors mozgású, vad, féktelen, magas homlokú, kreolbőrű, gyermektelen, magányos, gyakran táncol, büszke tartású, kíváncsi, középmagas, lábai szépek, és még mindig dúskeblű

Öltözete: fekete selyemfátyol, a fején fekete selyemlepel, amikor táncol átszellemült, gyönyörű az arca.

1 TEVE

Megjegyzések: Hasszan és Jasmin rendkívüli táncosok, varázserővel, mágiával bírnak, egyéniségek, különös jelenségek, Ali remek zenész, kiváló dobos, remete-karakter, filozofáló, meditáló.

Hasszán énekhangja tenorszerű, gyengéd férfihang.

1. kép

Valahol az ázsiai sivatagban.

Nyári forróság a sivatagban. Egy sátor látszik messziről. Tűz a nap

Ali és Hasszan pipáznak, Jasmin elment az oázishoz a tevével vízért.

A két férfi beszélget, emlékeznek, merengve bámulnak a messzeségbe.

Előttük teás poharak, tea kancsó. Törökülésben ülnek a földön egy szőnyegen.

Ali elkezd halkán dobolni, majd egyre hangosabban dobol.

Hasszan maga elé nézve hallgatja. Cigarettafüst gomolygott.

HASSZAN

– Jasmin elment az oázishoz, elvitte a tevét.

Hiányzik. Ha csak néhány órára is elmegy, már pánikba esek. Hátha megtámadják a rablók?

Annyi minden eszembe jut, vele kellett volna mennem.

Azt mondta reggel, hogy egyedül akar menni, láttad reggel az arcát, olyan titokzatos volt, lehet, hogy az oázisban van valakije?

Lehet, hogy ott találkozik valakivel? Egy férfival?

Mit gondolsz. Ali?

Szólj már valamit!

Hagyd abba a dobolást! Tudod, hogy szeretem, ha dobolsz, de most mégis arra kérlek, válaszolj nekem, mi a véleményed Jasminnal kapcsolatban?

Ali abbahagyja a dobolást, idegesen Hasszan felé fordul.

ALI

– Mi az? Fáj valamid, nem látod, hogy belemerültem a dobolásba, az emlékeken merengtem, nem szeretem, ha ilyenkor valaki megzavar.

Mérges leszek és haragos.

HASSZAN

– Ne haragudj, Ali, de meg akarom tudni, mit gondolsz Jasminről, elment reggel, olyan rossz nélküle, olyan, mintha nem is élnék.

Innom kell, vedd elő a szeszt!

(odahajolt Alihoz és megrázza a vállát)

ALI

(ránéz, eltűnődik)

– Jó kihozom a szeszt, úgyis szomjas voltam már, de ebéd előtt iszunk?

ALI

– Mit szólna Jasmin, ha tudná?

Ne mondjam el neki, hogy részegeskedsz?

HASSZAN

– Ne, ne mondd el! Ali, hoztunk naptárat? Egyáltalán milyen nap van ma?

Hétköznap vagy vasárnap?

Tulajdonképpen nem érdekel, de azért jó lenne tudni, van-e naptárunk?

Ha jól tudom, hoztál egy órát is, Ali, te bölcs ember.

Azt mondd meg, minek óra, nem érdekel, hogy hány óra van?

A határtalan időt akarom, látom a napfelkeltét, tudom, mikor van dél, érzem, mikor van délután, és tudom, mikor közeledik az este.
Minek számolni az órákat, perceket?

ALI

(dühösen)

– Hagyd abba, Hasszán!

Feldühítesz! Van naptáram és órát is hoztam, ha tudni akarod.

Hagyj dobolni, olyan jó ez a dobolás, mintha szellemekkel társalognék képzeletben.

HASSZAN

– Jasminről kérdeztem valamit, nem hallod?

ALI

– Jasmin visszajön, miért idegeskedsz?

Nem vonzza az Oázis körüli élet, Jasmin Giorgio miatt bujdosott a Sivatagba, sehol nem leli a helyet, csak itt tud élni.

A te szereteted tartja életben, azt hiszem, már rég meghalt volna, ha te nem hozod el onnan.

Te vagy a megmentője, Hasszan.

Miért kételsz abban, hogy visszajön-e ide hozzánk?

Nem értem. Félted? Jól teszed, de akkor miért engedted el?

HASSZAN

– Azért engedtem el, mert annyira kért, szinte rimázkodott, hogy hadd menjen el egyedül.

ALI

– És ha megtámadják?

Meglátják arany gyűrűjét?

Azt a gyűrűt, melyet Giorgio adott neki? A talizmánját?

A te fülbevalódat ritkán hordja, nem rajong értük úgy, mint, a talizmánjáért. Vettél neki arany nyakláncot is, aranyba foglalt napot ábrázol, hányszor viselte?

ALI

– Csak a gyűrűjét nézegeti folyton, mint valami mágikus tárgyat.

Azt mondta a gyűrűjéről, hogy az testesíti meg Giorgio testét, a benne lévő vérpiros színű kőre azt mondta:

– Ez az ő szíve! Mármint Giorgioé.

Érted, Hasszan? Még mindig azért a külföldi úrért szomorkodik, azért az idegen férfiért, aki nem vált el miatta.

Mindig azzal védi, hogy Giorgio a menedzsere volt, ő tette híressé, ő segített neki, hogy a leg-elegánsabb helyeken felléphessen, táncolhasson.

Giorgio a „Tánc királynőjének” nevezte.

Giorgio néha eljött hozzá, egy kicsit segítette anyagilag, vonzódott hozzá.

HASSZAN

– Úgy tudom, Jasmin szerelmes volt Giorgioba, szerelmes lett ebbe a férfiba, akit még nevetni sem látott soha.

Azt mondja, hogy a férfi nem akarta megcsókolni eleinte.

Giorgiot csak a sikerei érdekelték és a saját élete.

Giorgiot nem érdekelte, hogy Jasmin néha gondolt a halálra.

Ki ismeri valójában?

Nem foglalkozom vele.

Csak azért beszélek róla, mert Jasmin híressé tette, tanította.

Jasmin mestere volt, menedzsere, azért vonzódott hozzá annyira, ezért álmodozott folyton róla.

Akárhányszor Jasmin arcára nézek, látom rajta a fájdalmat, ezer csókkal sem tudom megvigasztalni.

Jasmin az elérhetetlen férfira vágyik. Ez az érzés nem hagy nyugodni.

(iszik a szeszből, egymás után kiissza a poharat)

– Azt hittem, ha elhozom a Sivatagba, nem gondol többet Giorgiora.

ALI

– Nem tudod egészen megismerni a lelkét, nem tudod kitörölni az emlékeiből soha Giorgiot, mert Giorgio a legmélyebb sebe Jasminnak.

Érted, Hasszan?

Csak enyhítheted a fájdalmát, de nem értem, miért képzeled, hogy csak rád gondol?

Miért akarod?

HASSZAN

(megint iszik)

– Igen, azt akarom, hogy elfelejtse Giorgiot, és csak én legyek a gondolataiban!

ALI

– Csak te legyél a gondolataiban? Megsebesítettél egy embert, és még azt akarod, hogy csak rád gondoljon Jasmin?

HASSZAN

– Édesanyja meghalt. Jasminnak nem volt hová mennie, ezért maradt ilyen sokáig a szülői házában.

Az utóbbi időben alig kapott munkát, elküldték, mert már nem volt olyan fiatal táncosnő, nem a tehetségét nézték, hanem a szép arcot, a fiatal női testet.

Jasmin táncával engem is magával ragadott.

Megbabonázva cselekedtem, amikor ittasan a mostohaapjára támadtam.

Ott voltam náluk, szidták Jasmin.

Láttam, hogy Jasmin nem bírja már.

ALI

– Ne mondd tovább!

HASSZAN

– Ha valakit állandóan súlyosan megsértenek, azt nem lehet megbocsátani.

Egyedül én értettem meg őt az összes szerelmei közül, nem féltsem senkitől.

Meg akartam menteni Jasmin.

ALI

– Nem tudtál megbocsátani!

Elvesztetted az eszedet?

Biztos, hogy életben maradt az öregember?

HASSZAN

– Igen, megsebesült. (hallgat, eltűnődik)

– Tudod, miért jöttem a Sivatagba?

Felejteni!

Nevelőszüleimmel nem voltam jó kapcsolatban, idegenek vettek körül, gyerekem se volt, se feleségem. Nem volt senkim!

ALI

– Tőlem várod a bűnbocsánatot? Nem vagyok isten, hogy feloldozzalak bűneid alól. Jasmin nem akar erről beszélni.

HASSZAN

– Itt a sivatag az úr! Jasmin azt akarta, hogy a sivatagba menjünk.

HASSZAN

– Meggyűlölte a várost.

Giorgiora is haragudott.

Nem volt senkije, aki segíthetett volna rajta.

Látni akarta a sivatagi, erősen fénylő csillagokat.

ALI

(újra dobolni kezd halkán, közben lassan iszogatja a szeszes italt)

HASSZAN

– Azt akarom, hogy a természet gyerekei legyünk, csak a sivatag ítélkezhet fölöttünk.

ALI

– Tudom, miért mondod ezt.

Csak így tudtad megmenteni Jasmin életét.

HASSZAN

– Igen. Jasminnak élni kell.

Jasmin tiszta lelkű.

Ha rossz lelke lett volna, ott hagytam volna.

Magammal hoztam a Sivatagba.

Mostohaapja nem akarta elengedni.

Azt magyarázta, hogy ennivalót ad Jasminnak és testvéreinek.

Jasmin el akart menni onnan, nem akart egy fedél alatt élni velük többé.

Nap mint nap kezdődött a veszekedés.

ALI

– Hagyd abba!

Idegess!

Hagyj tovább ábrándozni!

HASSZAN

– Jasmin szerette az anyját.

Amikor kételkedni kezdett abban, hogy a mostohaapja igazán szerette-e anyját, attól kezdve látni sem akarta.

ALI

– Miért nem ment el?

HASSZAN

– Hová ment volna?

Híres táncosnő volt.

Egész életében a művészet érdekelte, tanulmányozta a világ összes táncát, filozófiát tanult.

Tudod micsoda fantáziája van Jasminnak?

Hihetetlen. Pénz nélkül nem tudott volna kiszakadni abból a környezetből, még ha lett volna pénze, akkor sem.

Egyetlen menedéke én voltam.

Érted ezt, Ali?

ALI

– Amikor Jasmin táncol, furcsa érzés fog el.

Jasmin varázslónő, tud valamit, amit rajta kívül senki sem tud.

Sok jó táncosnőt láttam, de egyik sem volt mágikus, mintha nem is földi nő lenne, mintha a természet elemei benne összpontosulnának, benne ölténének testet.

HASSZAN

– Szerelmes vagy belé?

Vagy mi?

Jó, csodáld a táncát, de ne érh hozzá egy ujjal sem!

Eszedbe ne jusson megérinteni, Jasmin az enyém!

ALI

– Olyan ez, mintha a Napra azt mondanád, a tiéd, csak rád süthet.

Tudod, hogy beteg vagyok, nincs más vigasztalásom.

HASSZAN

– Nézheted, ameddig akarod, amikor táncol, de aztán tovább nem!

Verd ki a fejedből Jasmin testét.

Világos?

Ali újra dobol halkan, szomorúan, egyre lassabban. A dal szomorú, bánatos, a viszonzatlan szerelemről szól.

2. kép

Csillagos, nyári éjszaka. A sátor előtt ég a tűz.
Hasszan és Jasmin beszélgetnek a tűz mellett.
A sátor előtt alszik a teve.
A Misztikus Éjszakai Tánc.

JASMIN

– Tegnap miről beszélgettetek?
Hiányoztam neked?

HASSZAN

– Igen, sokáig oda voltál, azt képzeltem, hogy valami bajod lesz. Megtámadnak vagy kirabolnak!?

JASMIN

– Miért képzelődsz? Ne félj, nem táncoltam az Oázisban.
Nem kell aggódnod, nem volt ott Giorgio sem, sem más külföldi úr. Férfit nem is láttam.

HASSZAN

– Miért nevetgélész Jasmin?
Ne mérgesíts föl, drágám!

JASMIN

– Tényleg azt hiszed, találkoztam az Oázisnál valakivel?
Képzelődsz.
Néztem, hogy legelnek a jószágok, vízért mentem, vettem teát.

HASSZAN

– Még a legérzékletlenebb férfit is izgalomba hozod, már a puszta járásoddal is.

JASMIN

– Hagyd ezt, Hasszan!

HASSZAN

– Olyan titokzatosan csillog a szemed, biztos ajándékot kaptál valakitől. Miért adta?
Csókért? Táncért?

JASMIN

– Hidd el, nem csókolóztam senkivel, és nem táncoltam, olyan voltam, mint egy zarándok, búsán ültem és néztem a jószágokat.

HASSZAN

– Nem hiszem el!

HASSZAN (csillogó szemmel nézi Jasmin, majd közelebb bújik hozzá)

– Mondd el, mi volt az oázisnál!
Kivel találkoztál?

JASMIN

– Senkivel.
(feláll és járkálni kezd)

HASSZAN

– Akkor miért nézel olyan különösen?
Valami titkot rejtegetsz.

JASMIN

– Giorgiora gondolsz? Igen, rá gondoltam, azért nézek ilyen furcsán.

HASSZAN

– Meddig tart ez, még meddig gondolsz rá?
Nem fogod fel, hogy elhagyott, nem akart elválni a feleségétől, fontosabb a karrierje.
Térj észre, Jasmin, még a nevet se ejtsd ki előttem, mert mérges leszek, elfog a düh.
Vártad, hogy egy évben kétszer láthatod a te titokzatos menedzseredet, de a szerelmét megtagadta tőled.
Amikor már nem voltál olyan fiatal, akkor már alig állt szóba veled.

JASMIN

– Hagyd abba, a féltékenységed beszél belőled!
Giorgio felfedezte a tehetségemet, Ő tett híressé, szeretem őt, jegyezd meg!
Giorgio a barátom.

HASSZAN

– Szereted? A barátod?
(feláll, dühösen odamegy Jasminhoz, villogó szemmel néz rá, és megrázza a vállát)

JASMIN

– Nem úgy, mint tégedet, nem testi szerelemmel, hanem valamilyen sejtelmes szerelemmel.

Jasmin ekkor feláll, felveszi piros fátylát, és lassan elkezd táncolni a tűz körül.

Hasszan énekel, fájdalmas, szenvedélyes szerelmes dalt énekel.

Hasszán a maga fájdalmát énekli, Jasmin egyre gyorsabban, egyre vadabban táncol.

Hasszán bekapcsolódik a táncba, eleinte lassú ritmusban, majd egyre gyorsabban táncolnak.

Hasszan elkapja Jasmin derekát, Jasmin kisiklik az ölelésből, mint a hal, és tovább lejt a mágikus, véget nem érőnek tűnő táncot.

A táncolókat megvilágítja a hold fénye és a tűz fénye.

Jasmin szinte álomittasan táncol, önkívületbe esik, hajladozik, lefekszik a földre, ott folytatja a táncot.

Hasszán körbe táncolja, egyre közelebb ér Jasminhoz, majd ő is a földre veti magát, ott táncol, fekve, extázisba esve, Jasmin szinte lázas a táncból, kissé megizzadt, verejtékcseppek látszanak az arcán.

Hirtelen Jasminra veti magát Hasszán, Jasmin vergődik a fiatal férfi testétől, de tovább táncol fekve, majd hirtelen kirántja testét a férfi szorításából.

Mint két éjszakai ragadozó, úgy esnek egymásnak, Jasmin vörös selyemfátyla és fekete selyemleple olyan akár egy szellemé, démoné. Hasszán nem tud uralkodni magán, megfogja Jasmin rángatózó testét és lecsendesíti.

A sátor belseje felől hallatszik Ali dobolása, egyre szenvedélyesebben, egyre erőteljesebben.

A két táncos teste még megmozdul a forró sivatagi talajon, Hasszán csókolgatja az asszonyt, ahol éri, megvadulva.

A sötétben fel-felvillan Jasmin gyönyörű testének formája sejtelmesen, Hasszán nem tudott betelni az asszony lényével.

A dob egyre vadabbul szól a sátor felől, Hasszán szeme előtt összefutottak a csillagok, a hold, a tűz lángja és láztól hevülten zuhant Jasmin mellére.

Úgy maradtak pár percig nyugodtan. Majd Jasmin felsikít.

A dob egyre halkabban szól. Ali elfáradt a sátorban, aztán teljes csend.

Csak a tűz lángjainak sustorgását hallani.

Kis idő múlva Hasszan felkönyököl Jasmin mellett és ébresztgeti a szendergő Jasmint.

HASSZAN

– Ne aludj, Jasmin!

Beszélgessünk! Hozok egy kis szeszes italt, és datolyát, gyere, teázzunk!

Megcsinálom a teát.

Jasmin úgy tesz, mintha aludna, nehezen akar felébredni a kábulatából.

Hasszan rázza a testét tovább. Jasmin felriad.

JASMIN

– Ki az? Mi történt? Miért ébresztettél fel?

Félálomban voltam, azt álmodtam, hogy belekapott a tűz a selyemleplembe és azért kiabálsz.

HASSZAN

– Nyugodj meg, nem ég a lepled!

Gyere, teázzunk!

Bemegyek a sátorba, hozom a teafőzöt és a poharakat.

Olyan szomjas vagyok, biztos te is szomjas vagy.

(bemegy a sátorba, kis idő múlva kijön poharakkal, teafőzővel és a hóna alatt az itallal, törökülésben leül a tűz mellé, majd önt a szeszből Jasminnak, Jasmin felül, elveszi a poharat Hasszantól és iszik)

JASMIN

– Köszönöm, Hasszan.

HASSZAN (iszik több pohárral egymás után, majd datolyával kínálja Jasmint)

JASMIN

– Ne vidd túlzásba az italozást!

Még lerészegedsz, meglátod.

Önts még nekem is, szomjas vagyok!

(Hasszan önt a szeszből, Jasmin mohón, szinte félálomban kiissza az italt.)

HASSZAN

– Főzök teát!

Istennőm!

Lábaidat is megcsókolom, minden porcikádat szeretem!

(szenvédélyesen csókolgatja Jasmin mezítlábas lábfejét)

(Jasmin elrántja a lábát.)

JASMIN

– Hagyj!

HASSZAN

– Már megint Giorgio jutott eszedbe?

Nem tudod elképzelni, hogy ha csak rá gondolsz is, már elfog a méreg, ne gondold rá, könyör-
gök!

(Hasszan odabújik Jasmin ölébe, vállába kapaszkodik görcsösen, egyre csak nyöszörög.)

HASSZAN

– Jasmin!

Ne alázz meg!

Ne gondold másra, ha veled vagyok, nem akarom látni a szemedben Giorgio emlékét.

Mit akarsz tőle? (újra iszik, majd hirtelen a tűzbe dobja a poharat)

– Jasmin!

Ekkor a teve felébredt és odament Jasminhoz, hozzá dörgölőzött.

HASSZAN

– Menj innen!

Mit hízelegsz Jasminnak? (meglöki a tevét)

JASMIN

– Hagyj békén!

(a teve fejét simogatja) – Arra gondolok, akire akarok.

Nem ölheti meg senki a vágyamat!

HASSZAN

– Giorgio elérhetetlensége kell neked?

Miért szereted, ha egy férfi elérhetetlen?

Magyarázd meg nekem!

Mi bajod van velem?

Nem vagy boldog velem, mondd!?

JASMIN

(nem felel, datolyát eszeget)

– Azt mondtad, főzöl teát, Hasszan.

Teázzunk és nézzük a sivatagi csillagokat, olyan végtelenek, olyan tiszták.

Hasszán teát főz, testvériesen öntögeti a poharakba, majd amikor megitták a teát, újra öntöttek a poharakba.

Alig beszélgettek.

HASSZAN

– Látom arcodon még mindig a Giorgio okozta fájdalmat, a beteljesületlen vágyadat, tönkre-
tett szerelmedet.

HASSZAN

– Én csak újra teremtettem! Mégis rám haragszol?

Hogy merészelsz még mindig róla ábrándozni?

Giorgio gyötört, sírtál miatta.
Én a szabadságot adom neked, Jasmin.

JASMIN

– Tudom. Ezért jöttem ide veled, a Sivatagba, ez a végtelen harmónia.
A természetes életmód.
Szeretem a Sivatagot.
(teázik, lassan kortyolja a teát)
– Emlékszel Hasszan?
Egy férfi úgy oda volt a táncomért, elhagyta a feleségét miattam.
Akkor már nem is voltam olyan fiatal.
Te akkor figyeltél fel rám.
Odajöttél hozzám, megcsókoltad a kezem, átfogtad a vállam, és ezt mondtad:
– Ne félj, megvédelek!
Ezentúl velem leszel!
– Tudtad, hogy nincs senkim, és tudtad, hogy a tánc volt az egyetlen menedékem!

HASSZAN

– A te táncodat senki nem tudja eltáncolni, mindig más, mindig új motívumokat találsz ki, honnan van ekkora fantáziád?

JASMIN

– Ezt kérdezte Giorgio is.
Giorgio azt ígérte, hogy elvisz Párizsba is, és egész Európában megszervezi a fellépésemet.
Giorgio nagyon szerette a táncomat, nem engemet, nem a testemet, csak akkor imádott, amikor a színpadon táncoltam.
Olyankor szinte átváltoztam és csak neki táncoltam. Giorgio ihletett meg.
Az elérhetetlensége.

HASSZAN

– Ne beszélj megint Giorgióról!
(iszik az italából, már kissé részegülten dülöngél a tűz mellett, majd elkezdett dohányozni, és újra énekelt, szinte véget nem érő dalt énekelt, szívhez szólóan szomorú, bánatos dalt)

JASMIN

– Adj inni nekem is! Olyan szomjas vagyok. Nem tudom, eléred-e, hogy ne gondoljak többet Giorgióra?
Tudom, ezt szeretnéd.

HASSZAN

– Mit tegyek, hogy csak rám gondolj? Mondd, Jasmin! Olyan hosszú ez az éjszaka, olyan fényesek a csillagok, a hold is süt, ég a tűz.
Eljöttünk a városból, távol vagyunk az emberektől.
Miért nem lehetünk mégis boldogok?
Miért nincs gyerekünk?
Miért nem örülhetünk a földi élet örömeinek?

JASMIN

– Túl nagyok a vágyaink, túlságosan szerettünk és megvetettük a sértéseket.
(átöleli Hasszánt váratlanul, ott guborognak egymásba gabalyodva)
– Túl érzékenyek vagyunk.

HASSZAN

(Hasszán Jasmin vállára borul)

– Mi egymás gyerekei vagyunk ugye, Jasmin?

A cirkuszban, ahol sokáig dolgoztam, tigriseim idomítása közben többször megsebesültem, egy-egy új attrakció iszonyú kockázatba került.

De nem akarok előtted panaszkodni.

JASMIN

– Te híres idomár vagy, engem ismernek itt jól, és elszállt a hírem Európába is, benn vagyok a lexikonban is.

HASSZAN

– Elhozatalak ide, Jasmin, semmit nem kérek tőled, csak hogy láthassalak életem minden percében, amíg meg nem halok.

Olyan jó látni, hogy újra nevetsz, újra élsz, újra szeretsz.

Nem tudod mennyire szeretlek, mert magam se tudom.

Megbolondítottál!

HASSZAN

– Itt az életem, rendelkez vele, tégy velem, amit akarsz!

Dobj a kiéhezett sakálok elé, vagy megvadult, veszett farkasok elé, nem érdekel az életem, ha nem lehetek veled.

Ha nem engeded, hogy hozzád érjek, akkor is veled maradok!

JASMIN

– Részeg vagy?

(haragosan)

HASSZAN

– Az igazat mondom, nem kedvelem Giorgiot.

Akármennyi jót tett veled, elrontja közömbösségével.

Akkor hagyott el, amikor már nem voltál fiatal.

Ha velünk jött volna a sivatagba, befogadtuk volna, szerettük volna, de ő nem jött velünk.

Hagyta, hogy ábrándozz róla, és nem viszonzta szerelmedet, közelségedet visszautasította.

Bár sose láttad volna meg, sose beszéltél volna vele!

JASMIN

– Berúgtál, Hasszan?

Legalább őszintén beszéltél, féltékeny vagy!

Én már belefáradtam a várakozásba.

(Jasmin feláll, mint egy varázslónő és a tűz fölé teszi a kezét, szavakat mormol)

– Giorgio, távolodj tőlem!

3. kép

Nyári, hajnali napfelkelte.
A sivatagi, óriás napkorong csodálatos látványa.
Ali, Hasszan és Jasmin a sátor előtt ülnek, beszélgetnek.
Teáznak. Majd Ali dobol, Jasmin és Hasszan sokáig táncolnak.

HASSZAN

– Ali, szerinted Jasmin megváltozott?
Észrevetted?
Már nem nagyon gondol Giorgiora.
Már nem vár senkit.

ALI

– Igaza van.
Nem jön ide senki.
Mi megyünk tovább, elmegyünk egyszer valahová.

HASSZÁN

– Az őseim is sivatagi lakók voltak, vándor pásztorok.

ALI

– Szeretem a természetet, hiszek az életösztönömben.
Ilyen napfelkeltét nem lát az ember a városban.
Így nem lélegezhet az ember sehol a világban.
Határtalan szabadság érzése jár át.
Táncolj Jasmin, táncolj, örökké táncolj!
(sóhajtozik)

HASSZAN

– Micsoda?
(hirtelen megrándul a teste)
– Nem is tudtam, hogy Jasmin ennyire kedveled.
Azt hittem, közömbös vagy iránta.
Annyira el voltál foglalva a doboddal, a zenéddel és az emlékeiddel, most hirtelen Jasmin a mindened?
Becsavarodtál a napfelkeltében?
Azt hittem, már nem érdekelnek a földi vágyak, testi dolgok.
Magyarázd meg, mit jelent ez?
(villogó, dühös szemmel néz rá, majd kiissza teáját)

ALI

– Jasmin az életet jelenti nekem itt, a sivatagban, a régi életemben másféle nők voltak, kevésbé mágikusak és nem volt bennük ez a különös vonzás, ami Jasminban.

HASSZAN

– Voltak gyermekeid, nem találtál bennük elég gyengédséget?
Miért hagytad el őket?
Miért hagytad el a családot?

ALI

– El kellett hagynom őket, magam akartam lenni. Rájöttem, hogy az embernek egy élete van, a gyerekei már nem az övéi, képtelenek voltak megérteni a gondolataimat. Feleségem elhagyott. A környezetemben nem találtam senkit, aki felfogta volna elvágódásomat, szabadságvágyamat.

HASSZAN

– Most csak Jasminra gondolsz?
Miért éppen Jasmin kell neked?
Nem látod, hogy Jasmin az enyém?
Világos? (haragosan feláll, ledobja a földre a teás poharat, és a tevéhez sétál idegességében)

ALI

– Nyugodj meg, Hasszan!
Nem érek a szeretődhöz egy ujjal sem!
Neked még az is bűn, ha ránézek?
Megbolondultál? Nem teheted meg, hogy elrejtéd Jasmint!
Ha Jasmin táncolni akar, táncol, akkor pedig nézem őt, magamévá teszem azzal, hogy látom a mozgását, hajlékony testét, a mellét, a karjait, a csípőjét, örökké táncoló lábát, lobogó, hosszú, fekete haját.
Érted már?

HASSZAN

– Hát persze, meguntad a nagyvárosi életet, egyes emberek komédiázását, olcsó trükkjeiket. A nyugalmat kerested és nem találtad sehol, se a családi fészekben, sehol, csak itt, a sivatagban.
Igaz? Felelj!

Hasszán visszasétál Ali és Jasmin mellé, leguborodik és a teáját iszogatja.

ALI

– Jasmin táncában, itt találtam meg a mágiát, a leplezetlen szépséget.
Táncolj nekünk Jasmin, kérlek, könyörgök!
Csak perdülj egyet, hadd lássalak! (Ali Jasmin lábai elé veti magát)

Jasmin teázik, ránéz Alira és így szól:

JASMIN

– Hozd a dobot!
Dobolj hát!
(Jasmin felveszi a piros selyemfátylat a fejére, feláll és várja a dobszót)

Ali kihozza a sátorból a dobot, elkezd dobolni, Hasszán is fölállt a tánchoz.

HASSZAN

– Táncolj!
Táncolj már! (Jasminhoz fordul)
Siess!

JASMIN

– Hasszan, hozd ki a sátorból az arany karkötőket, fel akarom venni az arany fülbevalókat is, és a nyakláncot a te talizmánoddal!

Hasszán bemegy a sátorba, majd pár perc múlva kihozza az ékszereket, átadja Jasminnak, Jasmin magára veszi a nyakláncot, díszeket, kifesti szemöldökét, haját megfésüli, parfümöt hint nyakára, mellére, lábára.

Ali dobol, ritmust vált, elkezdődik a véget nem érő Sivatagi Tánc. Jasmin elkezd táncolni, eleinte szinte alig mozog, csak a kezével tesz táncmozdulatokat, aztán megindul a felkelő Nap irányába.

HASSZAN

– Szeszt ide!

Inni akarok! (beszalad a sátorba, kihoz egy üveget)

ALI (dobolás közben odaszól)

– Nehogy megidd az összes italt!

Vigyázz magadra!

Én is itt vagyok, a zenészek is adj!

Hasszan megkínálja Alit, Ali megáll egy percre a dobolással, iszik.

Majd felhevülten dobol tovább.

ALI

– Érezni akarom az isteni transzcendenciát! (mámorosan kiáltja)

– Rég volt eső, olyan jó lenne egy kis hűvös idő!

(kezét az ég felé emeli)

– Hold-férfi vagyok, Jasmin a Nap-nő!

Leborulunk a Nap ragyogása előtt.

Hadd lassan azt a nyakláncot, Jasmin nyakán, a pokol tüzéből készítették!

Hadd csörögjenek a fülbevalóid, Jasmin, és villogjon a Nap fényében, táncos lábaidon, bokádon az aranykarika!

Rátelepedett a démon a mellemre és azt sugallja, hogy csodáljam a Napot, a Nap felkeltét és Jasmin!

Mintha álmodnék, szétárad a fényesség a sivatagban, egy láthatatlan dzsinn vezeti a kezemet, azt akarja, hogy mindig doboljak neked Jasmin!

HASSZAN

– Ez örültség, Ali!

JASMIN

– A te talizmánjaidat hordom, varázserejük van!

ALI

– Énekelj, Hasszán!

Hallani akarom, hogy dalolsz, szeretem a hangodat, mindjárt elkezdődik a szertartás (Jasmin megfordul, és táncolni kezd)

Oda nézz!

Jasmin felemeli kezét, az ég felé, fenségesen, mintha nem is a földön volna, mintha segítségért fohászkodna.

Szinte megmámorosodva elkezdi táncolni.

Hasszan mintha megszállta volna az ördög, ledobta magáról ingjét, mezítláb bámulva a felkelő nap sugaraiba fohászkodó asszonyát. Messziről nézte Jasmin, ahogy egyre közelebb jött táncolva. Ékszeri csörgésére Hasszan még inkább önkívületi állapotba esett. Hasszan tombolva énekelt és táncolt, várta Jasmin közeledését, és azt kiáltotta: – Összekarmollak!

HASSZAN

– Örökifjú vagy, senki nem pusztíthat el!

Senki nem alázhat meg többé!

(körbe forogva táncol, égnek emelt kézzel)

Ali egyre gyorsabb ütemben dobol, közben Jasmin iszogatja az italt.

HASSZAN

– Gyere közelebb, Varázslónő!

Siess, várlak! Gyere már, felajzva várlak, gyere a párodhoz, táncra vár!

A Sivatag szélén várlak, itt nincsenek se kék mecsetek, se pálmafák, itt csak nagy, sós sivatag van, végtelen, lakatlan táj, messzeség, homokdűnék.

Este talán felhős lesz az ég, a forróság lehül, talán szél is lesz, meglátod, megpihenünk.

Ez a forróság fölforralja az agyat, megőrjíti az embert.

Jasmin, táncolj mindenhol, téged látlak mindenhol.

A tengerből kikelő Vénusz is te vagy, a csillogó halak gyönyörűsége, ficákolása, gyöngykagylók fényessége.

Hasszan egyre izgatottabb lesz, ahogy Jasmin közeledik.

Térdre esik, hátra hajol, majd feje a földet érinti, kezét az ég felé tárja, kiáltozik.

ALI

– Csend legyen!

Hasszan most ne áradozz, Jasmin közeledik!

Nézd!

Táncoljátok el a pávatáncot!

Ne törődjete semmivel!

Hasszan fejével a földre borul, szinte szertartásosan, mint a hívők.

ALI

(Jasminhoz fordul)

– Légy forrásvíz, Jasmin.

Táncold el a sivatagi vándorlást.

Hasszan feláll, Jasmin elé megy, táncolva, ünnepélyesen, elkiáltja magát:

HASSZÁN

– Táncold el a szerelmet és a féltékenységet!

Táncold el az életet és halált!

4. kép

A két táncost látni csak a hajnali sivatagban, ahogy közelednek egymáshoz, lassan, óvatosan, félve.

A dob egyre hangosabban szól, elárasztja az egész sivatagot, a dob, hol andalító, lassú, ritmussos hangja, hol felgyorsuló, vad ritmusa.

A tűző nap sugarai megvilágítják a két táncos alakját.

Ali messziről nézi őket, kissé álmatagon dobol, pihenés, megállás nélkül.

Néha egy korty szesszel enyhíti szomjúságát, dobol, mint egy megszállott, szinte átváltozott sivatagi emberré, ahogy dobol, felsőtestét himbálja, mintha úgy táncolna.

Jasmin közelebb lépked, mezítlábas, táncoló lába kivillan a fekete lepelből, parfümös illatától Hasszan elbódul és szinte mámortól izzadva, lefekszik háttal a földre, lehempередik, és úgy marad ott, mozdulatlanul.

Jasmin tovább táncol, körbetáncolja Hasszant, a férfi ekkor hirtelen felugrik, és elkapja Jasmin testét, lecsapja őt a földre vadul, pár pillanatig, mint zsákmányát őrizte Jasmint.

A dob örületes tempóba kezd, mintha ördög bújt volna Aliba, úgy ütötte, verte a dobot a tűző napfényben.

Az asszony fülbevalóinak zörgésére és a Nap forrósága hatására Ali szinte eszeveszetten dobolt, alig bírt egy helyben maradni.

ALI

(kiabálva)

– Folytassátok a táncot!

Keljetek fel, ne feküdjete!

Jasmin táncolj még, ne hagyj kétségbeesésben!

Hasszan, engedd el Jasmint, táncolni akar, ne szorítsd, ereszd el!

Nem dobolok, ha nem táncoltok!

(halkabban dobol, néha abbahagyja, pillanatokra)

Ali átszellemülten dobol, énekel, hátrahajtotta fejét, szinte önkívületben van.

Jasmin kiverekedi magát Hasszán szorításából, feláll és himbálja testét kacéran, fenséges mozdulattal, – tetszeni akar, villogó, fekete szemével Alira néz.

Hosszú, fekete haja derékig ér, mintha szellő volna, úgy repked a haja.

Ali elégedetten bámulja Jasmint, mintha álmában látná, verítékezik.

Hasszán hagyja, hadd kellesse magát Jasmin kicsit, a földön fekvé nézi Jasmint, kinyújtózva.

Jasmin ekkor Ali körül táncol, mintha felkínálkozna a doboló férfinak, némán, szó nélkül ringatja csípőjét. Ali alig bírja tartóztatni magát a kísértéstől, összeszorított foggal dobol tovább, de már alig bírja,

Jasmin illata feléje száll, fülbevalóinak csörgésére hirtelen felrebben, letépi az asszony fekete leplét a testéről, vad mozdulattal, a piros selyemfátyol lecsúszik Jasmin fejéről a vállára, Ali betakargatja az asszony testét a piros selyemfátyollal, babrál a kötözgetéssel, közben hozzáér Jasmin melléhez, mint aki az esztét veszti.

Jasmin nem ellenkezik, hagyja, hogy Ali csókolja.

Hasszán mintha megérezte volna a bajt, hirtelen felugrott és rávetette magát Alira, ledöntötte őket a földre.

JASMIN

– A te bűnöd ez, miért hagytál el egy percig is?

Miért nem gondoltál rám minden percben?

Kire gondoltál ott, a földön kinyújtózva?
Ezért engedtem, hogy Ali megcsókoljon.
Megéreztem hűtlenségedet.
Most már nem érdekel, mit teszel, miért nem vigyáztál rám? (rimánkodva)
– Engedj el, hadd táncoljak még, a teve is szereti, ha táncolok, és szól a dob.
Nem szeretem Alit, ő kívánt meg, nem tehetek róla.
A tánc hevében nem tehet róla ő sem.

HASSZAN

(feldúltan)

– Mit csináljak veletek?

ALI (gúnyosan nevetve)

– Nekem nem kell Jasmin!

HASSZAN

– Hogy merészeled Jasmin-t sértegetni?

(hirtelen elereszti, ellöki onnan, Jasminhoz fordul)

– Most ne lássalak Jasmin, tűnj el innen, ne kerülj a szemem elé mostanában.

Megcsaltál?

Meg akartál csálni?

JASMIN

– Nem csaltalak meg, esküszöm.

Ali kívánt meg!

Bocsáss meg! (átfogja Hasszan lábát könyörögve)

HASSZAN

– Szaladj, fuss el innen!

Vedd fel a fekete leplet és menj minél messzebbre!

Hirtelen sivatagi szélvihar lesz, a szél felkavarja a homokot, egyre erősebb a vihar.

Jasmin felveszi a fekete leplet, és riadtan elfut, Jasmin rohangál, a Sivatagba menekül.

HASSZAN

– Mit mondtál Jasminről?

(feldühödve Alihoz fordul)

– Kérj tőlem bocsánatot!

Ali nem szól semmit.

Hasszán kis ideig birkózott Alival.

Majd Hasszán dühtől tajtékozva leütötte Alit. Ali lerogyott a földre.

A Sivatagban dobok szólalnak meg, majd végtelen hangzású egzotikus zene szól, mindent elárasztó zene, egybekeveredik Jasmin sikítózó hangjával.

1992.

Az Egzotikus

egyfelvonásos 5 képben

1992

SZEREPLŐK

EGZOTIKUS fiatal, egzotikus arcú férfi, fekete hajú, középmagas, izmos testalkatú, fekete-szemű, titokzatos, 28 év körüli játékarus.
(sötétszínű dzsekit visel)

IBOLYA 46 éves, teltkarcsú, hosszú barna hajú, magas homlokú, zöldszemű, gyorsmozgású, szenvedélyes
(hosszú téli kabátban, csizmában, régi kalapban)
– filozófus –

A FÉRFI 43 éves, sötétbarna hajú, sovány, középmagas, sudár termetű, gyorsmozgású, arca keskeny, intellektuális, haja zilált, bajuszos, romantikus karakter
(bohém kalap, szerény öltöny, télikabát)
– természettudós –

MOSTOHAAPA 74 éves, öreg, nyugtalan, sovány, beesett arcú, sápadt arcú, ősz hajú, fekete-szemű, beteg ember
– nyugdíjas –

IDEGEN FÉRFI középmagas, kövér, középkorú, ideges

KAMASZFIÚ fiatal, dzseki, sovány

ÖREG FÉRFI ősz hajú, kalapos öregúr, magas

ÖREGASSZONY ősz hajú, sovány, kabátban

1. kép

A cselekmény egy forgalmas út mellett történik, a járdán.

Az utca zaja, autók surranásának zaja. Napfény, délelőtt.

Havas járda, karácsony előtti hangulat. Emberek jönnek-mennek a járdán, nézelődnek.

A járdán fehér fabódék, egyikben pulóvereket árusítottak, másikban ajándékokat. Legszélül, egy bódében játékok a pulton, színes, kicsi égőkkel kivilágított bódé, körben a pult szélén játékok, fönt füzérszerűen himbálóztak játék mackók, nyulak, halványkék és rózsaszín színűek. A pult mögött egy egzotikus arcú, külföldi fiatal férfi állt kabátban és mosolygott. Egy vázaszerű edényben egzotikus, papír művirágok voltak, piros és sárga színűek.

Ibolya közel megy a varázslatos bódéhoz, és megsimítja a barnaszínű játékmajom fejét, mosolyogva, játékosan.

Egzotikus szótlanul nézi az asszonyt és mosolyog. Áll egy helyben és belülről, a lelke mélyén mosolyog. Ibolya tovább ment, majd kis idő múlva ismét a bódé elé sétált. A sötétbarna színű játékmajom ekkor nem a pult közepén volt, hanem az asztal szélén, a játékmajom mancsai imára kulcsolva, szinte hívogatták az asszonyt. Ibolya benézett a bódé belsejébe, ott állt Egzotikus és egy kis fehér játéknnyulat tartott a kezében, mint a bábosok mozgatta a játékállat mancsait.

2. kép

Ibolya szobáját látjuk, romantikus hangulatú szoba.
A falakon szép festmények, és egy gitár a falnak támasztva.
A szoba közepén asztal, körülötte három szék. Ibolya beszélget a Férfival.

IBOLYA

– Fehér fabódék, egymás mellett, mínusz húsz fokos hidegben, decemberben. Kimegyek az utcára, megnézem mi van ott, hátha látok valami érdekeset, valami újat.
Ki kell mennem ebből a panelházból! Kinn, az utcán jó lesz, még akkor is, ha fázom, ha nem szól hozzám senki.
Érzem, történik valami, valami különös, szokatlan, itt elviselhetetlen, ebben a panelházban, semmi közöm nincs már ezekhez az emberekhez. Ha volna egy lény, egy ember, aki marasztalna, talán nem mennék el?!

FÉRFI

– Hívtam magát.
(elgondolkozva)

FÉRFI

– Maga riadtan, ijedten azt mondta, hogy siet valahová.
Inkább ingerülten mondta. Nem vette észre rajongásomat?

IBOLYA

– Észrevettem!
Tudtam, hogy beszélni akart velem, de még korainak találtam a beszélgetést. Nagyon zaklatott voltam akkor egy másik férfi miatt.

FÉRFI

– Nem viszonzta szerelmét?
(ingerülten)
– Sejtettem. Láttam az arcán. Ezért kiáltottam maga után. Nem érezte mennyire vártam, hogy szóljon valamit hozzám?

IBOLYA

– Éreztem, talán még többet is, mint mondja. Azt akartam, hogy titokzatos maradjon, mert szavainkkal megbántjuk egymást. Néha elég egy szó, és már nincs varázs, elég egy sértő szó és oda van a szerelem, oda az egész.

FÉRFI

– Igen, igaza van.
Most siet a fabódéhoz, mert azt hiszi, hogy ott az a férfi, ő lesz a menedék. Semmit se tud róla, se a nevét, se azt honnan jött, a hangját se ismeri és mégis fut oda, mint akit megbabonáztak.
(megrázza az asszony vállát)

IBOLYA

– Hagyjon! Oda akarok menni!
Telepátia, vagy mágia, azt hiszem. Megvert a szemével, a mosolyával, ilyen mosolyt még nem láttam európai férfi arcán.

FÉRFI

– Jó, hát menjen, és nézze meg jól az arcát, a mosolyát, a bódéját, a játékokat, melyeket árusít! Érthetetlen, miért vonzza ez az idegen férfi?
Még nem is szólt magához.

IBOLYA

– Nem szólt.

(nyugtalanul, látszik, hogy menni készülődik)

– Csak nem féltékeny máris Egzotikusra? Látom az arcán, hogy nem bírja elviselni Egzotikust.

Benéz az ajtón a Mostohaapa, majd becsukja maga mögött az ajtót.

IBOLYA

– A mostohaapám. Azt mondta, hogy elküld egy szanatóriumba, mert nincs állásom. Múltkor becsuktam a szobája ajtaját, mert nem akartam látni.

FÉRFI

– Maga nem tehet arról, hogy nincs állása, sokan nem tudnak elhelyezkedni. Mostohaapjának nincs joga ahhoz, hogy így beszéljen magával. Ilyet még nem láttam!
Én se bírnám ki. Miért nem megy el?

IBOLYA

– Már régóta el akarok menni, de egyedül lehetetlenség, pénz nélkül nem tudnék útnak indulni. Azt hittem, hogy majd egy férfi elvisz magával. Nem vitt el senki. Az a fiatal férfi nem mondta, hogy elutazunk valahová, és akkor éppen másba voltam szerelmes.

FÉRFI

– És most?

Most kibe szerelmes? Ki tartja vonzásában? Ez az Egzotikus?

Vagy egy másik, egy titokzatos férfi? Válaszoljon!

Hová akar menni, kivel?

IBOLYA

– Világ körüli útra szeretnék menni! Meg akarok ismerni valami olyat, amit eddig nem ismertem és nem láttam!

Sokat beszélünk, megyek és körülnézek az utcán, a bódék között.

Megnézem, mit csinálnak ilyenkor az emberek?!

FÉRFI

– Maradjon egy kicsit velem, olyan jó együtt lenni magával, igyunk valamit, aztán nem bánom, sétáljon el a bódéhoz.

(tölt a poharakba pezsgőt, és sietve kiissza)

– Nem értem, miért a mosolyáért rajong?

IBOLYA

– Az a mosoly egészen más, a maga mosolya nagyon szomorú, keserű, az övé felvidít, életre ösztönöz. Érti már?

Valamit tudnak az ázsiai emberek, amiről az európaiaknak fogalmuk sincs. Ez a titok érződik Egzotikus mosolyában is. Nem vallási titok, hiszen maga ismeri vallásukat, van még valami titkuk, amit nem mondanak el nekünk. Ki tudja?

Csak azt érzem, hogy ez a titokzatos, egzotikus nézés nem hagy nyugton.

FÉRFI

– Hagyja abba! Nem érdekel!

Maga egyszerűen el akar menni, új életre vágyik, ennyi az egész! Itt vagyok én, eljöttem ide, hogy beszéljek magával, és úgy sért meg, hogy erről az idegen férfiről áradozik, erről a mosolygós Buddha-szoborszerű Egzotikusról!

(dühösen)

– A türelmemnek is van határa, miért bánik így velem?

Miért nem engedi, hogy hozzáérjek az arcához?

IBOLYA

– Most el akarok menni a bódéhoz! Magát még nem ismerem, csak tudom, hogy különös és szereti a tudományokat. Megkérdezte tőlem, visszajövök-e? Nem értettem, miért kérdezte, csak azért, mert egyedül volt?

(ingerülten)

– Kimegyek az utcára, itt kevés a levegő, vár az a kicsi, fehér bódé, azokkal a piros papírvirágokkal, játék mackókkal.

Tudja, már fél éve nem nevettem és nem mosolyogtam.

Amikor ott, a bódé előtt sétálok, olyan különös, jó érzés kerít hatalmába. Egy távoli világ üzenetét érzem, szomorúságomat feloldják ezek a kicsi, színes égők, ahogy villognak, és a játékok is. Ez az Egzotikus férfi a jeges földön órákig ácsorogva képes derűt sugározni és mosolyogni.

FÉRFI

– Lehet, hogy bevándorlók, mostanában ezrével jönnek, ázsiaiak, kínaiak, munkát és lakást keresnek.

IBOLYA

– Nem volt az arcán könnyörgés, nem szólt egy szót sem, olyan különös büszkeség tükröződött az arcán, nem megy ki a fejemből. Hihetetlen, milyen telepatikus mágiája van. Ahogy a decemberi napfényben, a délelőtti fényben azok a kis színes lámpaégők villogtak. Olyan gyönyörű volt, olyan káprázatos. Nagyon fáztam, mégis legszívesebben egész nap néztem volna Egzotikust. Tud valami olyan varázslatot, amit mi nem tudunk. Szinte röstelltem magam, hogy nem vettem tőle semmit. Elábrándoztam ezen a fehér bódén, a színes villanyégőkön, a bódé játékein, még az is eszembe jutott, lehet, hogy bábszínházi színész ez a fiú? Nem tudom, ki ez az Egzotikus, ez a feketehajú férfi, csak azt tudom, hogy egyedül ő adott ebben a barátságatlan panel negyedben egy kis melegséget.

FÉRFI

– Értem már, lassan kibontakozik előttem a titokzatos Egzotikus férfi szépsége.

Higgye el!

(megfogja az asszony kezét, rajongva, hódolattal, de az asszony elrántja kezét)

IBOLYA

– Jó volna, ha elfelejteném azt a lakónegyed, a panelházakat, az emberek közömbösségét, én nem érzem jól magam ebben a városban, ebben a házban.

Most újra elmegyek a fabódékhoz.
(feláll, öltözködik, felveszi kalapját és hosszú télikabátját)
– Sietek! Nem tudom, látom-e még Egzotikust?

FÉRFI

– Nagyon hideg van odakint, megfázik ebben a vékony kabátban, csizmája is vékonytalpú, sokáig ne ácsorogjon a bódé előtt, mert megbetegszik. Hallgasson rám, félttem magát!

IBOLYA

– Nagyon fázom, nem bírom a hideget, de el kell mennem!
Látni akarom még egyszer a bódét, az élénkszínű, különös papírvirágokat és azt a bolondos játék mackót, ahogy a mancsait összekulcsolja.
(sietve kimegy a szobából)

3. kép

Ibolya elindul megint a fehér bódék felé, lassan megy a járdán, nézelődve, mintha sejtené, hogy valami máshogy lesz. Benézett a fabódéba, de Egzotikust nem látta, helyette egy fekete-hajú, fiatal nő állt a pult mögött, arcán se mosoly, se mágia nem volt, semmi különösét nem látott rajta.

Ezen a délelőttön a nap se süttött, Egzotikus helyett látott egy másik fiatal férfit, aki a bódé járda felőli oldalán ágaskodva a játékok közül az egyiket igyekezett leszedni egy vevőnek.

Ez a fiatal férfi sem volt különös, semmi nem keltette fel az asszony figyelmét, hiszen a titokzatos varázsló, az Egzotikus nem volt a bódében, a kicsi, színes villanyégők sem égtek, a bódé mintha kifakult volna, elvesztette szépségvarázsát, bűvösségét.

Az utca zaja is más volt, a szél hangja is barátságtalanabb lett, ugyanolyan, mint más napokon. A karácsonyi varázst csak ez a kis, fehér fabódé jelentette Ibolyának, azonban ezt a varázst csak egyszer láthatta, egyetlen délelőttön.

Alig akarta elhinni, hogy nincs ott Egzotikus, egész éjjel arról ábrándozott, hogy mit mond majd neki másnap.

Ismét Ibolya szobáját látjuk, Ibolya a Férfival beszélget.

IBOLYA

– Nekünk látja, az idén nincs karácsonyfánk, faágat se hoztunk, két gyertya van. Úgy hiányzik a karácsonyfa. Eszembe jutnak a régi karácsonyok, amikor még élt anyám, beiglit sült és kirántott húst. Tíz éve, hogy mama meghalt, azóta alig laktunk jól. Hiányzik a mama levese és életereje, ilyenkor télen született, nagyon szerette a telet, a tiszta levegőt, a hóesést. Kislánykorunkban szánkóztunk, nem féltünk, emlékszem versenyeztünk, hogy ki ér le először a lejtőn.

Nincs gyerelem és a húgomnak sincs gyereke, mostani életünkben hiányzik a gyengédség, annyi minden hiányzik, csak a folytonos filozofálás marad, gondolkodás a dolgokon, és a jelenségeken. Az idő közben halad és az, ami hiányzik, egyre hatalmasabbra nő. Egzotikus eszembe juttatta gyermekkoromat néhány percre, álomszerűen, szinte felidézte.

Nagyon hálás voltam ennek az ismeretlen férfinak, mintha kitalálta volna, mivel vidíthatja fel az embereket, gyerekeket, nem lehetett elmenni a bódéja mellett úgy, hogy meg ne álljon az ember egy kicsit bámészkodni. Mintha ez a titokzatos bábus, nem tudom honnan jött, mintha éppen arra gondolt volna, hogy minden ember lelkében gyerek lakozik, vagy ez a kövérkés játékmajom volt a csalogató, ravasz arcával?

Ki tudja?

(elgondolkodva)

– Ki tudná elmondani mennyi hívogató kedvesség rejtőzött ebben a karácsonyi bódében?!

FÉRFI

– Most már én is kíváncsi vagyok erre a fabódéra, majd megnézem feltétlen. Azért mégsem értem egészen ezt a különös rajongást ez után a játékarus után?

Azt hiszem, beleképzel Egzotikusba egy titokzatos varázslót, vagy talán mágust?

Egyszerűen boldogtalan, miért merült olyan mélyre Egzotikus lényének tanulmányozásában?

Talán, mert a gyorsan elillanó csodát látta benne?

A fájdalom feloldozását?

Feloldható-e a fájdalom?

Csak pillanatokra, azt hiszem a fájdalom gyökerei olyan mélyek, mint a platánfa gyökerei, azzal együtt vonszoljuk magunkat.

A halálra gondolt?

IBOLYA

– Nem a halálra gondoltam, nem a halálba akarok menekülni, hanem az életbe! Más világot, új életformát szeretnék látni, melyben elkáprázok, kell lenni valahol egy férfinak, aki szó nélkül érti gondolataimat.

FÉRFI

– Arra nem gondolt, hogy nem csak Ázsiában vagy nyugati országban keresheti ezt a férfit, hogy esetleg ebben a városban, vagy máshol, vagy a régi ismerősei közül valaki lesz?
Ne utazzon el!

IBOLYA

– El kell utaznom nagyon messzire! Be akarom járni a világot, messzi országokat, Ázsiát és nyugatot is meg akarom ismerni!
Meg kell tudnom valamit, amit itt nem tudhatok meg! Nem maradhatok, mennem kell!
Egyedül nem indulhatok el, csak azzal a férfival, akit szeretek.

FÉRFI

– Ki az a férfi, akit szeret? Ha nem viszonozza szerelmét, mégis miért akar elutazni? Magyarázza meg!
(nyugtalanul beszél, cigarettára gyújt)
– Miért nem viszi el magát világkörüli útra?
Érthetetlen?!

IBOLYA

– Felesége van, nem vált el. Az is lehet, hogy nem szeret!?

FÉRFI

– Azért akar elmenni Európából, ebből a városból? Vele, vagy nélküle?
Most már világos, a viszonzatlan szerelem kínozza, ezért lett szerelmes Egzotikusba, a menekülést kereste benne. (iszik)

IBOLYA

– Ez csak az egyik ok, van még több ok is, fáradt vagyok, most egyszerre nem mondhatom el, majd lassan.
(megint iszik, majd cigarettázik)

FÉRFI

– Azt hiszi más országokban megértőbbek az emberek, és gyengédebbek? Lehet, hogy jóságosabb lelkűek vagy vallásosabbak, de valójában ugyanaz ismétlődik meg ott is, mint nálunk. Gondoljon csak a bibliában leírt népekre, a prófétákra, igazságkeresőkre, apostolokra és gondoljon Jézus szenvedéseire!

IBOLYA

– Mégis el akarok menni!
Biztos találok útítársat, talán egy fiatal férfit, aki lelket önt belém, és követ, amerre megyek. Sokan megsértettek, súlyosan, elviselhetetlenül. Nem tudok nekik megbocsátani! Én pedig elég önző vagyok. Olyan jó, amikor újra feltámad bennem a szeretni akarás, nemcsak a szerelmi vágy, egyszerűen csak szeretni. Sokszor nem hagyja a másik, hogy szeressük, vagy engedi, de csak pár pillanatig, az ember sokáig tartó szeretetre vágyik!

FÉRFI

– Sokáig tartó szeretetet, szerelem, igen, ez után vágyunk, vannak, akik nem tudják, mi után vágyakoznak.

IBOLYA

– Odakint ma tiszta az ég, halványkék, szinte érződik a levegő mozgása.

Tegnap napfény se volt, a bódében nem láttam Egzotikust.

(az asszony újra iszik a pezsgőből, arca kipirul az ital hatására)

– Tudja, azok a fehér fabódék még mindig ott vannak a járdán, de Egzotikus bódéja nincs ott.

FÉRFI

– A pusztá létezés nem teheti boldoggá az embert, ha nem szerethet egy érző lényt, egy asszonyt. Lehet szeretni a Napot, a levegőt, az univerzumot, a természet jelenségeit, és mégis csak a szerelem oldja szomorúságunkat.

Kit imád valójában? Nem értem?

(cigarettázik, majd az ablakhoz megy, kinéz az ablakon)

– Sovány férfi? Bajszos, művelt? Miért olyan vonzó?

IBOLYA

– Most haragszom rá, néha azt hiszem, egész imádatom egy álom, egy mítosz, melyet én találtam ki egy ideális férfiről, egy különös lényről.

Tovább már semmi kedvem táplálni ezt a legendát, viszonzás nélkül. Szinte nevetségessé válok?!

FÉRFI

– Bonyolult ez az egész szerelem, amiről beszél.

Egy másik férfi után vágyik, tudom, aki bevezeti a nagyvilági életbe, vesz magának báránybőr bundát, hogy ne fázzon, és főz magának teát, ha lázas, a kedvenc teáját főzi, és lesi a kívánságát, enni ad, ha éhes.

IBOLYA

– Egyszer gondoltam magára, magáról még azt is elképzelném, hogy szinte az örülésig imádná.

Az a másik férfi megtagadta tőlem a csókját, alig ért hozzám, tulajdonképpen átkoznom kellene. Hogy milyen?

Sovány, sudár, éles szellemű, ravasz és megközelíthetetlen.

FÉRFI

– Hát akkor mégis miért rajongott érte évekig?

IBOLYA

– Jótevőm volt, de a szerelmet nem adományozta nekem. Most már én is hüvös vagyok hozzá, mással szilveszterezett, casinokba jár, engem nem hív.

FÉRFI

– Hagyja el! Nekem is fáj, ha boldogtalanná teszi magát.

Ne engedje! Higgyen nekem! Semmit nem kérek magától, csak néha a közelében lehessenek, beszélgessünk és együtt teázzunk!

Ne gyötrődjön, meglátja a tudomány segít elviselni a megaláztatásokat, a szerelem szenvedéseit.

Csináljak teát?

(kimegy a konyhába vizet forralni, majd néhány perc múlva visszajön)

– Nagyon szeretek teázni, már többféle teát kipróbáltam, most a Pickwick tea a kedvencem. Meg akarom védeni magát az emberek sértéseitől, ezt csak úgy lehet elviselni, hogyha fel vagyunk vértézve tudományokkal, az élővilág titkait feltárom maga előtt, meglátja, kiteljesedik a látóköre.

Jó lesz most a tea, kint füttyöl a szél, nézze, a budai hegyeken megmaradt a hó.

IBOLYA (kimegy a konyhába, behoz két poharat és önt a teáskannából)

– Csak legyen mindig tea és kenyér!

Én mégis el akarok innen menni, nem akarok itt maradni!

Világgá akarok menni!

FÉRFI

– Ha sok pénzem volna, elvinném magát, de így, hogyan induljunk útnak? Se magának, se nekem nincs annyi pénzünk, hogy utazzunk, vonatra is alig telne.

IBOLYA

– Legvégső esetben elindulok egyedül, gyalog. Hányszor mondjam el?

(teát iszik)

– Már nem kötődöm itt senkihez. Volt néhány barátom.

Egész életemben utaztam, lehetetlen elviselni ezt az életformát. Sohasem tanítottam, két nyelven is beszélek. Most nem tudom, mi lesz?

FÉRFI

– Itt már nem akar senkit szeretni?

Ibolya nem válaszol, hallgat.

FÉRFI

– Most akar elutazni egyedül? Hiszen egészsége nem a régi, nem bírja már se a hideget, se a nagy forróságot, megbetegedne az első hét után.

IBOLYA

– Lehet, hogy megbetegednék, akárhová utaznék, mégis el kell utaznom!

(egy pillanatra lehunyja szemét, fáradtan)

– Senki és semmi nem marasztalhat már!

Elmegyek!

FÉRFI

– Nem engedem el, nem engedem! Mégis, ha ebben az utazásban látja a megmenekülést. Ha magát ez a világszerte utazás mentené meg, gyűjtsön legalább egy kis pénzt vonatjegyre!

IBOLYA

– Úgy is tudja, hogy nem lesz pénzem vonatra, ha volna is, ennivalóra kellene költenem.

FÉRFI

– Hát akkor mi lesz magával?

IBOLYA

– Nem tudom! Maga legalább megpróbálta megérteni a gondolataimat, ha nem is tud velem utazni.

Maga se jön velem, az én utam új világba vezet, más országokba, és más emberek közé! Lehet, hogy ott állást is találok. Munkát kell keresnem, amiből meg tudok élni! Nem érdekelnek már az emberek acsarkodásai, irigykedéseik, elegendő volt már itt mindenből!

Nem vonz engem ebben a városban már semmi.

FÉRFI

– És az elérhetetlen férfi? Háttha visszatér magához, elválík, új életet kezd, lehet, hogy örülten szereti magát, de el kell titkolnia.

IBOLYA

– Késő lenne már. Belefáradtam a hosszú várakozásba, mindennek van határa.

FÉRFI

– El se tudom képzelni, hogy bírja ki a honvágyat? Úgy tudom, két hetet se bírt ki külföldön, már néhány nap után haza jött.

IBOLYA

– Rosszul vagyok, amikor veszekedünk.

FÉRFI

– Most már én is azt mondom, utazzon el! Még akkor is, ha nagyon kockázatos az utazás. Igen.

Utazzon el olyan emberek közé, akik megértőbbek és nem alázzák meg!

Ibolya konyakot iszik.

IBOLYA

– Már holnap elkezdem a készülődést.

(iszik)

– Isten áldja!

Nem hiszem, hogy még látjuk egymást!?

(kimegy a Férfival együtt a szobából)

4. kép

Este van, Budán. Fagyos, havas téli este, hideg szél fúj, csak a neonfények világítanak, a hold nem látszik.

Barátságtalan, karácsony előtti éjszaka. A fehér fabódék mögött többen állnak, egy kis hó-buckán, a havas fűvön fekszik Ibolya hosszú télikabátjában, kalapja nem messze tőle a havon. Ibolya hason fekve fekszik, kiterülve a földön.

Az utcai neonfény, a járdánál lévő neonfény megvilágítja hosszú, sötétszínű télikabátját és az asszony kézfejét.

IDEGEN FÉRFI

– Hány órája feküdhet itt a havon?

KAMASZFIÚ

– Megfagyott? Nézzék meg, emeljék fel!

Hátha még tud mozogni!?

(közelebb lép az asszonyhoz, de nem mer hozzányúlni)

ÖREG FÉRFI

– Biztos leitta magát elkeseredésében!

ÖREGASSZONY

– Lehet, hogy csavargó? Hívjanak orvost!

(összehúzza magán a kabátot és odaszól egy fiatal férfinak)

– Siessen, szaladjon orvosért, kihűlhet az asszony teste, ha nem segítenek rajta!

IDEGEN FÉRFI (gúnyosan)

– A ribanc, részegre itta magát!

FÉRFI

– Mit mondott, maga szemét! Most már értem, miért akart elmenni innen mindenáron.

(nekimegy az idegen férfinak)

IDEGEN FÉRFI

– Minek neki orvos, ne törődjenek vele!

KAMASZFIÚ

– Összeverik egymást!?

IDEGEN FÉRFI (ijedten, dühödten, kiabálva)

– Ezért meglakolsz! Ki neked ez a nő? Mit foglalkozol vele?

FÉRFI

– Szétverlek! Hallod, mit mondok?

A két férfi egymásnak ment, dulakodtak, az Idegen férfi lecsúszott a havas földre, nyöszörgött, segítségért kiabált.

A Férfi ekkor Ibolyához rohant, megnézte él-e az asszony, de az asszony alig lélegzett, megcsókolta az asszony fagyos arcát.

A Férfi azt hitte, meghalt az asszony, nem törődött a körülötte lévő emberekkel, csődülettel, megölelte az asszonyt, testével melengette. Néhány perc múlva mentőautó szirénázó hangját lehetett hallani. A Férfi hirtelen felkapta a hóbuckáról Ibolya asszonyt, karjában tartva elrohant vele a sötét utcákon.

5. kép

A Férfi a sötét utcákon át szaladt, azt se tudta, hova fut, csak rohant, ahogy bírta.

Kutyaugatást hallott egyre közelebbről, egyre hangosabban csaholtak valahol, mögötte. Hirtelen megállt, az országút felé futott tovább, az óbudai temető felé, de nem az országúton futott, hanem kisebb utcákon, az asszonyt a hátára vetette.

A kutyák ugatása egyre közelebből hallatszott. A havas, jeges járdákon néhol tócsák között futott, didergett, egyre gyorsabban futott. Még hallatszott a kutyák csaholása, aztán egyre halkabb lett. A Férfi ekkor már a temető mögötti úton futott, bekanyarodott egy kis utcába, oda, ahol a borospincék voltak.

Mikor megtalálta a régi pincét, felfeszítette az ajtót egy kövel, majd bement, az asszonyt levette a hátáról, leült a sötétben, elővette a cigarettáját, és rágyújtott. A tűz látásától és a cigarettafüsttől az asszony kinyitotta a szemét.

FÉRFI

– Hát él? Olyan boldog vagyok, hogy él.

Megmenekültünk!

A Férfi az asszonyhoz hajol, megdörzsöli az asszony megfagyott kezét, csókolgatja az asszony hideg arcát.

FÉRFI

– Úgy cipeltem, hogy még azt se remélhettem, hogy életben marad.

Nem tudtam, mi lesz velünk, csak rohantam, amerre láttam, iszonyú tempóban, hogy utol ne érjenek!

Hát él? Nézzen rám, érezzem a leheletét! Futás közben csak arra gondoltam, hogy el ne essek, el ne csússzam, kibírjam!

Az asszony nem szólt egy szót sem, lázasan feküdt, kinyitott szemét pár pillanatra és ránézett a Férfira. A Férfi csak beszélt halkán, lihegve, hogy el ne aludjon.

Az asszonyt egy rozoga sezlonyhoz vitte, levette csizmáját, és az asszony fagyos lábfejét dörzsölgette.

FÉRFI

– Megmelegszik, meglátja! Hozok fát, tüzet rakok mindjárt!

A Férfi kimegy, faágakkal tér vissza a pincébe, tüzet rak a pince közepén.

FÉRFI

– Égj tűz, lobogj!

Segítsd őt feléledni, tűz!

A Férfi a kopott pokróccal betakarja Ibolya asszonyt, majd sokáig nézi a tűz lángjait, odakuporodik a tűz mellé.

Zene.

1993.

A favágó

**egyfelvonásos 3 képben
(gyermekszínházba)**

1992

SZEREPLŐK:

FAVÁGÓ, izmos testű, temperamentumos, sovány, sudár, fiatal férfi, 46 év körüli, szomorú-arcú, bajszos, barna hajú

ILONA ASSZONY, 50 év körüli asszony, teltkarcsú, gesztenyebarna hajú, középmagas, hosszú hajú

DZSINN KUTYA, idomított farkaskutya, gyors, soványtestű

Megjegyzések: Ilona asszony ruhája sötét színű egészruha, hosszú, és hosszú kabát, fején svájcisapka, csizmát visel.

Helyszín: Pilisi hegyekben, kis barlang, egy odú. Nem messze, a falutól az erdő szélén. Tél van, hideg. Ködös, esős idő. Máskor hóesés, havas táj és napfény.

1. kép

Egy esős, téli napon Ilona asszony ott feküdt az úton, csupa vizesen, egy fa mellett, elhagyatva, betegen. Dzsinn akkor felébresztette álmából az asszonyt és talpra állította. Az asszony lázas beteg volt, ekkor már, nem emlékezett rá, hogy került a hegy felé vezető úton, a fa alá. Semmire nem emlékezett már, csak a kutya meleg testéhez érve ocsúdott fel. Akkor jutott eszébe, hogy ott hagyták az esőben.

A kutya nyalogatta az asszony kezét, mintha a csecsemője lett volna az asszony, úgy élesztette.

A didergő asszony szája remegett a hidegtől, haja vizesen lógott, és vacogott az asszony. Dzsinn körbe futkosta, mozgásra készítette az asszonyt, nem hagyta, hogy tovább feküdjön a földön.

Mennek az úton, Dzsinn előtte megy nyugtalanul, vezeti az asszonyt a barlang felé. Hamar odaérnek. Amikor a barlang elé érnek, Dzsinn bemegy, körülnéz a barlangban, majd kijön. Az asszony bemegy a sötét barlangba, Dzsinn után és ledől a földre, kimerülten. Az asszony elaludt. Dzsinn őrködik a barlang előtt. Kis idő múlva az asszony felriad, ijedten felült. Dzsinn nyüsítő hangjából arra következtetett, hogy idegen közeledik a barlanghoz.

Már éjfél is elmúlt rég, derengett odakint a hegyen. Ködös, barátságtalan hajnali derengés volt. Az asszony feltápáskodott, a barlang bejáratához ment, majd kinézett.

ILONA ASSZONY

– Ki volt, Dzsinn? Lehet, hogy az erdei vadász? Hajnalodik már, olyan hideg van, szerezni kellene pokrócot, vánkost!

Fázom!

DZSINN (az asszony lábához dörgölőzik, futkos a bejárat előtt, majd éles szemmel fürkészi a barlang környékét, leül az asszony mellé, majd hirtelen elszalad, a telkek irányába, a telki házak felé, rövid idő múlva pokróccal tér vissza, szájában vonszolta, majd letette a barlang elé)

ILONA ASSZONY

– Hol voltál, Dzsinn? Hoztál valamit?

(odamegy a bejáratához, meglátja a pokrócot)

– Köszönöm, Dzsinn! Milyen jó vagy. Még ma elmegyek és elhozom a kerti faházból a bibliát, a pipámat, néhány poharat, teafőzőt. Teát is hozok, egy lábost, majd tüzet rakok és megsütöm az ennivalót. Úgy élek ezen túl, mint a remeték.

Hozok egy vánkost is, és még egy pokrócot.

Mit hozzak a remetei életemhez? A régi gitár is jó volna.

Szőnyeget, is kellene hozni, tollat, füzeteket és egy széket. Egy lavór és szappan is kellene, gyufa vagy öngyújtó, pipadohány, egy táska, amibe az ennivalót vásárolok. Nem akarok többet kertészkedni a domboldalon! Csak gondolkodni, írni, ez az egyetlen célom! Kávé is jó lenne néha, talán tudok majd török kávéfőzni? Egy frottír köntös is kellene, abban alszom majd, egy petróleumlámpa is kell még, ha írni akarok, lássak a sötétben! Mit szólsz hozzá, Dzsinn?

(lehajol, megveregeti Dzsinn hátát és ránéz)

– Szerinted mit hozzak még a régi életemhez?

Majdnem elfelejtettem a konzerveket, amit csak találok, mindent elhozok a faházból. Várok még kicsit hátha jobb idő lesz, aztán elindulunk.

Most még szunyókálok kicsit, mert fázom, de utána munkához látunk.

Dzsinn odabújik hozzá fáradtan, így aludtak reggelig. Néhány óra múlva felébredtek, majd az asszony és Dzsinn elindultak a családi faházukhoz és elkezdték cipelni a szükséges tárgyakat a faházból a barlangba.

Ilona asszony elrakja a tárgyakat a barlangba, tüzet rak, majd forró teát főz, odaülnek a tűz mellé. Dzsinn is kap a teából, lefetyeli a teát.

ILONA ASSZONY

– Minden nap el kell menni ivóvízért ezentúl az artézi kúthoz, az úton van, nem messze. Csak akkor küldelek el vízért, ha beteg leszek. Keveset eszünk, nyáron együtt gyűjtögetjük a gyümölcsöket az országutak mentén, cseresznyét eszünk, barackot, tavasszal és ősszel gombát szedünk, vadbogyókat, szamócát keresünk, gyűjtögető életmódot folytatunk.

Jó lesz, Dzsinn? Ugye fogsz nekem vadnyulakat? Szeretnék halászni is a közeli halastóban, halat fogunk, megsütöm tűzön, vad életünk lesz, Dzsinn!

Ha jó kedvem lesz, bemegyek a faluba, süteményt venni.

Itt maradok a barlangban, alig tudom már kifizetni a városban a szobám lakbérét, a villanyt és a melegvizet. Olyan ritkán kapok honoráriumot. A lakásunkból elköltöztem ide, és itt írom meg leendő írásaimat a barlang mélyén.

Dzsinn mozdulatlanul hallgatja Ilona asszony szavait.

ILONA ASSZONY

– Volt egy férfi, akit szerettem, ez a férfi nem maradt velem, egy évben csak egyszer láthattam, családja volt, ezért igen kínos volt reménykedésem.

Itt talán meg se találna, ha keresne, kutatna utánam?

Nem hiszem, hogy most érdekelné, mi van velem?

Most inkább guborgok egy barlang mélyén, már nem maradhattam közöttük.

Dzsinn odamegy az asszonyhoz, ugrándozva, mancsait az asszony lábára teszi, játszik vele, felvidítja. Az asszony végre elmosolyodik, hosszú idő után először.

ILONA ASSZONY

– Holnap elmegyünk, elhozom még a könyveimet is, jössz velem?

Dzsinn odabújt az asszonyhoz, és hűsége mozdulattal fejét az asszony ölébe hajtja.

ILONA ASSZONY

– Sok írásomat meg se tudtam jelentetni, amit eddig írtam, azt a jövő emberei értik majd meg igazán. Itt magam vagyok, teljesen egyedül.

(pipázik)

2. kép

Hóvihar van. Szeles, jeges, téli délután. A barlang bejáratánál egyre magasabb a hó, befújja a szél a havat, Dzsinn idegesen szaladgál a barlang körül.

Ilona asszony tűzifát keres a kavargó hóviharban, a hegyen, az erdőben, sietve jár, befedte fával a barlang bejáratát. Amikor megvolt a munkával, lerázta magáról a havat, hívta Dzsinn-t és bementek a barlangba. Odabent pislákol a petróleumlámpa, a hó már nem esett be. Az asszony füstölt halat eszegetett, forró teát főzött. Amikor megette a halat, megitta a teát, elővette a gitárt és énekelt, szomorúan a szerelméről. Dzsinn a tűz mellé húzódott. Odakint kiabálásra lettek figyelmesek, vad férfihang hallatszott. Dzsinn felemelte fejét, felugrott nyugtalanul, majd a barlang bejáratához, szaladt, ki akart menni. A férfihang egyre közelebből hallatszott.

FAVÁGÓ

– Ki van ott a barlangban? Jöjjön elő! Bújjon ki!

Dzsinn kisurrant, hogy megnézzze a váratlan látogatót, ráugrott a Favágóra, mire az asszony kinézett a barlang bejáratánál.

ILONA ASSZONY

– Mit akar itt? Ki maga? Menjen innen!

Dzsinn, ijeszd meg! Még bajt hoz ránk!

FAVÁGÓ

– Ne féljetelek tőlem, erdei favágó vagyok, a szokásos körutamon jártam, amikor észrevettem, hogy a barlangban lakik valaki. Csak meg akartam tudni, ki lakik odabenn, semmi mást nem akarok, higgye el!

ILONA ASSZONY

– Dzsinn, ereszd el!

(a Favágóhoz)

– Jöjjön!

Ilona asszony elszedegeti a faléceket a bejáratától és beengedi a Favágót.

FAVÁGÓ

– Jó estét! Át vagyok fázva, olyan jó ez a kis pihenő, itt a maga barlangjában.

– Hogy talált ide a barlangba?

ILONA ASSZONY

– Dzsinn hozott el ide, nem is olyan régen. Már rég betegen feküdnék valamelyik kórházban, ha Dzsinn nem vett volna észre, föl nem ébresztett volna, már azt se tudom, hol lennék?

FAVÁGÓ

– Hiszen maga nem is öreg, miért rejti el a testét, miért jött ide?

De hát kicsoda maga és mért nem él az emberek között?

ILONA ASSZONY

– Író vagyok, most nincs állásom, átmeneti segélyekből élek. (pipázik, majd konyakkal kínálja a Favágót)

ILONA ASSZONY

– Igyunk, jó ez a szesz, kimelegíti a didergő testet.

Egészségére!

(Ilona asszony nézegeti a férfit, kissé jobb kedve lett a Favágó megjelenése után.)

– Ne törődjön a körülményekkel, még Bibliát is hoztam magammal.

(iszik)

FAVÁGÓ

– Kié ez a kutya?

ILONA ASSZONY

– Az enyém, hozzám szegődött és velem maradt. Azóta segít nekem elviselni ezt az egészet. Olyan jó érzés reggel felébredni és tudni, hogy Dzsinn itt van, nem megy el sehová, nem hagy el.

FAVÁGÓ

– Én se hagynék el egy ilyen bátor, okos asszonyt, higgye el!

ILONA ASSZONY

– Nem vesz le a lábamról! Majd, ha valami olyat tesz, ami miatt elámulok, megkedvelem talán!? Most látom először életemben. Különben is, nehezen szeretek meg valakit. Egy férfi miatt is búslakodom itt, Dzsinn vigasztalt meg, senki nem tud megnevettetni, csak Dzsinn. Az emberek folyton megbántják egymást.

FAVÁGÓ (iszik, majd ledől a földre, a szőnyegre, mintha már rég ismerte volna ezt a helyet)

Az asszony újra tölt a férfinak a konyakból, aztán magának is tölt, Dzsinn furcsán néz az asszonyra, idegesen, nem szereti, ha szeszt érez, kibillentí az asszony poharát, a szesz kiömlik a földre.

ILONA ASSZONY

– Dzsinn, mit csinálsz?

(a férfi felé fordul)

El akartam menekülni valahová, ide a barlangba.

FAVÁGÓ

– Tudja mit? Keressen új férfit, aki boldog volna, ha magához hozzáérhetne!

ILONA ASSZONY

– Nem tetszhettem neki? Lehet, hogy a teltkarcsú nő nem az esete? Vagy öregnek talált? Azt hittem, elfogad olyannak, amilyen vagyok. A valóságban nem ez történt. Eltaszított magától. Róla ábrándoztam csak, mintha nem lett volna elég férfi a világon, mintha csak ő tehetne boldoggá!?

(iszik és pipázik, merengve)

Az elérhetetlenségét, a titokzatosságát szerettem.

FAVÁGÓ

– Miért él remeteségben? Ha engem kérdezne ilyen témáról, azt mondanám, hagyja az egészséget, ne törődjön vele, nem láttam férfit, aki közömbösebb lett volna egy asszony iránt. Még ha nem is szeretné, akkor is megcsókolhatta volna magát. Az a férfi, aki érzéketlen tud maradni a maga társaságában, az fakír.

ILONA ASSZONY

– Ne is beszéljünk többet erről, nem akarom!

Jöjjön, keringőzzünk!

(az asszony kissé becsípve felkéri a férfit, elkezdenek táncolni zene nélkül a barlang közepén)

FAVÁGÓ

– Micsoda ritmusérzéke van!

(szorosan átöleli az asszonyt, és körbe táncolják a barlangot)

Ilona asszony a tánc hevében kiáltozik, a Favágó kurjongat, jól érzik magukat.

ILONA ASSZONY

– Jó újra táncolni! Maga visszahozta a régi életem emlékét, újra visszavezetett az élet ritmusába. Még nem éltem együtt idáig férfival. Ha akarja, megvendégelem!

Eltettem ünnepnapokra egy-két halkonzervet, pezsgőt is!

Ma éjjel mulatni akarok!

(az asszony hajladozik a Favágó karjaiban, ahogy táncolnak, a tűz fénye még mámorosabbá teszi a barlang belsejét)

FAVÁGÓ

– Legyen úgy, ahogy szeretné, nem kérek semmit, de ha ad valamit, megköszönöm.

Megállnak tánc közben, újra isznak a konyakból. Ilona asszony előszedi a konzerveket, kinyitja gyorsan, a földön lévő szőnyegre terítőt tesz, és arra rakja az ennivalót, aztán hozza a pezsgőt is ünnepélyesen.

ILONA ASSZONY

– Ki gondolta volna, hogy a hóvihar elől ide jön egy gyengéd férfi, ide hozzám, a barlangba? Nem mertem erre gondolni, nem vártam már senkit. Dzsinn is érezte, hogy eltávolodtam már a világtól. Azt se tudtam, mi lesz, ha mégis talállok egy férfit, aki szereti mozdulataimat, akinek tetszem úgy, ahogy vagyok. Olyan hihetetlen, hogy tud szeretni.

Már csak a méltóságom maradt meg.

(Favágó kibontja a pezsgőt és tölt az asszonynak)

FAVÁGÓ

– A hóviharra! És magára!

(kiitta a pezsgőt, majd eszegeti a konzervet)

ILONA ASSZONY

– Egészségére!

(kiissza a pezsgőt)

A Favágó oldalra dőlt, kíváncsian nézte az asszonyt, ahogy iszogatta a pezsgőt, kipirulva még szebb és kíváncsibb lett érett, asszonyi teste. Mintha mindkettőjüket hatalmába kerítette volna a vágy, úgy fürkésztek egymást. Dzsinn odament közel hozzájuk, majd a tűz mellett lepihent szunyókálni.

Az asszony odakúszott Dzsinnhez és melléje dőlt, átkarolta a kutyus hátát, fejét Dzsinn hátára hajtotta. A Favágó nézte az asszonyt és Dzsinn, majd újabb pohár pezsgőt ivott, aztán Ilona asszony mellé húzódott, átkarolta derekát szenvedélyesen. Nem tudott betelni az asszony szépségével, mely egész lényéből áradt.

A tűz halványan pislákol a barlang közepén, már alig világított. Dzsinn szunyókált, néha felnyitotta szemét, féltve, hogy megnézze, mi történik az asszonnyal, aztán elaludt.

Ilona asszony is átkarolta a férfi derekát, és így maradtak reggelig összefonódva.

3. kép

Reggel. Kisütött a nap a hegyen. Ragyogó fény. A barlangba beszivárog a Nap fénye. Fekete varjak szállnak az erdő fölött. Ilona asszony teát forral a tűz fölött, a teafőzőben, egy összeszkábált tartón. A férfi még nem ébredt fel. Dzsinn is felébredt, a barlang előtt mászkál.

FAVÁGÓ

– Hol vagyok?
(álmosan)

ILONA ASSZONY

– A barlanglakónál. Jó reggelt! Hogy aludt?

FAVÁGÓ

– Soha még ilyen fenségesen nem aludtam.
(mosolyogva)

ILONA ASSZONY

(egy pohár hideg vizet hoz a férfinak)

FAVÁGÓ

– Köszönöm.
(megmosakszik derékig gyors mozdulattal, és megtörülközik)

ILONA ASSZONY

– Főztem teát! Jöjjön ide!
(maga mellé hívja a férfit, átfogja a vállát kedvesen és átnyújtja neki a forró teás poharat)

A férfi gyors csókot ad az asszony arcára és mohón issza a teát, majd mosolyog, mintha újjá-született volna, titokzatosan néz az asszony aggódó arcára. Az asszony pipázik, előveszi a bibliát és felolvas belőle. A férfi most látja, hogy egy elhagyott barlangba tévedt az éjszaka a hóviharban, és itt kapott menedéket az asszonynál.

ILONA ASSZONY

– Eljön máskor is?

FAVÁGÓ

– Nem tudom, lehet?

ILONA ASSZONY

– Ne siessen még, beszélgessünk kicsit! Hová siet? Ráér.

FAVÁGÓ

– Nem tudják, hol voltam az éjszaka, és még azt gondolják, hogy baj ért! Meg kell nyugtatnom őket.

ILONA ASSZONY

– Kiket? Van valakije? Családja?

FAVÁGÓ

– Elváltam. Vannak barátaim és gyerekeim, aggódnak értem! Magának van családja?

ILONA ASSZONY

– Van családom, szüleim, testvéreim, elhagytam őket.

FAVÁGÓ

– Akkor még eljövök magához! Azt hittem titkos szeretője van a faluban. Vagy a városban?

ILONA ASSZONY

– Nincs. Ha úgy lenne, nem jöttem volna el, érti már?

FAVÁGÓ

– Ittunk az éjszaka, nagyon jól esett, de még jobban tetszett a maga társasága. Nem találkoztam még eddig ilyen különös, romantikus asszonnyal, hihetetlen, hogy összetalálkoztunk. A hóvihár hozott össze bennünket. Most el kell mennem a faluba, a munkám miatt, talán újra eljövök ide, estefelé.

ILONA ASSZONY

– Várom. Nagyon várom magát.

FAVÁGÓ

– Hozok ennivalót, pezsgőt, mert szereti, mit hozzak még? Gyümölcsöt, kenyeret, zsemlyét? Amit kíván, hozok!

Ilona asszony hallgat, nem szól semmit. A Favágó felvette a kabátját, kiment, a barlang előtt még egyszer visszanézett. Dzsinn ott ugrált körülötte, egy darabig elkíserte a Favágót, majd visszajött az asszonyhoz futva, majd az asszonyra ugrott örömeiben. Az asszony alig ismert rá a szomorú arcú Dzsinnre. Bementek a barlangba, rendet csinált, megnézte arcát a kis tükörben és elmosolyodott.

ILONA ASSZONY

– Most várunk, Dzsinn, este eljön újra a Favágó! Olyan vidámak leszünk, meglátod! Dzsinn, tudod, hogy ez a férfi milyen karcsú, izmos a válla. Csak a lelkét nem ismerem, biztos észre vette kiégett tekintetemet? Mit gondolsz Dzsinn? Visszajön?

Dzsinn odament az asszonyhoz és az asszony lábához dörgölődött. Hűséges, barna szemével ránézett kérően az asszonyra.

ILONA ASSZONY

– Nem hagylak el, te bolond! Te nem hagysz cserben! A Favágó idővel mérges lesz, mert kényeztetlek, ne törődj vele, ha rád kiabál egyszer! Különben is, nem biztos, hogy eljön ma este.

Váratlanul hangos zajt hallani az út felől. Fiatal kamasz fiúk, kirándulók közelednek a hegyoldalon, négy fiú. Az asszony kinéz a barlang bejáratánál, majd bemegy a barlangba. Dzsinn nyugtalanul ugat, mérgesen néz, bajt szimatol. A kirándulók egyre közelebb jönnek, kiabálnak, hangoskodnak, káromkodnak. Amikor észreveszik Dzsinn, dobálni kezdik kövekkel. A kutya feldühödik, elugrik a kövek elől, a kirándulók már a barlang közelében vannak. Tovább dobálják a kutyát, és be akarnak menni a barlangba. Dzsinn nem engedi be őket, megharapja

az egyik fiú lábát, aki még ez után is köveket dobál a barlangba, röhögve. A többiek elfutottak. Dzsinn hátát eltalálta egy kő, a kutya felvonyított, de nem ment be a barlangba, tovább őrizte a barlang bejáratát. Az asszony a hangokból következtetett a történetekre.

Ilona asszony behúzódott a barlang oldalfalához. Dzsinn keservesen ugatott, egyfolytában a barlang előtt ugrált. Az egyik fiú valahogy mégis bement a barlangba, mikor meglátta az asszonyt, elkezdte gúnyolni, majd nekitámadt az asszonynak, dühösen verte az asszony fejét. Az asszony megpróbált védekezni, de olyan legyengült volt, alig volt ereje visszaütni. Az asszony leesett a földre, a fiú ott is ütötte, rugdalta. Amikor Dzsinn befutott a barlangba, csak akkor hagyta abba a verést, mert Dzsinn még egyszer megharapta a fiút mérgében. A fiú felordított, egyik lábára bicegve rohant ki a barlangból. Dzsinn a nyomába eredt, még a barlang környékén is követte, egészen addig, míg el nem tűnt a fiú az úton. Dzsinn hátán vérzett a seb. Az asszony érezte, hogy a fiú befújta a barlangot gázspray-vel, Ilona asszony a földre feküdt ájultan. Dzsinn sebesülten lihegett, és leült kicsit pihenni. Így pihentek órákon át, míg beesteledett. Mikor az asszony felébredt, fájlalta a fejét, szédült, arca bedagadt. Körülnézett, Dzsinn kereste. Dzsinn betegen feküdt a barlang bejáratánál. Ilona asszony kiment a levegőre, járkált kicsit a friss levegőn, nézegette a félhomályban a feketerigókat, örült, hogy a közelében voltak ezek a pici madarak. Dzsinn nem mozdult a helyéről. Az asszony tüzet rakott, majd borogatta Dzsinn hátát, bekötözte sebeit, aztán a saját sebeit vizsgálta a tükörben, még mindig szédült.

ILONA ASSZONY

– Dzsinn, ébren vagy? Hogy vagy? Látom, fáj még az ütés helye. Borogatást csinállok, még fájni fog egy ideig, aztán meggyógyul. Ne félj!

Dzsinn fekszik, meg se mozdul, csak a szemén látszik, hogy sebláza van.

ILONA ASSZONY

– Főzök forró teát! Szeszt is kapsz, Dzsinn, ma este, hogy ne érezd az ütések okozta fájást. Jó?

Ilona asszony forró teát főz és nézegeti fején az ütések nyomát.

ILONA ASSZONY

– A szemét alak, a fejemet ütötte, a szememet! Nem tudom, miért vert meg, nem értem. Hátul, a fejemen erős fájdalmat érzek, mintha szét pattant volna egy hajszálér?!

Dzsinn ekkor felült, megérezte a tűz illatát, a forró tea illatát, izgett-mozgott, kérdően nézett az asszonyra. Ilona asszony teát öntött Dzsinn edényébe és maga is leült, leheveredett teázni, közben előszedte a konyakos üveget és öntött a teába gyógyszer gyanánt. Így teázgattak. Aztán az asszony felállt, bekötözte saját fejét, hidegvizes borogatást tett az arcára. Dzsinn fáradtan itta a teát és a szeszt. Énekszó hallatszott messziről, az út felől. Ilona asszony félál-mában volt ekkor, ledőlt a pokrócra a tűz mellé és szunyókált. Dzsinn is szenderegve örködött, fel-felpislogott. Az éneklő férfihang egyre közelebb hallatszott, valamilyen szerelmes dalt énekelt. Ilona asszony nem kelt fel, tovább feküdt a pokrócon, a földön a tűz mellett.

ILONA ASSZONY

– Tudod, Dzsinn, szeretem a tüzet, gyerekkoromban egyszer belenyúltam a tűzbe és megégettem az ujjamat, anyám mesélte.

Dzsinn odavánszorgott az asszonyhoz, közel hozzá, olyan elkeseredetten nézett nagy, barna szemével, hogy az asszony megsajnálta, megsimította a fejét, a kutyusnak jól esett a szeretet jele, a vigasztalás, nyugodtan elnyújtózott a földön, mellső lábaira hajtotta fejét.

Ilona asszony nem gyújtotta meg a petróleumlámpát, nézte a tüzet, elmerengett életen és halálon, szerelmen, várakozáson, vágyakozáson, egyre csak a tűz lángjait bámulta, szinte alig vette észre, hogy belépett a barlangba a Favágó. Az asszony nem állt föl, csak fejét fordította a férfi felé. Dzsinn felrezzent, ahogy bejött a Favágó, felült, majd figyelt.

FAVÁGÓ

– Jó estét! Megjöttem! Mi van veletek?

(szétnéz, közelebb megy a tűzhöz)

– Megsebesültetek? Mi történt, amíg távol voltam? Nem is tudjátok, mennyire vártam, hogy újra eljöhessek ide, annyi mindent hoztam nektek, ajándékokat, pezsgőt is.

(közel hajol az asszonyhoz, megcsókolja az arcát)

– Olyan jó volt, arra gondolni, hogy vár egy asszony a hegyen, egy gyönyörű asszony!

ILONA ASSZONY

– Miért nem jött hamarabb?

FAVÁGÓ

– Mi ez a kötés a fején?

(odamegy, megvizsgálja Ilona asszony sebeit)

ILONA ASSZONY

– Megverték. Dzsinn is megdobálták kővel!

FAVÁGÓ

– Kik?

(mérges, villogó szemmel néz az asszonyra)

ILONA ASSZONY

– Kirándulók voltak, kamasz fiúk, megdobálták Dzsinn, be akartak jönni a barlangba, az egyik fiú lábát Dzsinn megharapta, bejött a fiú a barlangba, erősen ittas volt, megvert, a fejemet ütötte. Dzsinn vánszorog, vérzik a sebe, eltörött a lába. Elszédültem, aztán elájultam. Dzsinn is elaludt. Csak most ébredtünk fel, amikor maga énekelt az úton.

Olyan jó érzés fogott el, hogy visszajött hozzánk.

(az asszony felül, felkönyököl, nézi a Favágót, ahogy hátizsákjából előszedi az ajándékokat lelkesen)

– Rakok a tűzre, hadd lobogjon a tűz! Nézd, Dzsinn, kenyeret hozott a barátunk, szalámit, oda nézz, neked is hozott ennivalót! Most rakja ki a földre. Micsoda lakomát csapunk ma! Pezsgőzünk, eszünk, iszunk! Most egy kicsit élünk, hallod Dzsinn? Jött egy férfi, hozott ennivalót nekünk, törődik velünk, azt akarja, hogy életben maradjunk.

FAVÁGÓ

– Van gyógyszere? Azt is hoztam, isztopirin, jód, kamillatea, itt lakunk ezentúl, együtt. Dzsinn egyél!

(megsimítja Dzsinn fejét, megnézi a kutya sebeit, Dzsinn sebe erősen vérzik.)

ILONA ASSZONY

– Majd kicserélem a kötést!

FAVÁGÓ

– Rádiót is hoztam, nem baj? Gondoltam, hátha szüksége lesz rá?!

ILONA ASSZONY

– Köszönöm.

(fáradtan, kimerülten)

Ma este nem tudok táncolni, alig látok, a szemem alatt véraláfutás, alig látok, arcom megdagadt. Kiverték egyik fogamat, fáradt vagyok. (riadtan néz)

FAVÁGÓ

– Soha nem bántom magát!

(az asszony mellé ül, pezsgővel kínálja)

– Lázás, pihenjen le, már bánom, hogy nem jöttem hamarabb!

A faluban voltam, vásároltam, a munkahelyemen is jártam, bementem egy kocsmába, ittam egy kupica konyakot, egész idő alatt maga járt az eszemben, arra gondoltam, hogy többet nem hagyom egyedül, védtelenül!

ILONA ASSZONY

– És Dzsinn? Ha itt lett volna délután, látta volna, hogy Dzsinn milyen önzetlenül védte a barlangot, nem törődött saját sebeivel sem. Mikor vert az a fiú, Dzsinn megharapta, és csak azért hagyta abba a verést a fiú.

FAVÁGÓ

– Nem értem? Miért verte magát? Ismerte őket?

Dzsinn megrezzent, ahogy az asszony róla beszélt, odavánszorgott az asszonyhoz, leült a lábaihoz, hűsége.

ILONA ASSZONY

– Nem ismertem egyiket sem. A fejemet, az arcomat verte!

Fáradt vagyok, lázas, főzzön még citromos teát! Ki tudja, mi lesz velem, meggyógyulok-e?

FAVÁGÓ

– Megvettem a kedvenc teáját is. Odakint csupa hó minden, hófehér a vidék, az úton láttam egy nyulat, előttem futott. Az erdő belsejében szarvasok és őzek is vannak.

ILONA ASSZONY

– Egyszer ősszel mókust is láttam az erdőben, egy fán, olyan játékos állat. (elmosolyodik)

Szeretnék sétálni magával holnap, a hegyen, úgy kedvelem a fenyőfák illatát.

FAVÁGÓ

– Holnap reggeli után elmegyünk sétálni, együtt. Dzsinn is velünk jön! Ma este pihenjen, látom maga is nagyon elfáradt, lázas. Betakarom két pokróccal, maga mellé feküdhettek?

(félénken ránéz az asszonyra, majd az asszony mellé bújik, átöleli az asszonyt ragaszkodóan, és úgy alszanak)

ILONA ASSZONY

(hirtelen felkel, ijedten körülnéz)

– Dzsinn! Mi van veled? Olyan hideg a tested és alig érzem a leheleted! Egyre erősebben vérzik a sebed!

(odahajol Dzsinn fölé, nézi, vizsgálja a kutyus testét, meghallgatja a szívét)

– Ébredjen fel, valami történt Dzsinnel! Nézzen ide!

(az asszony rázza a Favágó testét kétségbeesetten)

– Én szegény kis kutyám, védőszentem, ne hagyj el!

(átöleli a kutya fejét, szólítgatja)

– Dzsinn! Dzsinn! Nézz rám!

Dzsinn feje ekkorra hirtelen lehanyatlak a földre, nyüszítve, mintha üzeni akart volna valamit Ilona asszonynak.

FAVÁGÓ (felkel, odakuporog Dzsinn mellé, megnézi a nyaki verőerét, aztán megsimítja szó nélkül Dzsinn fejét)

ILONA ASSZONY

– Vigyük állatorvoshoz, hátha még van remény!

FAVÁGÓ

– Dzsinn már nem jön vissza többet hozzánk.

(halkan)

– Itt a hegyen, a barlang közelében temetjük el!

ILONA ASSZONY

– Dzsinn! Dzsinn!

(kimerülten)

– Gyere vissza!

Ilona asszony ráborul a kutyus kihült testére, átfogja kezével Dzsinn fejét, nyakát, hátát, mancsait, megérinti, mintha életre akarná varázsolni.

A Favágó dermedten nézi Dzsinn, majd lezárja Dzsinn szemét szótlanul.

Budapest, 1992. február

Hannibal

egyfelvonásos dráma 3 jelenetben
(több képből)

1998

SZEREPLŐK:

HANNIBAL, karthágói főparancsnok, fiatal, 26 év körüli, közepmagas, izmos, csinos, bajszos, barna, göndör hajú, körszakállas, nagyon energikus karakter, makacs arcú férfi.

MAGO, karthágói lovas osztag vezetője, fiatal 24 éves

MAHARBAL, karthágói alvezér, fiatal, sovány, feketebajszos, ábrándos tekintet, fekete hajú férfi

PAP, karthágói férfi, középkorú, közepmagas férfi

CATO SZENÁTOR, római úr, telt, kopasz középkorú,

ELSŐ SZENÁTOR, római úr, sovány szikár középkorú férfi

MÁSODIK SZENÁTOR, római idős férfi, szakállas,

HEGYMÁSZÓ, fiatal, karthágói harcos,

KARTHÁGÓI KATONÁK, fiatal férfiak

A cselekmény története: i.e. 218-tól, Alpokban, ókori Róma, majd tengerpart Kis-Ázsiában, a Földközi tengernél.

1 JELENET.

1. kép

A II. Pun háború idején.

Ősz. Az Alpoknál. Hannibal és Maharbal beszélget.

HANNIBAL

– Átkelünk az Alpokon!

MAHARBAL

– Lehetetlenség, Hannibal! Mindent kockára tennél?

HANNIBAL

– Nem ismerek lehetetlent!

MAHARBAL

– Hogy gondolod? Elefántokkal vonulni a hágókon? Nem értem? Felmálházott lovakkal több ezer méter magasan? Elcsigázott harcosokkal, sebesültekkel?

HANNIBAL

– Gondolj apám sikereire! Hamilcar Barcas Hispániát is hatalma alá kerítette. Nem vették jó néven a rómaiak, már apám idejében sem túrték Karthágó Hispániai terjeszkedését.

MAHARBAL

– Ha arra gondolok, hogy ezért üzentek hadat a rómaiak nekünk, elfog a düh. Tudod hány meredek lejtőn kell leereszkedni? A meredek lejtőkön gyakori a lavina és a hegyomlás. És akkor még nem is beszéltem a gyakori esőkről, gleccserekről, bővizű folyók áradásáról, kőszáli sasok repkedéséről. Hogy kelünk át a hágón?

Életveszélyesek a keskeny utak, jaj, Hannibal, mi történt veled, édes hadvezérem? Nem tudod mennyire szeretlek, még esztelenségedet is szeretem! És mi lesz az élelmet cipelő lovasainkkal? Egyszerűen megáll a józan ész, ha arra gondolok, hogy átkelünk az Alpokon. Ki bírja mindezt átvészelni? Ezernyi veszély, sebesülés, halál vár ránk!?

HANNIBAL

– Meg kell kockáztatni! A lehetetlent is megpróbáljuk! A rómaiak a tengeren jobbak, mint mi, ezért a szárazföldi utat választottam. Mire felocsúdnak a rómaiak, mi már túl leszünk a hegyeken, Itália felé tartunk seregünkkel.

MAHARBAL

– Elméletben értem és tetszik is a terved, Hannibal. Gyakorlatban azonban szinte megvalósíthatatlan! Örületes terv ez az egész vándorlás az Alpokon keresztül. Miért nem küzdünk meg egyszerűen a szárazföldön a római csapatokkal?

HANNIBAL

– A rómaiaknak több ezer lovasa van, több mint nekünk! Csak a rajtaütésszerű támadás, a villámgyors lovasrohamok, bekerítő hadműveletek segítenek most.

MAHARBAL

– Harci elefántok? Mi lesz, ha az élelmet cipelő málhás lovak leesnek a szakadékba, lecsúsznak a keskeny hágó útjáról? Ott maradunk élelmiszer nélkül és az éhségbe pusztulnak bele katonáink?

Voltam már néhány csatában, mondom neked Hannibal, de ilyen lehetetlennek látszó, kockázatos, és vakmerő haditervről még nem hallottam soha! Nem csak a győzelem tüze hajt, engem a megmenekülés gondolata is foglalkoztat.

HANNIBAL

– Maharbal, hajthatatlan vagyok! A tervet véghez visszük minden áldozat árán! Ez a stratégia lehet, hogy vakmerő, lehet, hogy esztelen, meg akarom mutatni a világnak, hogy a karthágói harcosok legyőzik a hegyet!

MAHARBAL

– Dacból áldozod fel a gyalogságot, a lovasainkat és gyönyörű lovainkat? Nem jajgathatok, mint az asszonyok, nem sírhatok, és nem eshetek kétségbe sem. Azért beszélek veled őszintén, mert féltelek, Hannibal, nagyon féltelek! Tudom, nem törődsz a veszedelemmel, szinte tobzódasz, ha le kell győznöd az akadályokat, szinte kihívod a sorsot is, sokszor magad ellen cselekszel. Tudod mennyi gyalogos katonánk van? Százezer főnyi hadseregünk és nyolcezer lovasunk, 37 harci elefántunk van! Hajókon, tutajokon kell majd átkelni a gyors sodrású folyókon, sokszor éjszaka és bárkákon kell átvinni a málhás lovakat. Elefántjaink átúsznak majd a folyó túlsó partjára csordástól. Így gondolod, ezt találtad ki Hannibal? És mit csinálunk, ha beköszönt a tél, és a jeges ösvényeken kitörik lovaink lába, elcsúsznak a hóban, hóviharba kerülünk, és a halálos kimerültségtől embereink összerogynak a hóban? A málhás lovak megbetegszenek, odatesz az ennivaló egy része, ivóvíz? Ezer kérdés, ezer probléma, Hannibal! Mi lesz, ha eszüket veszítik embereink az éhségtől, legyengülnek, egymásnak mennek kínjukban? Nem, nem tudom, mi lesz velünk!

Hannibal! Ilyen óriási kockázatot hogy merjük vállalni?

Van-e jogunk kockáztatni nap mint nap lovasaink életét? Szegény lovaink, elefántok is oda-veszhetnek. Jaj, Hannibal, mit terveltél ki? Teremtő atyám, uram, segíts!

HANNIBAL

– A Pireneusokon is átkeltünk! Hagyd abba a jajveszékelést, Maharbal! Ha nem bízol bennem, ha kételkedsz harcosaink merészségében, fordulj vissza és ne nézz hátra! Alvezérem vagy, ha pedig nincs benned elég bátorság véghez vinni a haditervet és velem együtt átkelni az Alpokon, ha nem akarsz megütközni több csatában a rómaiakkal minden áldozatot vállalva, akkor isten áldjon!

MAHARBAL (maga elé néz, dacosan, lehajtja fejét, gondolkodik)

HANNIBAL

– Jól gondold meg, Maharbal! Vagy velünk jössz, vagy visszamész Karthágóba! Válassz! Szabad akaratodból tégy, amit katonai esküd, a becsületed és a lelkiismereted sugall! Nem akarlak befolyásolni, értsd meg! Tudom, hogy ez az áldozat óriási lesz, mégis kérlek, gyere velünk, együtt legyőzzük a hegyet! Hiába mondják az irigyek, kételkedők, hogy nem jutunk ki ebből élve! Én azt mondom, meg kell próbálni! Le akarom győzni a hegyet!

MAHARBAL

– Ki segít majd, kiben bízunk, egyedül csak istenben?

HANNIBAL

– Istenben! Maharbal, induljunk, ne vesztegessük az időt!

MAHARBAL

– Veletek megyek, Hannibal! Szeretlek Hannibal, mutassuk meg a világnak, mire vagyunk képesek! Minket nem győzhet le a hegy, mi győzzük le a hegyet! Átvergődünk lovainkkal, elefántjainkkal az Alpokon, esküszöm a mindenható Istenre, anyám és atyám emlékére!

HANNIBAL

– Köszönöm, Maharbal! Akkor lóra! Értessd a többieket, akik a hegy lábánál állomásoznak, hogy elindulunk fölfelé! Ez a parancsom! A haditervet kérem maradéktalanul végrehajtani!

2. kép

Az Alpok hegygerincénél. Télies idő, havas hegycsúcsok. Maharbal lova megcsúszott, alig vánszorog, keservesen nyerít. Sötét van. Csak egy kis tábortűz fénye világít a végtelen hegyormok mögött.

MAHARBAL

– Hol vagy Hannibal? Nem látok a sötétben! Miért kell a sötétben vonulni, nem értem. Istenem, miért követem Hannibalt, úgy, mint az árnyék, mint mágnest? Megyek utána, megyek, mint egy varázsló után, ki megbűvölt merészségével, szinte koslatok hűségesen utána, én bolond, látom, hogy rognak össze lovaink a jeges, hegyi utakon, éhesen és hogy átkozódnak legjobb harcosaink is, kik addig mindent kibírtak, és most látom, ahogy ordítanak a fagyos téli éjszakában, és látom az elefántokat, vonszolják magukat, hatalmas testüket alig bírják már mozgatni, és hallom a gyalogság soraiból az elégedetlenkedő hangokat. Nem bírom, istenem! Hogyan bírjuk tovább?

HANNIBAL (hátraszól ingerülten)

– Gyere utánam, Maharbal! Jöjjenek a hegymászők, siessenek!

MAHARBAL

– Siessünk? Az éjszaka sötétjében Hannibal?! Hiszen alig látunk, egybefolyik az égbolt, a hegyekkel, semmit se látok, csak a holdat fent, sűrű, sötét az éjszaka, fázom, lázas vagyok, érzem.

Hirtelen egy gleccser zúdul lefelé a hegy tetejéről, és nagy robajjal zúdulnak Maharbal felé a jégtáblák, jégtörmelékek.

MAHARBAL

– Hannibal, segíts! Közeledik felém a gleccser! Hannibal, el akar pusztítani a gleccser, gyere ide, mert meghalok! Egy kő a mellemhez vágódott, gyere már értem! Hannibal! (ordítja önkívületében Maharbal, és lesodorja lováról a gleccser egyik jégtáblája.)

Hannibal ekkor hirtelen előbukkan a sötétségben és elrántja Maharbal testét a lezúduló gleccser további törmelékei elől, egy barlangszerű bemélyedésbe esnek bele mind a ketten. Kissé lejjebb egyik hegymásző harcosa lélekszakadva rohant a leomló gleccser elől menekülve. Hangos kiáltások. Segítségkérés. Ordító kiáltások.

HEGYMÁSZÓ

– Lezuhanok a mélybe! Segítség! Gyertek ide! Fogjatok meg! Rosszul vagyok, alig bírom tartani magam! Megcsúszott a lábam, elvesztettem az egyensúlyomat.

HANNIBAL

– Tartsd magad! Mindjárt odamegyek, ne félj! Csak néhány perc és megpróbálok átmászni a közeledbe! Maharbal, maradj itt! Majd szólok, ha tovább megyünk! Meg kell várni a hóvihar lecsendesedését, a gleccser lecsillapodását!

MAHARBAL (félíg eszméletlen az ijedtségtől, a láztól kimerülve)

– Jó, itt várlak! Segíts a hegymászóknak! Gyere majd értem! Ígérd meg!
(elalszik)

HANNIBAL

– Érted jövők!
(elsiet)

HEGYMÁSZÓ

– Hagyjatok itt, végezzen velem a hegy! Nem bírom tartani magam! A többieket is magammal ránthatom és lezuhanunk a mélybe! Segítség!

Hannibal a hang irányába rohant, hogy a hegymászókon segítsen. Mire odaért, nem látott a sötétben senkit.

HANNIBAL

– Tartsatok ki! Itt vagyok, segíték!
(kiáltva)
– Add ide a kezéd! Mi történt? Elszakadt a kötél?

Hannibal keresi a hegymászókat, de nem találta meg őket, csak egy csákányt látott, és a kötelet, ahogy himbálódzott a szakadék szélén.

HANNIBAL

– Hol vannak a többiek? Miért nem jönnek? Csak nem vesztek ők is odalenn? Mondtam nekik, hogy ne szakadjanak le, maradjanak egymás mögött! Miért nem hallgattak rám? Sorra veszítem el harcosaimat, a hegymászókat, lovainkat, fogyatkoznak az elefántok, és engem átkoznak egyfolytában reggeltől estig, mert le akarom győzni a hegyet! Nincs visszaút, tovább kell haladni, vállaltam a kockázatot, Istenre mondom, vállamon hordom veszteségeinket is, az áldozat súlya majdnem a földhöz ver, de nem mutathatom ki gyengeségemet, nem ihatom le magam, és nem ordibálhatok, jónak kell lennem, a legjobbnak, átkoznak és irigyelnek. Már akkor is kételkedtek bennem, amikor a Pireneusokon átkeltünk. Egyesek esztelennek neveznek, mások vakmerőnek, egyesek a legszívesebben holttnak látnának.

Messziről Maharbal kiáltozását hallani.

MAHARBAL

– Hannibal gyere értem, elmúlt a hóvihar! Gyere már!

Hannibal Maharbalért siet a kis odú felé, már hajnalodott, amikor megtalálta Maharbalt.

HANNIBAL (felemeli a sebesült Maharbalt és tántorogva kimennek az odúból, együtt)

Süt a nap a hegyek fölött, szinte szikrázó a nap fénye, ahogy szétárad.

HANNIBAL

– Menjünk tovább!

MAHARBAL

– Mi van a többiekkel? Hol vannak? Életben maradtak? Vagy elsodorta őket a gleccser?

HANNIBAL

– Többen odavesztek, de élve maradtak még sokan!

MAHARBAL

– Légy megértőbb, Hannibal! Ne menjünk feljebb, még több áldozat lesz és még több sebesülés! Keressünk más útvonalat!

HANNIBAL

– Beteg vagy, Maharbal, megviselt a gleccseromlás, a hóvihar, belázasodtál, szólok az orvosnak, nézzen meg!

MAHARBAL

– Azt hiszed, azért beszélek így, mert megbetegedtem? Hallottam a hegymászók ordítását, Hannibal, te is hallottad?

HANNIBAL

– Igen. Odarohantam, de már nem találtam meg őket, eltűntek a sötétségben.

MAHARBAL

– Odavesznek harcosaink a hóviharban, és te még ezután is tovább akarsz vonulni az Alpokon át? Nem vagy kíméletes senkihez!?

HANNIBAL

– Ne merészelj gyalázni! Inkább köszönd meg, hogy elrántottalak a lezúduló gleccser elől, te hálátlan, talán még az eszed is elveszted a hóviharban?

MAHARBAL

– Én hálátlan? Ezért jöttem veled? Ezért követtelek?

Maharbal nekitámad Hannibálnak, üti-veri Hannibal arcát, majd kimerülten leesik a havas földre.

2 JELENET

1. kép

Itália. Róma közelében. Hannibal csapatai az Alpokon való átkelés után kimerülten várták hadvezérüket, Hannibalt. Egy kora tavaszi napon, a karthágóiak táborában nappal, naplementekor. Hannibal felsorakoztatja harcosait és rövid szónoklatba kezd.

HANNIBAL

– „Harcosok! Nektek bátrabbaknak, vakmerőbbeknek kell lennetek az ellenségnél! Elszántaknak kell lennetek! A bennünket ért sérelmek és jogtalanságok miatt csatázunk a rómaiakkal. Hőssé kell válnotok, semmi reményünk, hogy a győzelmen vagy a halálon kívül más kiutat találjunk!”

KATONÁK

– Hurrá! Éljen Hannibal!

Üdvrivalgás. Tomboló harci tánc, majd ismét csend.

HANNIBAL

– Köszönöm, harcosok! Az átkelés után megfogyatkozott seregünk, egynegyedére csökkent a létszámunk, és sok a sebesültünk. Egymás után vertük meg a rómaiakat: – Győztünk Trebiánál, a Trasimenus tónál, és győztünk a cannae-i ütközetben! Rómáig vonultunk előre! Nem akarom Rómát megostromolni, Róma elszigetelése a célom és nem Róma megsemmisítése! Legfiatalabb öcsém, Mago Észak-Itáliában egy lovasosztag élén ott maradt, később visszatér majd a szülőföldünkre. Emlékeztek? Trasimenus tónál csapdába csaltuk a híres rómaiakat, három oldalról megtámadtuk őket, olyanok voltunk, mint az ördögök! Átkeltünk mocsarakon, folyókon, szűk hegyszorosokon. Maradt húszezer gyalogosunk és hatezer lovasunk. A halálos kimerültségtől legyengülve vonultunk a Pó völgyén, emlékeztek, ugye? Azért kellett éjszaka átkelni a folyón, mert a gallok meg akarták akadályozni a továbbjutásunkat. Ellenséges törzsekkel találkoztunk, rossz volt a terep, az időjárás viszontagságai, ellátási problémákkal küszködtünk, nap mint nap a puszta fennmaradásunkért. Járványok ellen kellett küzdenünk, sokféle bajjal.

MAHARBAL

– „Győzni tudsz Hannibal, de a győzelmet kihasználni nem!”

Miért nem támadjuk meg Rómát? Kérlek Hannibal, hadd menjek a lovas osztaggal Róma ellen! Idáig győztünk, folytassuk a harcot!

HANNIBAL

– Megmámorosodtál a győzelemtől, Maharbal alvezér?

MAHARBAL

– Nem mámor ez, önérzet! Miért kell itt rostokolni? Róma előtt?

HANNIBAL

– Megfogyatkozott a seregünk, a rómaiak erőfölényben lennének. Róma városa berendezkedett a védelemre. Mellénk álltak a szirakuszok és Makedónia is, de a római sereg hadműveleteivel megakadályozta, hogy részt vegyenek velünk további csatákban.

MAHARBAL

– Eddig bírtuk és gyorsabbak voltunk a rómaiaknál, ezután is győzünk!

HANNIBAL

– Nem támadhatjuk meg Rómát, így határoztam! Róma ostromáról lemondok! Most pedig pihenjétek ki magatokat!
(sietve elmegy)

2. kép

Rómához közel. Egy kis kolostort látni a domboldalon. Hannibal bemegy a kolostorba, és a paphoz siet.

HANNIBAL

– Gyónni jöttem, atyám!

PAP

– Hallgatom.

HANNIBAL

– Hannibal vagyok, a pun hadvezér.

PAP

– Beszéljen bátran, mi történt magával? Mondja el, hogy érzi magát?

HANNIBAL

– Atyám, elvesztettem egyik szemem látását az ütközetben. Fél szemmel látok csak, tudja mit jelent ez egy hadvezérnek? Nem mondhatom el senkinek, még az alvezérnek, Maharbálnak sem! Testvéreim még nem tudnak a sebesülesemről. Nem beszélhettem senkinek a fájdalomról eddig, és arról sem, mi lesz velem, így, félig vakon? Hogy vezessem a seregemet? Megközelíthetetlen hágókon át, veszélyes szakadékok mentén? Attól félek, hogy észreveszik és akkor oda lesz a tekintélyem. Titkolnom kell a testi szenvedéseimet, atyám, iszonyú!

PAP

– Megértem szenvedését, fiam! Mondjon el mindent, tárja fel a lelkét, teljesen, őszintén! Akkor nem lesz olyan rossz.

HANNIBAL

– Tárjam fel a lelkemet?

PAP

– Igen!

HANNIBAL

– Egy lovas harcos olyan éhes volt, hogy előttem kaparta ki a földből a diót. Egy diófa alatt kuporgott és kereste a fáról lehullt diókat a földön. Láttam riadt tekintetét, kétségbeesett nézését. Akkor azt mondtam, nem lehet idáig alázni egy embert!

PAP

– Mit látott?

HANNIBAL

– Egyik harcosom a háború borzalmaiba és a testi szenvedéseibe annyira belebetegedett, azt mondta nekem, hogy megvertem.

PAP

– A betegsége miatt volt.

HANNIBAL

– Akkor se becsméreljen engem! Tönkre akarta tenni a hírnevemet? Súlyos beteg volt. Többször megmentettem az életét. Szitkozódott, eleinte nem is foglalkoztam vele, de később már annyira bántott ez a súlyos, átkozott sértés, melyet nap mint nap kénytelen voltam hallgatni, hogy majdnem rosszul lettem.

PAP

– Bocsásson meg, könyörüljön rajta! Ha hívó ember, akkor meg kell bocsátania! Irgalmas az ég!

HANNIBAL

– Nem bírta a viszontagságokat, sokszor pánikba esett, néha alig volt önuralma, kiabált velem, mert szenvedett, testi kínjai miatt, én meg visszakiabáltam dühömben, már nem bírtam elviselni, amit mondott. Annyira szenved, sokszor sír, zokog. Orvosaink alig tudják enyhíteni fájdalmát. Halálfélelme volt.

Nem tudom, mitévő legyek? Hiszen én is szenvedek a saját sebesülésem miatt. Már odáig fajult a veszekedés, hogy a többiek is meghallották. Félreértik majd, és úgy híresztelik tovább, hogy verekedős vagyok, csakhogy ártsanak. Ez hazugság!

Ártatlant soha nem ütök meg!

PAP

– Ő betegebb, mint maga, hagyja, hadd tombolja ki magát, aztán lecsillapodik. Megviselte a nélkülözés, a hosszú menetelés, a betegsége, az éhség, attól való félelmében, hogy talán nem éli túl az egészet, másokat átkoz. Sajnálom őt, nem tehet róla, szenvedései tették ilyenné.

Bocsásson meg neki, könyörgök!

HANNIBAL

– Túlságosan érzékeny ember. Legyengült a szervezete, azt mondták, zenész vagy tanár? Nem tudom?! A kimerültségtől többször összerogyott. A szörnyű ütközetekbe roppant bele, rosszak az idegei, törekenyebb lélek, mint a többiek.

PAP

– A maga idegei sincsenek acélból, ahogy látom, folyton vívódik önmagával, gyötri a lelkét, marcangolja a lelkiismeret azok miatt, akik odavesztek a hegyen, a hóviharban.

A lelkiismeret súlyos teher, velejár az étellel.

Hadvezérnek számolnia kell ezzel is, tudnia kell kockáztatni és nyerni is!

HANNIBAL

– Nem mintha győzelmi ovációt várnék három győztes csata után, sem pedig kényeztetést. Azt akarom, hogy tiszteljenek, ne átkozzanak! Ért engem, atyám? Érti ezeket a szavakat?

PAP

– Értem, fiam! Mondja tovább, mi bántja a lelkét, mi mardossa szívét?

HANNIBAL

– Láttam férfiakat zokogni, a honvágy miatt, a földön fetrengeni kínban. És voltak, akik elárulták ellenségeinknek még azt is, hogy elfogyott az ennivaló, sebezhetővé tették magukat.

PAP

– Mit látott még?

HANNIBAL

– Többen megfagytak a hóban, fenn a hegyeken. Folyók vize megáradt, elsodorta a tutajokat, embereink odavesztek a kiáradt folyókban, süppedő mocsarakban vánszorogtunk. Volt, hogy hat napig esett az eső és tüdőgyulladásban meghaltak a legyengült harcosok. Jajveszékelést, hatalmas ordítást hallottam az Alpokban, a koromfekete éjszakában, gleccseromlást, amikor lefelé zúdult a sok havas kőtörmelék és eltemette több harcosunkat, és hiába siettem a hegy-mászókat menteni, már nem tudtam tenni semmit.

PAP

– Mondja tovább!

HANNIBAL

– Éhesen, fáradtan dolgoztak, éjjel és nappal orvosaink. Sok beteget évekig gyógyítottak türelmesen. Nem mondtam szóban, csak némán, szavak nélkül tiszteltem őket, titokban. Még beszélgetni is alig lehetett velük, pár szót mondtak, mintha értettük volna egymást szavak nélkül. Sokan nekik köszönhetik, hogy élnek, hogy tovább élnek.

Mikor Rómához közeledtünk, a rómaiak megéreztek a veszélyt. Talán féltek tőlem?

PAP

– Értem miért aggódik, kezdem sejteni egy hadvezér bajait, érzelmeit, kibontakozik előttem az élete. Ne féljen, ez a hősi expedíció az Alpokon át, a győzelmek, örökre beírják Hannibal nevét a történelembe, és minden idők egyik legnagyobb hadvezére marad!

Most elbocsátom, Hannibal, bocsásson meg a beteg harcosnak és szeresse orvosait, a barátait, nem csalódik bennük! Bízson testvéreiben, Magoban és Hasdrubalban!

Isten segítse őket! Isten áldása legyen Hannibalon!

Megáldom most!

(suttogva imát mormol)

HANNIBAL

– Isten vele, atyám! Isten Önnel!

3 JELENET

1. kép

Hannibal a tenger partján áll és a távolba néz.

HANNIBAL

– A zamai ütközet után végre elindultam, hogy megkeressem azt az asszonyt, akit szerettem. Hosszú évek óta nem ért hozzám asszony igaz szerelemmel. Siettem abba a faluba, ahol asszonyom lakott. Sok házat felgyújtottak a rómaiak, ismerős arcokat alig láttam. Akkor felbukkant egy idős férfi, akit valamikor ismertem.

Az idős férfi lesóványodva kóválygott az úton, megszólítottam, megrezzent, nem ismert meg. – Hannibal vagyok! Nem ismersz meg? – néztem rá kétségbeesve. Hamilcar Barcas fia! Te pedig az öreg Antonio vagy, igaz? Eleinte nem mertem megkérdezni, látta-e az asszonyomat, tud-e róla valamit? Mentünk egymás mellett a kietlen, felperzselt mező felé, az országúton, egyszer csak megálltam és ránéztem: – Szólj már valamit, láttad-e Leilát, él-e még az asszonyom? Hová menekült? Merre keressen? – Megráztam az öregember vállát, és még egyszer megkérdeztem. Addig faggattam, míg nem válaszolt. Antonio nem akart beszélni. – Antonio, hol van Leila? – kérdeztem felindultan. – Ha nem válaszolsz, nem tudom, mit lesz?

Antonio rám nézett és azt felelte szomorúan: – Hannibal, Leila meghalt. Többet nem mondhatok, bocsáss meg!

Antonio lehajtotta a fejét és így folytatta:

Hannibal! Én is gyászolom őt! Azt mondták, gyereket várt tőled, még mielőtt a rómaiak megtámadtak bennünket, Leila megszülte fiadat. Ne is faggass tovább, Hannibal, könyörgök, hagyj magamra, én is gyászolok, nem akarok sokat beszélni, talán jobb lesz nekem is, ha meghalok? Hannibal! Azt hallottam, kisfiádat valaki magához vette, – vigasztalta.

– Antonio ne keseredj el!

Ne keseríts el öreg Antonio, még ismerted apámat, együtt örültél sikereinek, ne hagyd el magad, tovább kell élni!

Antonio ekkor szorosan megölelt, könnyek tolultak szemébe, és így szólt hozzám: – Isten veled, Hannibal! Ne haragudj! Isten veled, megyek az utamra!

Elköszönt és sietve elment, valahová titokzatosan.

Maharbal mindig kérdezte tőlem, van-e valakim otthon, van-e asszonyom? Hallgattam, nem szóltam, nem akartam, hogy megtudják, kit szeretek, féltem, hogy elhurcolják idegen országba!

Arról ábrándoztam, hogy fiút szül nekem, és boldogok leszünk.

Istenem! Hol van a kisfiam? Ha Karthágó minden öregjét megkérdeznék, akkor se tudnám, meglelnék-e?

Érzem, hogy életben van a fiam.

Isten veled, szerelmem Leila, lelkem vigasztalója!

Hannibal egy szál virágot dob a tengerbe.

2. kép

Hannibal a tenger partján áll, a messzeségbe néz.

Tábortüzek lobognak valahol, messziről a távoli hegyek felől.

HANNIBAL

– Scipio serege partra szállt Észak-Afrikában.

A karthágói tanács visszahívott, elhagytam Itáliát. Scipio a tőlem átvett harcászati módszerekkel készítette elő az ellencsapást. Scipio tudta, hogy a végsőkig elszántak vagyunk, merészségben felülmúljuk a rómaiakat.

Katonáim elcsüggedtek, kifáradtak. A zamai ütközetben képtelenségek történtek. Istenem! Micsoda véletleneken múlt akkor a győzelem! Pánik tört ki az elefántok között, megijedtek a római kürtöktől, nem a római gyalogság ellen mentek, hanem saját katonáinknak rontottak neki.

Zsoldos katonáink, a pun zsoldosok a saját embereinkre támadtak!

Ezt kellett megérnem hadvezér létemre, hogy a döntő ütközetben cserbenhagytak harcosaim!

Hogy viseljem el? Hihetetlen az egész, tévedések sorozata!

Elefántokkal indultunk a római gyalogosok ellen. Érthetetlen, mi történt?

Majdnem összeroppantam a vereség miatt.

Isten elhagyott bennünket!? – gondoltam.

A szememről nem is beszélek, fél szememre alig láttam.

A zamai ütközet után Hadrumentriumba menekültem. Láttam, ahogy felégették városainkat a rómaiak.

Volt a rómaiak között egy idős asszony.

Többször eljött, hónapokon át a táborunkba, ennivalót hozott nekünk. Sohase felejttem el az arcát, halványkék szemét.

Olyan különös asszony, nem mondta, miért segít, csak előszedte kosarából a kenyeret, sokszor kész ebédet is hozott, olyankor szinte mosolyogni láttam.

Az egyik betegünknek gyümölcsöt hozott és nem várta meg, hogy megköszönje, elsuhant valahová, titokzatosan, sietve.

Emlékszem, majd leszakadt a keze a sok ennivaló cipelésekor, de eljutott hozzánk.

Így mentett meg néhány karthágóit.

Ide, a tenger partjára jöttem, szentélyek épültek itt valamikor.

A messzi tábortüzek eszébe juttatják Hannibálnak a régi emlékeket. Ábrándozva nézi a tenger vizének hullámzását. Elszendereg, lázálmban látja öccsét, Magot és a karthágói tüzet.

(Látomás kép megjelenítése, valóságos képekben)

HANNIBAL

– A tűz! Karthágóban a város fölött!

Égtek a városok! Madárfiókák a fészkeikből kirepültek riadtan. Fekete füstfelhők szálltak. Az égbolt vörösen izzott. Lovak, tehenek menekültek, dobogtak patáikkal. Szinte felverték az egész vidék csendjét. Harangok kondultak. Vészharangok zengtek. Madarak a vörös lángok fölött repültek, menekültek a tűzvész elől, élni akartak. Tűzlángok mindenhol, a szél belekapott a lángokba. A felperzselt földön a bogarak is elpusztultak. Sátáni, ördögi tűz, jaj!

Isten ellen vétkeztek, akik városunkat felégették, embereinket elűzték, jószágainkat elhajtották, elvették remek lovainkat. Nyerítve rohantak a csaták legjobb lovai, sörényük megperzselve, testük verítékben úszva, iszonyú nyerítésüket most is hallom, jaj a tűz lángjai őrvíztörők!

Esőért fohászkodtak.

Jaj, népem!

Városom!

Apokalipszis éjszakája volt!

Hannibal felül, félig oldalra dől és emlékezik.

HANNIBAL

– A csaták előtt történt. Mago öcsém, a legfiatalabb öcsém, nagyon beteg volt. Az ágyon feküdt, görcsökben vonaglott a teste, dobálta testét, lábait, szinte felemelkedett és homorított egymás után többször.

Este volt, sötét.

Aztán egyfolytában jajgatott Mago. Ordított.

Orvost hívott. Nem akartam, hogy elvigyék. Nekem kellett gyógyítanom kínjait éjszaka. Görcsökben fetrengett órákon át, beverte lábát az ágyba. Akkor pedig ezért kiabált. Hallgass már öcsém! Ne akard, hogy elvigyenek, ki tudja hová, és ki tudja kik gyógyítanak ott, milyen gyógyszerekkel, gyógynövényekkel?

Vannak mérgező, bogyós növények, veszedelmes főzetek, kuruzslók kenetei!

Ne, ne akard, hogy idegenek gyógyítsanak!

Lázás vagy, mit csináljak, istenem segíts!

Hol van most a család?

A legtöbb ember alszik, mély álmaikban vannak. Átszaladok a szomszédba, mindjárt jövök.

Várj, néhány perc múlva itt vagyok!

Hannibal kisiet a sötét éjszakába. Kutyák veszett ugatása hallatszik a távolból.

Sötét éjszaka. Szélsusogás. Mago jajgatása hallatszik a környéken, Hannibal visszarohan öccséhez, és látja, hogy mint mikor delfin a tenger hullámai közt felemelkedik, Mago teste úgy csapódott fel a levegőbe, az ágy fölé.

HANNIBAL

– Öcsém, az öreg azt mondta, tegyek a homlokodra nedves ruhát, mellkasodra is tegyek nedves törülközőt. Aztán gyógynövényteát és kenőcsöt javasolt, mely oldja a görcsöt. Érted?

Ne keseredj el, mindjárt előkeresem a gyógynövényt, várj!

Mago még mindig dobálta testét, egymás után többször, csont és bőr, sovány teste, mint a húr kifeszült.

Kiéhezett, sovány arcán sötétbarna szeme a fájdalomtól kitágult, örületesen nézett Hannibalra.

HANNIBAL

– Nem akarod bevenni a gyógyszert?

(ordítva, kiabálva)

MAGO

– Jaj, meghalok! Segítség!

(szívét fogja bal kezével, és artikulátlan szavakat mormog)

HANNIBAL

– Ne ordíts! Meghallják az idegenek! Hagyd abba!

MAGO

– Vigyetek el máshová, ahol meggyógyítanak, nem akarok tovább itt lenni, nem akarok éhezni!

Elég!

Segítsetek! A halálból vigyetek el innen! Hideg van.

Fázom. Rosszul vagyok.

(jobbra-balra fordul, az ágyon, ingatja testét gyors iramban)

– Hátam is fáj. Jaj!

Segítsetek, barátaim! Orvost! Gyógyítsanak meg!

(feláll, két kezét az égnek emeli magasra, fohászkodva)

– Nem akarok szenvedni tovább! Nem bírom tovább! Nem!

Nem akarok veled élni, vigyenek el innen, a pokolból!

Hideg van.

HANNIBAL

– Az öreg orvos azt mondta, ha kicsit csitulnak majd a görcseid, főzzek gyógynövény teát, kamilla is jó, ha nincs jobb görcsoldó, öcsém, hallgass el!

Mi van veled?

MAGO

– El innen a hidegből, ki kell innen jutnom, mielőtt meghalok! Odakint jó, a természetben, ott a szenvedést is kibírom!

HANNIBAL

– Úgy látom, enyhült a görcs, szerencsére nem vagy életveszélyben, szegény öcsém, a múltkor álmodban majdnem meghaltál. Felriadtunk valamilyen külső zajra. A távolból dobszót hallottam. Úgy ébredtem fel. Öcsém, ott feküdtél a közelemben, légzésed gyenge volt, arcod holt fehér, sápadt.

Felráztalak álmodból, gyorsan.

Mi fáj?

Hallod, mit mondok?

MAGO

– A szívem! A hátam közepén szúrások, a lapockámnál is.

Olyan, mintha abroncs szorítaná a mellkasomat, fáj a mellkasom!

(kezével szétnyitja ingjét, a nyakánál)

– Szétszakad a szívem!

(riadtan Hannibálra néz)

HANNIBAL

– Az istenit!

Azonnal bedörzsölöm a mellkasodat, szívgyógyszer kellene!

Nem tévedhetek!

Rengeteg munkám mellett vigyáztam rád, csak azt kértem, hogy ne veszekedjünk!

Hiába, folyton civódsz, átkozódsz, sajnálalak, ahogy dühös szavaidat hallottam.

Kicsit elfáradtam, de annál inkább gyötörte szívemet a testvéri átkozódás, nem értem, miért voltál hozzám ilyen?

Haragudtam rád furcsa viselkedésed miatt.

Hiába mondtam: – Nem érted, amit mondok? Meghalhattál volna, nem értesz engem, öcsém, esztelen vagy.

MAGO

– A sors visszaadja.

Elvettek tőlem mindent, a kertünket.

A régi lakhelyünkről kiűztek.

Mindenemet odaadtam az embereknek.

HANNIBAL

– Gyászolom Mago öcsémet, megsebesült és meghalt, mielőtt visszatért volna szülőföldünkre. Hűséges harcos volt, nagyon szerettem, Liguriában harcolt a rómaiak ellen, az egyik lovas osztagot vezette.

Gyászolom Haszdrubalt, mintha a szívemet tépték volna ki!

Idősebb öcsém levelét elfogták, nem tudom meg, mit üzent, aztán csapdát állítottak neki, mikor találkozni akart velem, elzárták az utakat, nehogy láthassam.

A római túlérő miatt végül is Haszdrubal elesett, seregét a Metaurus folyónál szétverték. Istenem! Ne hagyj el!

Mit tettek Haszdruballal? Hetekig nem tudtam aludni, enni is alig bírtam, zokogtam, kiabáltam, anyámat, apámat hívtam!

Maharbal vigasztalni akart, de nem tudott.

Elátkoztam a római seregeket, őseim szelleméhez imádkoztam, keselyűk lebegtek fejem fölött az égen.

Se élő, se holt nem voltam. Napokig feküdtem az ágyon, megdermedve, jajgatva, senki és semmi nem tudott segíteni, vigasztalni.

A természetet is ijesztőnek láttam, a növényeket is, a holdat és a napot is, túlvilági jelenségnek véltem. Nem vagyok ijedős, de akkor győztek le először a rómaiak, abban a pillanatban, mintha szétszaggatták volna az életemet.

Rohantam az erdőbe, aztán szédítöttem a sátrat. Ne! – kiáltottam, és futottam, ahogy bírtam, csak ne kelljen Haszdrubal vereségét elviselnem! Jaj, először életemben nyomorultnak éreztem magam. Mikor fél szememre megvakultam, akkor se éreztem ilyen kint, mint Haszdrubal elvesztésekor. Úgy beszéltek meg, hogy megüzeni, mikor jön, aztán egyesítjük csapatainkat, az ő lovas osztagai egyesültek volna az én hadseregeimmel és újult erővel, együtt folytattuk volna a harcot. Már rég megbeszéltük előre mindezt, mielőtt Hispániába ment volna Haszdrubal. Már nem tudtunk találkozni a döntő pillanatban.

Mennyi csapás ért egymás után! Már istenben is alig hittem, nem veszthetem el a hitemet, mely olyan sokáig életben tartott.

A fájdalom egyre erősebb, a rémületet, mely akkor elárasztotta lelkemet, egész lényemet, csak úgy tudtam enyhíteni, hogy orvosom gyógynövényeket adott, hogy össze ne omoljak, mindezt titokban, nehogy meglássák harcosaink, még Maharbal alvezérnek se beszéltem erről, ő tudta, mennyire bánkódom.

(Hannibal Haszdrubal öccséhez szól, faggatja, emlékezik, medítál)

HANNIBAL

– De hát mi történt Haszdrubal, öcsém Hispániában? Míg Itáliában egymás után győzelmet arattam, ti Cornelius Scipióval harcoltatok.

Megérkezett a rettegett Scipio?

Andalúziában, a Guadalquivir folyónál, ott ütköztetek meg. A római hadvezér csapatai akár a felajzott bikák az arénában, tajtékozva verték vissza a legendás pun lovasrohamainkat.

Haszdrubal, miért?

Nem vettétek észre, hogy Scipio a szárnyakra állította nehézgyalogságát? Aztán átkaroló hadműveletével vereséget mért rátok. Tizenötezer katonánk maradt csak, hol voltak a felderítőid öcsém, aludtatok? Kialvatlanul csatáztatok? Éhesek voltatok? Kimerültetek?

Jaj, Haszdrubal, győzni kellett volna!

(kis szünet, sóhajtozik)

– Aztán eszembe jutott Bagradas!

Scipio partra szállt Afrikában, az új római főparancsnok, a hispániai pun erők legyőzője.

Megijedtetek?

Elmenekültetek, felbomlott a csatarend?

Hallottam, hogy a hispán gyalogság a végsőkig harcolt.
Mind a négyezer katona odaveszett a csatában.
Haszdrubal, drága, édes öcsém, alig hittem el!
A Metaurus-i ütközet folyton a fejemben jár.
Metaurusnál az a balszerencsés csata a római consulok csapataival!
Öcsém megmaradt csapataiddal kivonultál Hispániából, Itáliába jöttél.
Ütközben a gallok csatlakoztak hozzátok, seregéd ereje nőtt. Amikor átkeltetek a Metaurus folyón, sok viszontagság közepette, ott már vártak a római consulok csapatai.
Mi az, hogy kényszerítették a csatát?
Miért nem tudtatok egérutat nyerni?
Hiszen hozzánk, Itáliába igyekeztetek.
Azért vállaltad a hosszú utat a hegyeken át, hogy segíts nekem, tudtad, hogy nem kapok utánpótlást, tudtad, hogy seregem megfogyatkozott, sok a csüggedt katona, betegség, acsarkodás, veszekedés körülöttem.
Aztán ott voltak a rómaiak villámgyors hadi trükkjei, csapdái:
(meditálva, elmerengve emlékezik)
– Azt az ütközetet, az döntette el, az volt a döntő pillanat, amikor az egyik római consul a jobb szárnyáról a római hadsorok mögött a másik szárnyra vitte át hirtelen csapatait, még mielőtt a mi pun katonáink válaszolhattak volna erre a cselre, szétverték a karthágói sereget.
Átkozottak!
Majdnem tízezer harcost veszítettünk, míg a rómaiak kétezer katonát vesztek. Ebben az öldöklő csatában elesett az öcsém!
Haszdrubal!
(Hannibal kezébe temeti fejét, összegörnyedve)
– Mi volt ez az istentelenség?
Hogy merészelték Haszdrubált megalázní?
Öcsém!
Nem volt a csapatodban senki, egyetlen harcosod sem, aki megvédett volna?
Kik vettek körül?
Nem állt eléd egy gyalogos harcos sem, hogy megakadályozza?
Iszonyat fog el, ha arra gondolok, hogyan pusztultál el.
Istenem!
Segíts kibírni!
Anyám, apám, segítsetek!
– Öcsém, csatában vesztél el.
Őrület csata volt.
Haszdrubal, egymás után vesztetted el a csatát.
Sok ütközetben együtt voltunk Maharballal, de öcsém elvesztése őt is nagyon megrendítette, alig ismertem rá.
Aztán megütköztem a rettegett római hadvezérrel, Scipioval. Főleg a becsületem hajtott már, erőm egyre gyengébb lett, szemem állandóan fáj, nem tudtam mi lesz velem?
Scipio kihasználta szenvedéseimet, sebezhetőségemet. A zamai ütközet, a vereség után, hadseregem fogyatkozni kezdett, megpróbáltam szövetségeseket keresni. – Míg élek, visszavágok nekik még egyszer! Aztán III. Antiokhosz királyhoz mentem menedéket keresni. Tizenöt évig nem szenvedtem vereséget, a sors úgy akarta, hogy a szülőföldemen mérték rám a vereséget.
Aztán azzal vádoltak, hogy Antiokhosz szíriai királyt akarom megnyerni szövetségesemnek a rómaiak ellen. Azt híresztelték, hogy földönfutó lettem, és, hogy szerencsére Antiokhosz király nem hallgatott Hannibálra. Menekülnöm kellett, a nyomomban voltak a rómaiak, Fabius mindenütt a sarkamban volt, követett, amerre mentem.
Fabius, római hadvezér, nem akart velem megütközni.

Kis-Ázsiába menekültem.

Irigyeim kitalálták, hogy Pruszasz bithüniai királyt a rómaiak ellen akarom fordítani. Ez azt jelentette, hogy vesztemet akarták ellenfeleim.

Az arisztokrácia emberei azt híresztelték, hogy támadást készíték elő a rómaiak ellen, ezért a kiadatásomat követelték a rómaiak. Most itt vagyok a tenger partján, Pruszasznál kerestem menedéket.

Egyik nap, ahogy magamba roskadva ültem a tengerparton, eljött hozzám Pruszasz bithüniai király, és azt mondta, hogy szándékában áll kiadni a rómaiaknak.

Aztán elsietett, nem várta meg válaszomat.

Ridegen, közömbösen szólt hozzám.

Abban a pillanatban, hogy ezt kimondta, tudtam, mit jelentenek a szavai.

Nem várhatom meg az éjszakát, sietnem kell, nehogy hamarabb ideérjenek a rómaiak.

Nehogy meggyalázzák a becsületemet!

Megyek utánatok, Mago, Haszdrubal, drága öcsém, megyek utánatok édesapám, édesanyám, nagyapám, nagyanyám, sietek a túlvilági labirintusban találkozunk, érzem. Már akkor félholt voltam, amikor Haszdrubalt elvesztettem, túlélésem a csodával volt határos, még néhány perc, néhány gondolat, pillantás a kék égre, a tenger mindent feloldozó végtelen hullámaira. Aztán beszívom a tengeri szél levegőjét, illatát, és elringat majd a halál.

Hirtelen, vihar korbácsolta fel a tenger hullámain, felerősödött az északi szél. Hannibal fázott. Még mindig ott állt a tenger partján és fürkészte a messzeséget, sirályok és tengeri madarak repkedtek feje fölött, dörgött az ég, villámlott.

Hannibal meg se mozdult. Mintha azon gondolkozott volna, hogy eggyé válik a természettel. Szédült, forgott vele a világ, egyre rosszabbul lett, elájult.

Kis ideig ájultan feküdt a parton.

Zuhogott az eső. Nem tudta, mennyi idő telt el. Hannibal felnézett az égre, majd rohant a tenger hullámai felé, bele a tengerbe, egyre mélyebbre, lázas önkívületben viaskodott a tenger hullámaival, amíg bírt.

3. kép

A III. pun háború előtt.

Ókori Róma. A római szenátus. Szenátorok vitája Karthágóról.

CATO SZENÁTOR (feláll)

Kezdjük meg a vitát Karthágóról, tisztelt szenátus!

Nem sok jót tudok mondani ezzel kapcsolatban.

ELSŐ SZENÁTOR

– Cato szenátor úr, indokolja, meg kérem a véleményét!

CATO SZENÁTOR

– Félelmetes, hogy vetélytársunknak kell látnom ismét Karthágót, a békés időszakban megújult a város.

MÁSODIK SZENÁTOR

– Hannibal nem támadta meg Rómát és nem akarta lerombolni városunkat! A kapuink előtt álltak lovasai, villámgyors lovashadserege. Az emberek Rómában reszketve suttoztak: – „Hannibal a kapuk előtt!” és kezüket fejük fölé emelték, istenhez fohászkodtak.

ELSŐ SZENÁTOR

– Hannibal kíméletes volt Róma népéhez.

CATO SZENÁTOR

– Nincs szükségünk vetélytársakra!

ELSŐ SZENÁTOR

– Cato szenátor elég volt! Karthágót tekintí talán halálos ellenségének?

CATO SZENÁTOR

– Igen. Velünk vetélkedett.

MÁSODIK SZENÁTOR

– Hannibal tudta, hogy Róma erősebb Karthágónál, főleg a tengeren, ezért nem akarta Rómát megostromolni, megtehetette volna, hogy sorozatos győzelmei után Rómát villámháborúval támadja meg.

CATO SZENÁTOR

– Hozzunk döntést!

Minek halogatni? Meg fogjuk ismét támadni az elcsüggedt, fáradt Karthágóiakat! Karthágó jelenleg tehetetlen. Hiába újult meg Karthágó gazdaságilag.

ELSŐ SZENÁTOR

– A karthágóiak elszánták magukat a végső ellenállásra. Reménytelennek látszó harc lesz.

CATO SZENÁTOR

– Ostromgyűrűbe kell fogni Karthágót!

Több hónapig megszállva tartani, és ki kell őket éhezteni! Karthágót földig le kell rombolni! A karthágóiak megszegték a békekötés feltételeit a numidiai király hódító törekvéseit fegyveres erővel hárították el.

ELSŐ SZENÁTOR

– Nem támogatom Cato szenátor javaslatát. A karthágóiak sokat szenvedett emberek, érthetetlen számomra ez a döntés, Cato szenátor úr javaslatait határozottan ellenzem!

MÁSODIK SZENÁTOR

– Szavazásra bocsátom Cato szenátor úr döntését!

Döntse el a tisztelt szenátus, szavazzunk Karthágó sorsáról!

ELSŐ SZENÁTOR

– Nem vállalhatunk ekkora felelősséget magunkra!

Legyen könnyörületes, Cato szenátor úr!

CATO SZENÁTOR

– Befejezésül azt javaslom, hogy Karthágót el kell pusztítani!

A szenátusi teremben zajongás van, egyes szenátorok hangosan tiltakoznak, többen kivonulnak a teremből tiltakozásuk jeléül.

Rövid szünet után bejönnek a szenátorok a terembe, és ismét leülnek a helyükre.

Cato szenátor a pulpitushoz lép.

CATO SZENÁTOR

– Szavazásra bocsátom a kérdést. Megostromoljuk Karthágót vagy elkerüljük a csatát?

ELSŐ SZENÁTOR

– Azt javaslom, hogy legyen titkos szavazás!

CATO SZENÁTOR

– Beleegyezem a titkos szavazásba.

Kérem a szenátor urakat, hozzák ide szavazatukat!

A szenátorok kis idő múlva Cato szenátorhoz juttatták szavazataikat.

CATO SZENÁTOR

– Ha nem támadjuk meg ismét Karthágót, elveszíthetjük nagyhatalmi fölényünket, tisztelt kollégáim, jól gondolják meg!

ELSŐ SZENÁTOR

– Tiltakozom!

Cato szenátor befolyásolja a tisztelt kollégákat!

(kimegy a teremből)

Cato szenátor felolvassa a szavazás eredményét.

CATO SZENÁTOR

– Karthágó ostromát elrendelem!

Budapest 1998. június-július

A lány, a bűvös és a mágus

önéletrajzi egyfelvonásos dráma, 4 képben

1994

SZEREPLŐK:

A LÁNY középkorú, enyhén őszülő, sötétbarna hajú, karcsú (vállig érő hajú) magas homlokú fekete lepelben, termete közép magas

A BŰVÖS középkorú, teltkarcsú nő, őszülő szőke hajú, (vállig érő hajú) magas homlokú, jószágos arcú, fehér lepelben

A MÁGUS magas termetű, középkorú, sovány férfi, fekete szemű, mozgása pantomimszerű, nagyon szomorú arca van

1. kép

Havas eső, Kálvária hegy. A kápolna mögött elrejtőzve a Fekete leples Mágus.

Elöl látni lehet Bűvöst, fényes, fehér lepelben.

Körülötte felfénylik az égbolt, mikor Bűvös megszólal és angyalhangú kislányok kórusa énekel halkán.

Hárfazene. Mikor Mágus előbújik, dobütők szólalnak meg, mennydörgésszerű zaj. A kápolna körül középkorú férfiak, asszonyok sejtelmes alakja és imbolygó alakok látszanak.

Hátul hegyek.

Bűvös egyik vállán egy madár. A Lány a kápolnában van, imára kulcsolt kézzel suttog, maga elé meredve. Belép a Mágus a kápolnába és a Lány mellé áll, beszélgetnek.

LÁNY

– Élet és halál porai lebegnek a levegőben, édesapám hamvai összekeverednek majd a tele-vénnyel és virágok, növények lesznek belőle, esővel, hóval, jéggel összeolvadnak porai.

Itt lesz apám lelke tavasszal a zsenge falevelekben, ahogy meglegyinti a márciusi szél, ó én apám, hogy fáztál vékony, kopott ballonkabátban és régi télikabátodat kerested, azóta se vettünk új kabátot neked, nem értettük miért nem akartál venni magadnak, új öltönyt se vettél. Egy öltönyöd volt csak, tréninget viseltél, alig volt néhány pulóvered, ingjeid is elkoptak, pedig néha vettünk neked inget. Karácsonyra frotírzoknit kértél, akartam venni, de akkor nem volt. Új párnahuzatot akartam adni, de te azt felelted, majd szólsz, ha kell és aludtál a húsz évvel ezelőtt vett régi párnán. Ha szóltam, hogy öltözz fel melegebben, mert nagyon hideg van, alig válaszoltál, csak magadra vetted ezt a ballondzsekit, bélés nélkülit, és mentél a boltba, hogy kenyeret, tejet, kalácsot, almát hozz nekünk. Elkényeztetted bennünket, apám és közben sovány tested egyre betegesebb lett. Gyakran mondtad, hogy forróságot érzel, zúg a füled. Láttam, arcod egyre sápadtabb lett, egyre fehérebb. Amikor néha kezdedhez értem, 1993-ban volt, éreztem, hogy hideg a kezed, sejtettem, hogy mit jelent.

Apám, szó nélkül szenvedtél.

Apám gyerekkoromtól enni adott, életben tartott, lelkesített, maga volt az élet, és néha átkoztam őt, aki a legjobban szeretett engem.

Szótlanul, némán tűrte testi kínjait.

Csak hallgatni tudtam volna, amikor megsértett, el kellett volna viselni sértéseit, ha néha bántott, aggodásból, vagy féltékenységből tette, el kellett volna nézni sértéseit, meg kellett volna bocsátani. Leginkább azért haragudtam papára, mert mamát elvesztettük tizenhárom éve, annyira fájt, hogy apámmal éreztettem néha haragomat és átkoztam, amiért mamára nem vigyázott eléggé.

Születésnapomkor, vagy ha a barátom jött hozzánk, apámat behívtam a szobámba és pezsgővel kínáltam, ő alig maradt, kiment a szobából, hogy nem érzi jól magát.

MÁGUS

– Apáddal alig törődtél, gyengéd se voltál hozzá.

LÁNY

– Nem voltam senkihez gyengéd, még a szerelmeimhez sem, nem ismerem a gyengédséget.

MÁGUS

– Szeretsz te egyáltalán valakit?

LÁNY

– Azt hittem, a szerelmem iránt érzett érzelem betelíti életemet, de most már tudom, hogy apám szeretete volt a legdrágább és a leghatalmasabb, minden férfi szerelmét felülmúló önfeláldozása, küzdelme értünk, betegen hetvenhat évesen. Kevés apa él a földön, aki képes erre.

MÁGUS

– Túl későn jöttél rá erre! Folyton ábrándoztál, a szerelmedről álmodoztál és melletted sorvadt el az apád, egyre soványabb lett, utóbb már alig evett. Titokzatos, távoli szerelmed járt az eszedben, mert folyton boldog akartál lenni!

LÁNY

– Kínomban, amiért a múzsám nem viszonzta szerelmemet, itthon veszekedtem apámmal, húgommal, de hát mit tehettem volna?

MÁGUS

– Azt kiáltottad apádnak: – Menj innen!

LÁNY

– Nem gondoltam komolyan, csak úgy mérgemben kiáltottam. Föl se fogtam, hogy esetleg ezek a szavak apám lelkét mélyen megsebeztek, azt hittem, nem veszi komolyan ezeket a szitkozódásokat.

Vertél volna meg, ütöttél volna arcomba, hogy sajogjon, hogy észre tértem volna, mennyire rossz vagyok, hogy szülőmet átkozom.

MÁGUS

– Láttad, hogy édesapád zuhogó esőben készülődött a piacra, miért engedted el lázas betegen a piacra? Miért nem álltál eléje, hogy te mész inkább?!

LÁNY

– Mondtam, hogy: – Ne menj esőben sehová! Apám nem hallgatott rám, csak ment, amennyit tudott. Ez tartotta életben, a mozgás, a mindennapos munka. Lehet, hogy ha feküdt volna az ágyon, nem élt volna eddig.

Papa a mozgást szerette, ifjú korában hivatásos zsoké volt, tizennégy évig, lóversenyeket nyert!

Többször mesélte nekünk, mennyit kellett koplalnia egy-egy verseny előtt.

Nagyapámmal együtt éltek Alagon, nagyapám nagyon sokoldalú ember volt, nagy tudású, több nyelven beszélt, eredeti szakmája közjegyző. Fűtetlen szobában laktak sokáig apával együtt.

MÁGUS

– Édesapád a falnak támaszkodott, esténként, amikor a fürdőbe ment. Nem láttad, milyen elesett volt, nem értetted őt?

LÁNY

– Néha kinéztem az ablakon és láttam apámat, ahogy az úton, jött hazafelé a piacról, a kosárral, vagy máskor, amikor lement sétálni. Nyáron többször is láttam sovány alakját, jobb kezében a barna szatyor, üresen, nem vett semmit, riadt tekintetét láttam, úgy jött, szinte imbolygott az úton alig tudta tartani magát, mintha mamát kereste volna az úton, mintha mama után készült volna, láttam, ahogy egyre közelebb jött, át az autók között, lassú lépésekkel, fekete cipőjében, ballondzsekijében, és olyankor szótlanul bámultam magam elé, mintha a

lelkem mélyén éreztem volna, hogy a papa túlvilági utakra gondol már, hiszen pénzt gyűjtött a saját temetésére a szekrénybe tette, tudta, hogy annyi pénzünk se lesz, hogy tisztességgel eltemessük. Inkább orvosságra költötte volna ezt a pénzt és kórházi kezelésre.

MÁGUS

– Miért vettél tányérokat? Még apád legsúlyosabb betegsége idején is arra gondoltál, hogy elmész a családból?

LÁNY

– Szerettem volna egyszer egy férfival együtt élni, még nem sikerült. Tervezgettem, hogy elmegyek, de mégsem mentem el, maradtam. Együtt éltem papával, húgommal. Volt, hogy fagyos téli napokon én mentem a piacra, hogy papát kíméljem a hidegtől. Szinte látom sovány, törékeny testét a rekamién, ahogy a fal felé fordulva alszik.

MÁGUS

– Miért nem takartad be fázós testét pokróccal?

LÁNY

– Még télen is pokróccal takarózott papa, azt mondta, nem fázik.

Néha főztem teát papának, bevittem a szobájába, és azt mondtam:

– Itt a tea, papa! Most már tudom, hogy nem apám állt boldogtalanságom útjában. Nem törődött velem, akit szerelmemnek hittem. A legközelebbi szellemi barátom nem tudott eljönni édesapám sírjához, hogy elbúcsúzzon tőle. Hányszor adott apám forró levest neki, amikor eljött hozzánk.

(felfelé néz, kezét az égre kulcsolja)

– Apám, miért kételkedtél a szeretetünkben? Nem hagytalak el, apám, veled maradtam.

Nem tudtam elfelejteni a legelső sértésedet apám, folyton kísértett.

Mégis, mikor öregen, meggyötörten láttalak, megbocsátottam már.

Mind a hárman boldogtalanok voltunk. Csak a művészetnek élünk, ritkán jött hozzánk látogató. Sok volt az irigy, kevés a jó barát. Az évek munkával teltek, papa gondoskodott arról, hogy minden nap legyen kenyér, leves, krumpli, ő maga alig evett, teát ivott és kávé, gyakran cigarettázott, sokszor volt ingerült. A betegsége miatt lehetett, hogy belekötött minden apróságba.

LÁNY

– Szinte látom, ahogy főzi a tésztát a konyhában, hihetetlen, hogy tudta tartani magát, hiszen alig evett. A lekvárt szerette, amit Pencsi befőzött, az volt a legfinomabb lekvár. Papa húslevest főzött nekünk, minden pénteken, eltette szombatra, karfiolt is főzött nekünk, karalábélevest. Csupa élet áradt körülötte. Újságot vett csütörtökön, szombaton is, nézte a híreket, este a TV-ben, hallgatta a reggeli, déli, délutáni híreket a rádióban, érdekelte a világ sorsa. Kedvelte a szomszéd gyerekeit. Volt, hogy a parkban papa után futottak a kisgyerekek és intettek papának. Nagyon fájt apámnak, hogy unokái egy évben csak kétszer látogatták meg és telefonon is alig hívták. Csak néhány jó szót várt papa, soha nem kért semmit tőlük, csak adott.

Istenem! Irgalmazz nekem, amiért nem szerettem jobban apámat, és nem vigyáztam rá úgy, mint saját szemem fényére, mert akkor nem tudtam, hogy apámon kívül senki nem szeret igazán.

Senki se kérdezi meg éhes vagyok-e, Pencin kívül, vagy fázom-e?

Mélyen a tudatom alatt éreztem, sejtettem valamit, de nem értettem, hogy apámon kívül miért nem találtam igazi társat, egy férfit, akivel élhettem volna úgy, mint a többi asszony. Belátom,

a sok filozofálás elfordította érdeklődésemet a földi élet asszonyi dolgairól és csak a művészet érdekelt, a titkok megfejtése, a természet megismerése.

MÁGUS

– Lélek megismerése? Magad lelkét ismerted csak meg! Miért nem tudtad megismerni édesapád lelkét?

LÁNY

– Apám ritkán volt őszinte hozzám, nem tárta fel lelkét, nem beszélt szenvedéseiről, sem érzelmeiről. Vásárolt minden nap, főzött 13 éven át, anyám halála után. Természetesnek vettem a jószágát, mindent nekünk adott.

MÁGUS

– És apád szenvedéseire nem gondoltál? Csak egyszer is átélted volna testi szenvedését, kérdeztetted volna, mije fáj? Elsiettél a könyvtárba, a tudományba bújtál.

LÁNY

– Apám nem akart orvoshoz menni, többször is mondtam, hogy: – Menj orvoshoz papa, siess! Bátyja is írta vidékről, hogy forduljon orvoshoz papa, de apám olyan különös volt, mintha a sok fájdalomtól megdermedt volna. Néha úgy éreztem, mintha várta volna a halált.

MÁGUS

– Várta a halált édesapád.

Nem szólt senkinek, nektek sem, nem akart kórházba menni, köztetek akart maradni a legutolsó pillanatig.

LÁNY

– Nem mondtam apámnak, hogy szeretem, nem is tudtam, mennyire szeretem, csak amikor halála pillanatában azt hittem, még megmenthetem, homlokát simítgattam gyengéden, orrába fújtam a levegőt, mindent megtettem volna, hogy életre keltsem!

Akkor tudtam meg, hogy ő tartott életben bennünket évtizedeken át, ő mentett meg bennünket. Megosztotta a nyugdíját is velünk, beosztotta a pénzt, legkisebb lányának is adott néha pénzt, unokáinak ajándékokat vett karácsonyra, pedig alig jutott még ennivalóra is.

Magával nem törődött, semmit se vett magának, se inget, se trikót, amije volt, azt hordta. Még haragudtam is rá, vettem egy új kalapot papának, fel se vette apám, nem szerette, csak a svájcisapkáját szerette, azt vette fel hűvös időben.

MÁGUS

– Emlékszel, hányszor mesélte el, hogy születted, hogyan menekültetek meg Németországban?

LÁNY

– Többször mesélte apám, hogy kiszállt a vagonból, hogy tejet szerezzen nekem. Egy bajor családnál dolgozott napszámosként papa, ebédre tejet kaptak. Mikor kaszálni kellett, apámnak eleinte nehezen ment, ott tanult meg kaszálni. Mikor útra keltek hazafelé, a háziasszony vaját adott, hogy legyen a kisbabának, nekem. Padlásszobát kaptak, papa és mama, mama ott nyugodtan pihenhetett és kaptak ennivalót. Késő ősz volt, amikor velem együtt haza érték Magyarországra.

MÁGUS

– Nem vetted észre, hogy édesapád dédelgetett? Annyira szeretett benneteket, ahogyan csak ember képes szeretni. Gyerekkorotokban sokféle munkát elvállalt. Pencinek és neked kis papírnoteszokat hozott iskolás korotokban, hogy abba rajzoljatok.

LÁNY

– Minden nap telefonált haza, kérdezte, hogy vagyunk? Apám túlzott szeretete néha megijesztett. Szerelmeim nem tudtak önfeláldozóan szeretni, úgy, mint az apám. Az is lehet, hogy apám még mindig azt a kicsi babát látta bennem, aki ott született, a háború utolsó hetében Rothalmünsterben, idegen országban. Életemet saját élete kockáztatásával mentette meg. Titok lappangott születésem körül, megmenekülés és gigászi küzdelem. Mama mesélte, hogy papa csajkájában hozta fel a tejet a vagonba, hogy életben maradjak.

MÁGUS

– Ilyen soká jöttél rá megmenekülésed okára, nem gondoltad át, hogy hol születtél, miért nem érezted át édesapád érzelmeit?

LÁNY

– Édesapám a 76. születésnapján ismét elmondta, hogy születtem, és mi hallgattuk unokaöcsémekkel és Pencivel, papa szobájában voltunk, az asztal mögött ült papa, a rozoga széken, ahogy beszélt, arcán különös átszellemültség, rajongás, és szeretet villant át. Még magamnak is alig mertem bevallani, hogy megszerettem idős apámat, hogy végre egészen aggódtam érte, elfeledve minden sértést, bántást, kész voltam békességben éldegélni a családban.

MÁGUS

– Tíz évet öregedtél apád halála után.

Nem tudod visszahozni az időt, csak felidézni, újraparázsolni lehet.

Arcod megráncosodik, büszke, szép tested is veszít kicsit vonzásából, öreg leszel, magányos. Lelked halhatatlan, gyermeki lelked ki nem hunyhat, mert örökkön örökké éltetned műveid! Csak őszinteséged mentheti meg földi életedet, meggyóntál, de akitől a megbocsátást várod, nem hallja és nem válaszol. Egész hátralévő életedben tűnődhetsz azon, miért nem szeretted jobban apádat, anyádat?

LÁNY

– Anyám és apám nekünk adták ifjúságukat, erejüket, életkedvüket, a természet szeretetét adták nekünk, belénk plántálva, hogy örüljünk a legkisebb virágnak is, mely a földből kibújik, az első ibolya földöntúli illatát csodáljuk, a kertben nyíló gyümölcsfák isteni szépségét, anyám ültetett nekem zsenge meggyfát, almafát, mert tudta, szeretem a meggyet. Ó, anyám, a természet imádatára tanítottál, olyan rég láttalak élve, és mégis mintha érezném tavasszal anyai erődet a rügyező fák és a halványzöld falevelek védtelenségében, különösen ilyenkor, amikor szélcsend van.

Anyám, te soha nem halsz meg, mert gondolok rád, eszembe jutnak szavaid: – „Olyan tiszta a levegő itt, hogy meglátszik még a távolban a madár repülése is!”

Hogy tudtad szeretni a virágokat, mama, szinte átlengte életedet a kert összes növénye, mintha belebújt volna lelked a fenyőfákba, bokrokba, gyöngyvirágokba, és a rájuk boruló tavasz eleji napsütésben is a te lángoló akaratom sugárzik széjjel.

Támadj fel, anyám és apám, öleljétek meg egymást, mint fiatal korotokban, amikor ezerszer is átöleltétek egymást, szerettétek egymást forrón, de aztán egyre többet sírt anyám. Anyám a halálos ágyán azt mondta: „Jössz utánam te is, papa!”

Jaj, miért nem vigyáztak egymásra úgy, mint a többi öregek, akik nyolcvan évesen is együtt sétálnak, karonfogva!?

Anyám meggyötört arcára emlékszem, ahogy jött velünk a kertbe, dacos, összeszorított szájára, síró zöld szemére.

Papa kényeztetett bennünket, talán nem értette meg igazán költői küzdelmemet?

Talán szerette néhány versemet, nem tudom?

MÁGUS

– Miért kételkedtél apádban, hiszen mindent értetek tett!

Amikor néha gúnyolódott, azt is jól tette, többet segített, mintha dicsért volna folyton. Hej, micsoda apátok volt, bátor és erős, büszke és magányos, és vigasztalan, de sovány, beteg, lázas testében ezerszeres energia rejtőzött, szinte önmagát felülmúló életereje, mellyel benneteket is életben tartott. Hiszen köztetek ő volt leginkább jártas a gyakorlati életben, ő tudta, mikor lehet a kertben szüretelni, a családot ő tartotta össze.

LÁNY

– Most milyen családuktok van, papa nélkül? Férfi, sincs a házban, rossz ez az élet. Csak a napsütés ad vigaszt, a virágok, a néma falombok.

MÁGUS

– Vigaszt vársz arra, amire nincsen vigaszt? Csodálkozol, hogy nem tudnak vigasztalni igazán se a barátok, se a rokonok? Hogyan is tudnának vigasztalni, ha nem éltek együtt negyvenkilenc évig szüleikkel?

Gondoljátok el, mások egy évben egyszer látogatják meg szüleiket, és nem érznek lelkifurdalást? Ti életetek majdnem minden napját szüleitekkel éltétek, mennyivel többet kaptatok sorstól, mennyivel erősebbek vagytok! Mert nem hagytátok el őket.

Ezért bánatotok sokkal súlyosabb, és el nem múlik.

LÁNY

– Nincs gyermekem, ki vigaszt adna, se férj, se szerető ki támogatna, senki sincs már közel hozzám, a természet maradt egyedül és a testvérem, ezen a világon.

MÁGUS

– Elveszett a boldogság illúziója! Egyre kényesebbek lesztek, a viszontagságot egyre nehezebben viselitek el apa nélkül, de jó, hogy még együtt vagytok, két testvér, maradjatok együtt, ne hagyjátok el egymást! Ezért kérek benneteket, mind a három testvér, ne távolodjatok el egymástól, ne hagyjátok el egymást, maradjatok bánatotokban együtt! Támogassátok egymást a bajban!

LÁNY

– Hogyan éljünk ezután? Papa szokásait átvesszük, vásárolunk, ahogy ő, piacra megyünk egy héten egyszer, ahogy ő, nézzük este a televízióban a híreket, néha egy filmet, hallgatjuk a rádió híreit, időjárásjelentést. Papa az utóbbi időben mindig mondta, milyen idő lesz holnap. Nem értettem, miért beszélt az időjárásról, miért szaladt a lottózóba? Húgom azt mondta, nyerni akart sok pénzt, hogy legkisebb húgunknak adjon belőle, segíteni akarta őket. Hányszor küldtelek, papa, hogy keresd fel a sebészt, aki 1985-ben operálta gyomrodat, és megmen-tett, de alig szóltál, nem kerested fel újra a sebészorvost, hogy megvizsgálja gyomrodat.

Olyan sok fájdalom volt arcodon, de nem mutattad ki, úgy tettél, mintha fiatal volnál, semmi bajod nem volna. Fésülgetted fekete, őszülő hajadat, nem is látszottál öregnek, olyan fürge, dinamikus voltál, papa, de én láttam, hogy arcod egyre sápadtabb, kezded egyre hűvösebb, és a

véreid egyre sérülékenyebbek voltak. Amikor beverted a kézfejedet az asztalba, piros, vér-aláfutásos lett a bőröd alatta. Már nem akartál injekciós kúrára se menni. Leszedetted a nyakadon lévő szemölcsöt 1993-ban és utána, utolsó nyáron volt, egyre betegebb lettél, lábfejeden piros folt jelent meg, bokád kicsit megduzzadt. Penci húgom elvitt az orvoshoz, augusztusban volt. Orvosságokat kaptál, papa, aztán jött az ősz, alig aludtál, három vagy négy órát éjszakánként évek óta már. A kánikulát alig bírtad ki, mégis kibírtad a nyarat, papa! Rolót se tudtunk venni, hányszor akartunk rolót venni, hogy a szobádban ki lehessen bírni a kánikulát, hőséget, és mégsem vettünk rolót.

Eljött az ősz. Penci húgom is beteg volt novemberben. Papa azt mondta, fél a téltől. Készülődött az orvoshoz. Aztán valahogy mégse ment el az orvoshoz, nem tudom, miért? Uralkodott magán, nem mutatta ki szenvedését. Ugyanúgy, mint máskor, lement kora reggel a boltba kenyérért, tejért, kávéért, ahogy szokta, aztán főzött levest, de már alig evett belőle. Lekvárt is alig evett. Csak szelte a száraz kenyereket, levágta a kenyér héját, a tányérba tette, még a kenyeret is előre megszelte, hogy nekünk azzal se kelljen foglalkozni. Szerette a feketekávé, naponta többször is főzött. – Limonádét igyatok! – mondta gyakran, de ő nem nagyon evett a narancsból, csak velünk törődött, mintha még mindig kicsi gyerekek volnánk.

BŰVÖS

– Éljetek, úgy, mintha veletek lenne édesapátok, szeressétek, ahogy ő szeretett, ne keseregjete, tudom, hogy életetek kietlen papa nélkül.

Csak ne hagyjátok el őt gondolatban soha! Kérlek benneteket, akarjatok élni, édesapátok, édesanyátok teremtményei vagytok! Nem tehetitek meg, hogy a gyászban elsorvadtok! Menjetek ki a kertbe, ahol együtt voltatok annyiszor papával, mamával és meglátjátok, a természet vigasztalást nyújt. Majd amikor érik a gyümölcs, újra örültök az érő baracknak, almának és csengő körtének, számócát kerestek a fű között és a ribiszkebokrok termését is áldjátok.

Mert minden szüleitekre emlékeztet, nektek építették a házat, ők ültették be a kertet virágokkal, édesanyátok azt akarta, hogy ott találjátok megnyugvást, hitt a gyógyító természetben.

2. kép

A Kálvária hegy felé zárandokolnak az emberek húsvét előtt.

Lassan mennek, körös-körül virágzó gyümölcsfák az úton. Napfény. Kék ég.

A Lány és Bűvös elöl, egymás mellett mennek, beszélgetve. Az úton felfelé 14 stáció látszik, több fehérre meszelt relief-szerű kompozíció mellett haladnak, meg-megállva.

LÁNY

– Milyen sokszor mondta papa húgomnak, Pencinek, hogy vegyen fel sapkát, öltözzön fel jól, úgy féltette Pencit, jobban, mint saját magát. Penci mosta papa alsóneműjét, lepedőit, nem is akarta Penci, hogy segítsek. Legtöbbet ő törődött apámmal, ő állt hozzá legközelebb, lélekben és természetében is hasonlatos papához. Talán ezért értették meg egymást. Utóbbi hónapokban többször üldögélt a sötét szobában szótlanul, maga elé nézve, nem gyújtotta fel a villanyt, mama is így tett a halála előtti hónapokban.

Apám ült a szobában és cigarettázott, talán emlékezett anyámra, vagy arra gondolt, hogyan bírjuk ki nélküle, nem tudom? Nem tudtam beszélgetni apámmal, mintha haragban lettünk volna, nem öntötte ki a lelkét az embereknek, fájdalmát elhallgatta. Volt, hogy tréfálkozott, énekelt a halála előtti hónapokban, különösen viselkedett. Orvosságait nem mutatta meg nekem. Vettünk diétáskönyvet papának, évekkal ezelőtt, a gyomorműtétje után. Apám nem szeretett önmagáról beszélni, egész délelőtt a konyhában dolgozott. Nyáron, kánikulában már 9 órakor elkezdte a levesfőzést, kérdeztem tőle: – Miért ilyen korán főzöd az ebédet? Hiszen délben szokás ebédelni? Ő nem felelt semmit, berántotta a levest, és főzte a főzeléket. Többször dicsértem a levest, amit főzött, de a főzeléket nem kedveltem. Papa nagyon finom mákos gubát és mákos tésztát főzött nekünk. Mákos beiglit Penci tud sütni, húsvétkor, karácsonykor ez a kedvenc süteményünk.

Papa szerette a sajtos pogácsát is, hogy örültünk, amikor Penci pogácsát sütött.

BŰVÖS

– Édesapátok megvédett benneteket minden rossztól, Nem hagyta megismerni a lelkét? A férfiak ritkán tárják fel bensőjüket, szeretnek titokzatoskodni.

LÁNY

– Ezért nem értettem meg apámat!

Ha elmondta volna, mit miért tesz, megértettem volna és nem lett volna veszekedés. Azt mondták nekem, hogy papa szíve nem beteg.

Eszembe se jutott, hogy infarktust kaphat.

Még azt se mondta el, hogy magas volt a vérnyomása, csak annyit tudtam, hogy papának érelmeszesedése volt és prosztatagyulladás.

A gyomorműtétje után egyre kevesebbet evett apám. A sebész azt mondta húgomnak papa gyomorműtétje után, hogy ne dohányozzon, és ne idegeskedjen. Mindez kilenc évvel ezelőtt volt.

Olyan kevés örömünk volt, néha eljött irodalomtörténész barátom, beszélgettünk, pezsgőztünk, apám is benézett hozzám, barátom kérdezte, hogy van apám, de apám csak annyit mondott: – Zúg a fülem, egész testemben forróságot érzek. Miklós barátom nem szólt semmit, csak ránézett apámra. „Feri bátyámnak” nevezte apámat. Apám kiment szótlanul a szobám-ból, szinte kisietett.

Amikor vendég jött hozzánk, apám hozta be a levest, még szalvétát is vett, fehér színűt.

Nyugdíjazása előtt üzemrendészként dolgozott egy óbudai üzemben. Jól kijött az emberekkel, kedvelték, kitüntetésekkel kapott.

Drága, jó apám, ha csak egyszer mondta volna, hogy fáj a szíve, úgy tett, mintha egészséges volna! Nem kért segítséget. Többször kérdeztem: – Hívjak orvost? – Ne hívd! – mondta dacosan papa.

Apám nem értette, miért olvasok olyan sokat, kicsit haragudott, amikor a könyvtárból hoztam haza a sok könyvet, melyeket négy-öt nap alatt kiolvastam, szinte habzsoltam a tudományt, kivéve a matematikát, fizikát, távol áll tőlem.

Pénzem nincs, se munkahelyem nem volt, ekkor létszámcsökkenés miatt elbocsátottak...

Papa elkényeztetett bennünket, a kávé már reggel hatkor megfőzte, olyan lelkesen ment vásárolni, leveleit megnézte, mindig ment valahová, a környéken. A kertbe már csak háromszor tudott tavaly kirándulni, egyszer busszal, Pencivel és Ferkó unokájával nyáron, autóval és János barátja is kivitte ősszel papát a kertbe. Apám fejtette le a bort a hideg pincében. Mondtam neki, hogy ne dolgozzon a pincében, megbetegszik, ő nem hallgatott rám. A tavalyi szüret szerény termésű volt. Szomszédunk vett tőlünk két hordó szőlőt, tudták, hogy nincs állásom, kellett a pénz ennivalóra. Soha nem felejttem el papát, ahogy jött velem a Kerék utcában, vittem a fonott kosárban a kertben leszedett barackokat, hogy eladjuk. Papa előtte lement és bejárta az összes zöldségest a környéken, megkérdezte, vesznek-e barackot.

Olyan nyugtalan volt, azt mondta nekem, hogy csak a busz végállomásán levő gyümölcsös akar venni tőlünk barackot.

Elmentünk papával, siettünk, szinte szótlánul mentem papa mellett, és amikor odaértünk a gyümölcsárushoz, papa megkérdezte mennyiért venné meg, megmutattuk a barackot, azt mondta a gyümölcsáros, hogy megveszi, hoztunk még egy kosárral, összesen kétszer fordultunk és eladtuk a barackokat. Itthon papa adott belőle nekem is 200 Ft-ot és Pencinek is ugyanannyit, a többi eltettük kirándulásra. Akkor még nem sejtettem, hogy papa milyen súlyos beteg, csak éreztem, hogy nagyon nagy baj van, és nem szóltam róla, láttam arcán iszonyú szenvedését, eltitkolta, hihetetlen, hogy tudott titkolózni. Szinte emberfeletti erő költözött beléje, együtt küszködtünk, minden bajainkat, fájdalmunkat elmondtuk papának, és ő átélt az összes fájdalmunkat. Nem kellett volna elkéséríteni bajainkkal, csak vele kellett volna törődni, és karonfogva elmentünk volna az SZTK-ba, az orvoshoz, vagy kórházi kivizsgálásra. Novemberben papa készülődött orvoshoz vagy kórházi vizsgálatra, nem tudom. Penci mondta, hogy papa kért a szomszédos boltban két örökmécsest és hoztak a raktárból két mécses, papa a legalsó fiókba tette. Penci látta, ahogy papa kezébe vette és ki akarta vinni a temetőbe mama sírjára, de nem tudott kimenni a temetőbe novemberben. Azt a két gyertyát már mi vittük ki a temetőbe az ő sírjára, oda, ahol anyánk sírja van, oda temették papa földi hamvait, Penci elmondta, hogy papának fáj a lába. Novemberben fázott a papa lábfeje. Nekem nem beszélt erről, nem mondta el. Egyszer, nyár végén megnéztem papa lábát, mondta, hogy duzzadt a bokája, de alig láttam duzzadást, ezért nem értettem, mi történt a papával? Papa néha beszélgetett az egyik szomszédasszonnyal, de nem tudom, miről beszélgettek. Papa tisztelte ezt az ősz hajú, idős özvegyasszonyt, akinek néhány éve halt meg a férje. Érthetetlen, miért nem akart papa orvoshoz menni?

Ezen az őszön több orvosi könyvet elolvastam, hogy megtudjam, mi lehet papa betegsége, és mire kiolvastam a könyveket, papa meghalt, megmentését nem tudtam megvalósítani, csak akartam. Papa egyáltalán nem hallgatott a véleményemre. Novemberben már esett a hó, hideg tél köszöntött be, korán jött a tél, szokatlanul korán. Papa már december első napjaiban megvette a karácsonyi lapokat és aláírta a nevét az egyik lapra, mely havas fenyőfát ábrázolt, azt mondta Pencinek: – Milyen szép! Add fel a karácsonyi lapokat minél hamarabb! Penci nem értette miért ilyen korán küldte el papa a rokonoknak a karácsonyi üdvözlőt, sietett a postára és feladta a leveleket.

BÚVÖS

– Lehet, hogy titkolózott, nem akart lányai előtt testi szenvedéseiről beszélni, nem mondta el érzelmeit, mélyen magába zárta, lelke mélyén voltak ezek a kínok.

Lehet, hogy orvosa beutalta a kórházba, de a papa nem ment el a kivizsgálásra?

Szinte a csodával határos, hogy bírta ki mindezt a testi és lelki szenvedést?

Hihetetlen, nagy önuralma volt.

LÁNY

– Olyan riadt volt apám tekintete, sötétbarna, vad szeme.

Nem hozza vissza senki őt a túlvilágról!

Miért nem vigyáztam apámra, a legdrágább emberre?

Könyörögtem apámnak, hogy ahhoz a sebészorvoshoz menjen, aki a gyomrát operálta, de az a sebészorvoshoz nem volt akkor a kórházban, ezért egy másik sebész operálta le a szemölcsöt, 1993-ban.

Forró, nyári nap volt, papa születésnapja utáni nap, papa felvette a sötétszürke öltönyét és elment az SZTK sebészetre, kötözésre, aztán minthogyha begyógyult volna a seb?

Akármit akartunk venni, papa azt mondta, ne vegyünk semmit. Mindig gondolt a születésnapomra, hozott a piacról nekem a szegfűt, és a vázába tette a virágokat, nőnapra egyszer hóvirágot is hozott nekünk.

Volt papa lényében valamilyen különös titokzatosság, rendkívüli életerő, amit átadott nekünk, mert amióta meghalt, hiányzik életünkől apám férfias ereje, ragaszkodása, gyakorlati érzéke, szinte meg vagyunk dermedve apám nélkül.

Mintha évtizedeket öregedtem volna és csak az életöszönöm készítet arra, hogy levest főzzek húgomnak, pedig nincs hozzá kedvem. Ahogy apám megszervezte a mindennapi életet, átvettem tőle, telepatikusan, mintha itt volna, csak hangját nem hallom, ahogy utoljára becézte nevemet, néhány nappal halála előtt. Papa becéző szavai sokáig elkísérnek, erőt adnak az élethez, mert azt üzenté, hogy szeretett engem. Két ajtón keresztül is hallottam, ahogy nevemet kiáltotta: – Jutkám! Lüszike! Hangjában erő volt és magabiztosság, nem sejtettem, hogy utoljára becézett, olyan ritkán nevezett ilyen kedvesen. Azt akarta, hogy ne haragudjak rá soha többet.

BÚVÖS

– Még az édesapád se tudta, mennyire szeret. Nagyon önzetlen volt, csak az érdekelte, hogy ti megmeneküljtek, magával nem törődött egyáltalán. Férfi létére főzött, vásárolt, súlyos betegen, szélben, esőben vásárolt.

LÁNY

– Apám nem akarta, hogy törődjek vele.

Utolsó hónapokban nagyon el volt keseredve. El se hittem, hogy az én apám ennyire elkeseredhet, nem vettem komolyan, hogy a halált emlegette. Hogyan is érthettem volna meg apám lelkét, mikor tele volt titokkal, csak egy fájdalmáról tudtam, mama iránti fájdalmáról.

BÚVÖS

– Édesanyád, édesapád ifjú szerelméből lettetek mind a hárman, folytatnotok kell az életet, nem roppanhattok össze, gondolatok szüleitekre és megtudjátok, mit kell tenni!

LÁNY

– Apám nem hagyta, hogy jó legyek hozzá, ő akart jó lenni hozzánk. Életünk szerves része volt a család, azt hittem, mindig így lesz, együtt maradunk apámmal, a halálra nem is gondoltam. Apám beosztotta a nyugdíját, ennivalót vett nekünk, és én mindezt természetesnek vettem, nem fogtam fel, hogy apám segítsége nélkül talán már nem is élnénk!?

3. kép

A hegy tetején levő kápolnához értek, mely előtt egy hatalmas fakeresztben egy kifeszített Jézus szobor látható. A kereszt sötétbarna Jézus teste is fából kifaragva. Ott álldogál a Lány, a Bűvös és a Mágus is előkerül valahonnan. Miközben a húsvéti egyházi szertartás elkezdődik, a Lány kissé oldalt húzódik, melléje bújik Bűvös és odasomfordál hozzájuk Mágus is. A Lány Bűvöshöz fordul, beléje karol.

LÁNY

– Úgy emlékszem, mintha papa dúdolgatott volna egy dallamot, és szerette Dvorzsák zenéjét, egyszer meg akartuk venni a lemezt, de nem találtuk. Tudom, szerette Chopin zenéjét is.

MÁGUS (gúnyolódva, kárörvendezően)

– Látjátok, mit tesz veletek a Halál?

Összeroppantja lelküket, könyörtelen a Halál, hogy élő emberből holt embert csinál, hogy aki még néhány hónapja köztetek volt és szólt hozzátok, most nem szólal meg, nem jön az utcán felétek, és nem alszik az ágyán, fal felé fordulva, összeguborodva, nem kel fel reggel korán, ahogy szokott, nem néz ki szobája ablakán, nem csodálhatja többé a naplemente ragyogó, földöntúli fényét, nem merenghet el az ég kék színén, felhőkön, tavaszi virágzaskor nem érezheti már a mámoros virágillatot, zsenge, zöld falevelek se csitítják lelkét, se a hegyek vonulatait nem követi már tekintetével, látjátok, mit csinál a Halál?

Olyanná tesz bennünket, mint a föld, a fű, a virág, szótlán, néma lényekké alakul át a lélek, hiába sírtok nap-nap után, a Halál nem ismer kivételt, ezért jól gondoljátok meg, hogyan éltek, kihez vagytok jók, kit szerettek.

Minden húsvétkor eljön a csoda, elérkezik a feltámadás napja!

BŰVÖS

– Hiszek a feltámadásban!

LÁNY

– Nem tudtam, hogy apám lelke milyen törekeny és sebezhető, azt gondoltam, hogy a férfiak nem olyan érzékenyek, mindent kibírnak és apámról azt hittem, sebezhetetlen a lelke. Olyan erősnek láttam, mintha nem fogna ki rajta se idő, se bajok, se bántás.

Úgy akartam lelkem mélyén szeretni apámat, de nem tudtam közel kerülni hozzá. Halála előtti napon jött hozzánk egy vendég, festőművész Finnországból. Apám behozta az ennivalót, kinyitotta a pezsgősüveget, én öntöttem papának a pezsgőből, és azt mondtam: Ül le közénk papa és mesélj!

Papa állva beszélt a festővel németül, arról, hogy zsoké volt, akadályversenyeket nyert, és trénerétől tanult németül.

Nem látszott papán, hogy súlyos beteg, azon a napon délután, néhány percig beszélgetett velünk, aztán kiment a szobájába, hogy rosszul érzi magát.

Másnap délután megéreztem a veszedelmet.

Talán apám kinyitotta az ajtót, és egy idegen férfi leütötte?

Lehet, hogy nem hallottam a csengetést, mert a szobámban olvastam. Apám ezen a napon, december 7-én délután olyan furcsa volt, mikor benéztem hozzá, fél négy körül.

Ott állt az ablaknál. Olyan riadtan nézett, semmit se szólt hozzám.

Azt kérdeztem tőle: – Jól becsuktad az ajtót?

Papa nem válaszolt, de mintha azt felelte volna: – Becsuktam.

És tovább állt a radiátor előtt, az ablaknál, háttal.

Visszamentem a szobámba, tovább olvastam, ezért ki se mentem a szobámból, csak este nyolckor. Híreket se néztem aznap este a televízióban.
A hírek után lett rosszul papa, pillanatok alatt meghalt.
Azonnal hívtuk a mentőt, de már nem tudták megmenteni apámat.

BŰVÖS

– Mentsd meg édesapád lelkét, teste a Halálé. De lelke már az örökkévalóságé.

MÁGUS

– Le akarsz győzni a halált? Hogy gondolsz? Még ha ártatlan lennél teljesen, angyal képében, akkor se tudnál a Halálon diadalmaskodni.

BŰVÖS

– Az Élet diadalmaskodik a Halálon, mindig születnek emberek szerelméből új teremtmények.

MÁGUS

– Mindig születnek és mindig meghalnak.

Azt hiszitek, végtelen időig tart a létezés? Az emberiség elpusztíthatja magát, ez talán fantazmagória?

BŰVÖS

– Mindig lesznek, akik élni akarnak, és megmentik a Földet, ezt a gyönyörű bolygót.

MÁGUS

– Megmenekülést hirdetsz? Nem hiszek a megmenekülésben!

BŰVÖS

– Gonosz lényed nem riaszt el engem, hiszek a létezésben, nem tudod elvenni tőlünk a szeretetet.

MÁGUS

– Szeretni? Kit? Hogy csalódj újra és újra?

Csalódj azokban, akiket teremtetted, gyermekeidben, unokáidban?

Csalódj szerelmedben, ki néhány jó szót is sajnál tőled, amikor siratod édesapádat? Meddig folytassam még a csalódások áradatát, mely éri az embert nap mint nap?

És nincs, aki megöleljen! Szeretni!? Miért nem szeret, akit szerettél és akit szeretsz? Szeretni? Meddig szeressen az ember?

Míg bele nem betegszik?

Ne higgy az emberek hízelkedő szavaiban!

Sokszor igazabb az olyan ember, ki durván káromkodik néha, vagy veszekszik, de felemel, ha elesel, és ennivalódat odaviszi hozzád, és ha beteg vagy, teát főz.

BŰVÖS

– Mit akarsz mondani? Viszonyzás nélküli szeretetet is érdemes táplálni.

Sokszor már minden porcikád tiltakozik a megbocsátás ellen, mégis megbocsátasz.

Olyan jó lenne érezni, hogy van család, van kinek süteményt sütni, és örülne egy kisgyerek, unokahúg, vagy ismerős, csak odabújna hozzád és becézne.

MÁGUS

– Még akik szeretnek téged, azokat is ellened fordítják irigyeid. Büntesd meg azokat, akik nem viszonzozzák jószágodat. Jószágodat néha fogd vissza, jobban megbecsülik, ha ritkán adsz és keveset adsz.

BÚVÖS

– Húsvét van, egyre erősebb a tavasz részegítő illata, a föld illata és a virágok aromája, a levegő tele van illatokkal, hirdeti a megújulást, a természet feltámadását.

LÁNY

(kiáltva, hangosan)

– Adjátok vissza az apámat, anyámat!

MÁGUS

– Csak a lelkük a tiéd!

LÁNY

– Élesszétek fel szüleimet!

MÁGUS

– Kihez szóltál, kitől kérsz olyat, ami lehetetlen?

LÁNY

– Istentől magától!

MÁGUS

– Isten megbocsát nektek, gyermekeim, mert legjobban szerettedek szüleiteket! Lelkiismeretek megtisztult, ne féljete!

LÁNY

(kiáltva, hangosan)

– Megtisztult a lelkem!

BÚVÖS

– A Mágus lelkéből kiüzte régi önzésedet, nem halsz meg, mert bocsánatot nyertél!

MÁGUS

– Azt mondom, hogy feltámad édesapátok, hát halljátok meg az igazat! Bizonyosságot tett a két nővér apja iránti hűségéről, édesapjuk iránti szeretetéről, jelenjen meg Ferenc testvérünk, kit lányai elvesztettek, hozd vissza Halál egy pillanatra élő testét, a lélegzőt, a küzdő ember testét, fekete szemét, sovány arcát, és ezernyi sebtől meggyötört sovány testét, sápadt arcát, mert lányai át akarják ölelni utoljára, még ezen a Földön!

(Mágus a hegy tetején égő tűzhöz megy, kezét felemeli az ég felé)

LÁNY

– Nem tudtam elbúcsúzni apámtól. Nem is gondoltam arra, hogy megállhat apám szíve, ugyanúgy voltam anyámmal is, örökre és örökéletűnek képzeltem el őt is, és soha nem holtak! Tiltakozom a Halál ellen, minden pusztulás és elmúlás ellen!

MÁGUS

– Hiába sírsz gyermek, a Halál ellen nem tehet senki semmit.

Senki sem kivétel. A Halál prédái lesznek mind, kik sanyargatták mások lelkét, kik szenvedtek és szerettek, ugyanúgy eggyé válnak a földdel.

BŰVÖS

– Aki igazán szeretett ezen a Földön, és ha egyszer elveszti, olyan, mint maga az örület, józan ésszel nem érti meg senki a halált.

MÁGUS

– Vannak emberek, akik eltitkolják érzelmeiket, menekülnek azok elől, akiket elveszítettek, akik meghaltak, el akarják őket felejtetni.

BŰVÖS

– Vannak, akik képtelenek felfogni saját vétkeiket, szüleikkel és a hozzájuk közel állókkal szemben. Sok ember csak saját jólétét hajszolja. Láttam olyan nemes lelkű embert is, akinek alig volt ennivalója és még abból a kevésből is adott, szó nélkül, panaszkodás nélkül.

A Lány a zsenge faleveleket nézi, ahogy az április eleji szellő megringatja enyhén a falombokat, jobbra-balra hajladoznak a kizöldült falombok, leveleiken megcsillan a ragyogó, fényes nap fénye.

MÁGUS

– Látjátok ezt a csodás természetet, ez mind a tiétek, amíg éltek, láthatjátok a tavasz fenséges virágba borulását, aztán a nyár forróságát érezhetitek, majd az őszi búsuló, fanyar-illatú, lombhullató, kesernyős illatát, és jön a tél, a hóesés frissessége, az alvó természet idegnyugtató csendje, és így lesz éveken át, évtizedeken át, míg megöregedtek egyszer csak, iszonyú fájdalmak kínozzák testeteket, lelketeket, de a fájdalmat semmivel nem lehet begyógyítani.

A Mágus tánkra perdül, fekete leplében szinte kísérteties, ahogy körbe forog. A kápolnából szomorú orgonazene hallatszik ki. Mágus odamegy Bűvöshöz, és táncolni hívja, megfogja a kezét és kicsit távolabb mennek az emberektől, Bűvös fehér lepelben imbolyogva táncol, majd ott hagyja a Mágust, és a Lányhoz megy.

LÁNY

– Azt mondta apám húgomnak, mikor a temetőben voltak: – Megyünk a kis harangok felé! És így szólt anyám sírjánál: – Egyenged simára a földet! – egész idő alatt szótlanul ment Penci mellett, mogorván, szinte alig bírta a kánikulai hőségben menni.

Szomorú volt apám, mikor látta, hogy kiszáradt a muskátli, melyet mama sírjára vittek.

(leborul Jézus keresztje elé, átfogja a fakesztet)

– Apám, támadj fel, azt akarom, jelenj meg ifjúként, mint amikor zsoké voltál, versenyeket nyertél! Azt mesélted, hogy amikor katona voltál, és anyám meglátogatott, a Tisza folyónál voltatok, virágzott a Tisza, egy nyári délután. Apám, jelenj meg csak egy pillanatra még úgy, amilyen az életben voltál, élő férfiként, szigorú apaként! Becsültelek, tiszteltelek, apám, de meg nem értettelek. Titkaidat nem mondtad el. Dolgoztál, ennivalót főztél, szinte minden nap, mama halála után zokszó nélkül, papa, hogy bírtad? Apám néha megszidott, mert ügyetlen vagyok gyakorlati dolgokban, és a konyhai munkában különösen suta vagyok. Sikereinknek úgy örült apám, tudta, hogy fennmarad a róla festett portré, grafika. És tudta, hogy nélküle talán elvesztünk volna, gigászi küzdelmet vívott az életben maradásunkért.

– Hozzátok ide apámat égi angyalok, szárnyaitokra vegyétek sovány testét, libbentsétek ide hozzám apámat még egyszer, hogy elbúcsúzzak tőle, meg akarom mondani, hogy szeretem! Csak a művészet iránti ragaszkodásom marasztal és apám szavai: „győznünk kell!” Ezek a szavak felnyitják szememet, szinte szuggerálja az élő apám, hogy éljek tovább, küszködjek, ha nincs is kedvem most élni, csupán a küzdés miatt. Minthogyha apám zsekés fiatalsága feltámadna!

BŰVÖS (odamegy a kereszthez és felemeli a szoborhoz leroskadó Lányt, átfogja vállát, könnyes arcát letörli leplének szélével, majd együtt mennek a kápolna felé, lassan)

– Ne sírj! Tégy úgy, mint édesapád, vedd át jó szokásait, győzni akarását, győzni tudó, férfias erejét vedd magadra!

A síron túl is erős az ő ereje, mert amit életében nektek adott, halála után még erősebb a hatása.

Meglátod, nem telik el sok idő és megsokszorozódik erőd, visszatér életkedved, édesapád emberfeletti küzdelme holtában is folytatódik, majd meglátod, igaz, amit mondok.

Dicsőséget ad nektek az isteni művészet, és amíg lesz egy ember is a Földön, megmaradtok az emberek emlékezetében.

LÁNY

– Senkije nem volt rajtunk kívül! Mama halála után papa nagyon ragaszkodott hozzánk, szinte félelmetes ragaszkodással. Amikor elmentünk valahová, aggódott egész idő alatt, ha később mentünk haza, várt bennünket. Mire megjöttünk, levest főzött, kifőzött tésztát, annyira jószágos volt hozzánk, hogy szinte túlzásnak éreztem. Papa kijött a konyhába és mutatta kézfejen a piros foltot, nem tudtam válaszolni semmit, fájt nekem, hogy apám fájdalmát senki nem tudta enyhíteni. Nem értettem mitévő legyek, ha egyszer apám nem ment orvoshoz, nem panaszkodott. Csak élhetett volna még tovább, velünk együtt, úgy, ahogy eddig, csak megmenthettük volna apámat!

Ki ismerte igazán apámat? Édesanyja korán meghalt, apám még gyerek volt akkor, édesapja nevelte. Mikor apai nagyapám meghalt, hetvenkét éves volt. Apám haragudott a bátyjára, nyolc éve nem látták egymást. Apám telefonált tavaly a bátyjának, vidékre, emlékszem, apám azt mondta: Itt támaszkodom a falnak! Rosszul vagyok! Nagybátyám apám temetésére nem tudott eljönni, nagyon beteg volt, a lánya jött el a temetésre. Jaj, csak ne lettem volna apámhoz néha olyan tapintatlan! Hatalmas az én édesapám!

Atyám, oldozz fel!

4. kép

Lassan lefelé sétálnak a Kálvária dombról, a Lány és a Bűvös beszélgetnek.

LÁNY

– Már régóta kellett volna papának új rekamiét venni, de csak halasztottuk, két éve, ősz elején Pencivel elmentek új rekamiét venni. Mikor meghozták a matracot, papa régi jó barátja, János átjött hozzánk, szétszedte a régit, és a régi rekamié favázára rászerelte az új matracot. Papa arca nagyon sápadt volt, amikor János kész lett a munkával, papa ráfeküdt az új matraca és hangtalanul zokogott. Apám a régi ágyon aludt együtt mamával, azon a sötétzöld heverőn, évtizedekig.

Papának évek óta annyira zúgott a füle, hogy esténként kis zsebrádióját hallgatta, hogy ne hallja a fülzúgást. A paplan alá tette a kis rádiót, máskor a fal mellé, és volt, hogy Penci benézett papához, éjszaka és a rádió még mindig szólt. Penci kikapcsolta a rádiót olyankor. Csak most kezdem érteni, miért nem akarta nézni este tíz óra után a televíziót apám, a filmeket. Igaz, ritkán néztünk késő este televíziót, de néha kikönyörögte Penci, hogy nézhessünk egy-egy késő esti érdekes filmet. Olyan szokása volt papának, hogy lehalkította a televíziót, nem kedvelte, ha hangosan szólt. A papa szobájának ajtaja nyitva volt, most értem meg, miért hagyta nyitva a szobaajtót, mert egyedül érezte magát mama nélkül. Sokszor láttam az asztal mellett ülve, a rozoga széken, hallgatta a rádiót. Többször is mondta nekünk, hogy milyen hírek vannak, érdekelte a világ sorsa, a belpolitika.

Zseblámpával nézte papa este az órát, a szekrény tetején volt az óra, ezt a szokását is nehezen értettem meg. Amikor felmérgetettük a televízió miatt, azért, hogy hangosabbra csavarja, mérgében azt mondta, hogy széttöri a televíziót. Egyik ismerősünktől kaptuk a régi, használt kis televíziót, mert nem tudtunk újat venni, amikor elromlott a mi televíziónk. Néha megnéztünk egy filmet, ritkán művészeti vagy történelmi filmet. Amióta papa meghalt, a bibliát olvasom. Most olvastam el először Pál apostol leveleit. Ézsaiás prófétát egekig magasztaltam. Pál apostol tud engem vigasztalni, atyám helyett atyám hangján szólnak ezek a levelek. Lassan kezdem csak megérteni apám önfeláldozó jóságát.

Pál apostol felnyitotta szememet apám lelkére, mert apám titokzatos volt, lelkét nem tárta fel, nem magyarázott, nem kérdezett semmit. Apám cselekedett, küzdött, nem meditált órákig, mint én, csak azzal törődött, hogy segítsen nekünk az utolsó pillanatig. Mintha bátyánk lett volna és apánk egy személyben. Úgy tudott lelkesíteni, mint senki más. Hányszor mondta Pencinek, hogy vigye újságszerkesztőségbe rajzait, kiállításoknál is segített, cipelte húgom pasztelljeit a Képcsarnokba, üveget vágatott a képkeretbe. Nyáron papa szervezte meg a gyümölcs hazaszállítását a kertből. Szólt János barátjának, hogy autóval segítsen hazaszállítani a gyümölcsöt, a barackokat műanyag edényekbe öntötte, megbeszélte, mikor hozza haza, hogy aztán befőzzünk Pencivel, lekvárt csináljunk. Papa nagyon szerette a baracklekvárt, amit Penci jó édesre főzött, de már novemberben elfogyott a lekvárunk, utána a boltban vettünk lekvárt, de az nem volt olyan jóízű.

A konyhában rakta le János és a fia a barackokkal teli műanyagvödröket, segítettek gyümölcsöt szedni, különösen az utóbbi néhány esztendőben. A sok tennivalóban, melyet papával együtt oldottunk meg, sokszor mérgelődtem, de mégiscsak befőztük a lekvárt és haza is tudtuk szállítani a kertünkéből a gyümölcsöt.

A körte később érett, a kert alján van egy terebélyes, szép körtefa, én neveztem el „csengő körté”-nek. Volt papa lelkében valami gyermekien kedves. Különösen mama halála után éreztem ezt, mikor mama élt, papa sokkal erősebb volt, mama halála után sebezhetőbb lett apám, nagyon beteg lett, egyre soványabb, egyre sápadtabb, mamát ritkán emlegette. Éva lányát minden héten felhívta telefonon. Sokszor nem is kérte vissza a neki kölcsön adott

pénzt, odaajándékozta. Hogy várta őket, vasárnaponként és születésnapján! Pezsgőt vett papa, sört és kekszet, azzal kínálta a vendégeket. Legkisebb unokáját, Anitát nagyon szerette. A kislány négy éves, papa keksszel kínálta, vett neki csokoládét, húsvétra csokoládé nyuszt. Évát virággal köszöntötte születésnapján és nőnapkor is. – Ez a Vincsi lesz! – mondta becenevén, mikor csengett a telefon, várta a családi híreket, Feri, Palkó, Péter unokáiról is, kérdezgette, mi van velük?

Papa összetartotta a családot.

Papa megbocsátó volt, szinte gyermekien hitt még csintalan fiú unokáiban is, hitt bennünk is, pedig többször megbántottuk.

BÜVÖS

– Most csak édesapátok „lelki teste” van előttem, csak a lélekre gondoltok, az „érzéki testet” nem látjátok, az ember igazi valója a „lelki testében” van, a lélekben. Emlékezzetek, és megismeritek papa lelkét, új titkok tárulnak fel előttem, melyeket eddig nem is sejtettetek. Meglátjátok, olyan dolgokra emlékezzetek vissza majd, melyek papa életében természetesek voltak, most pedig megtudjátok, hogy az ő áldozata volt mindaz a sok jó cselekedet, amit értetek tett, a pusztá létezésetekért.

LÁNY

– Apám ritkán dicsért, sokszor szidott engem, már nem is emlékszem, mikor dicsért meg? Talán akkor dicsért, amikor kapáltam a szőlőt a kertben, vagy kitakartam az ősszel betakart szőlőt tavasszal. Apám legjobb barátja, János eljött többször a kertbe, segített kaszálni. Még az üzemben ismerte meg apám G. Jánost, ott, ahol papa rendészként dolgozott, azóta sokszor segített nekünk János. Papa átment hozzájuk, megbeszélte, hogy János kiviszi autóján a kertbe, mert papa már nem tudott gyalog felmenni aへgyre. Amikor gyakorlati probléma volt, papa hívta Jánost, az asztalost, aki valójában ezermester, sok mindenhez ért. Tapétát is ő rakta fel a falra, amikor új tapétát vettünk, magunk szedtük le a régi tapétát. Sokszor mondta nekünk papa barátja, hogy ne veszekedjünk, ne kiabáljunk. Az ő természete nyugodt, kiegyensúlyozott, keveset beszélgettünk vele is, de amikor bajban voltunk és hívtuk, jött hozzánk segíteni. Ősz hajú, kicsit idősebb nálam, felesége óvónő, két gyereke van.

Papa szüretelés után a hideg pincében fejtette le a bort, biztos megfázott. Pencivel együtt dolgozgattak a hűvös, esős szombat délelőtt. Mikor kevés ennivalónk volt, papa kitalálta, hogy elvisz néhány régi könyvet az antikváriumba és eladta. Busszal ment az antikváriumba, emlékszem. Apám megtervezte a mindennapos életet, gondoskodott ennivalóról, vitaminról. Ha Pencinek fájt valamije, papa felkelt este és Pencit erősítette, nem hagyta, hogy elcsüggedjen. Micsoda lelki ereje volt apámnak, hogy mama nélkül tartotta magát, megtanult főzni is, csak hogy a művészettel foglalkozunk teljesen. Nem hándigálta fel sosem, hogy miért nem főzünk.

Papa se szeretett főzni, mégis nap mint nap ment kora reggel a boltba kenyérért, ennivalóért, mindenre volt gondja. Nem panaszkodott és nem szólt semmit, de láttam arcán a néma szenvedést.

BÜVÖS

– Nagyon erős volt az édesapja, hetvenhat évesen is dolgozott, nem hagyta el magát, egyetlen percben sem, és nem mondta egyszer sem, hogy fáradt. Nem tett szemrehányást senkinek. Magában hordozta minden keservét, melyet ember csak elbír viselni.

LÁNY

– Múlt évben, tavasszal kihívtuk orvosunkat, egyik legnagyobb tudású belgyógyász Budapesten. Húgom szobájában volt az orvos, bejött apám és azt mondta az orvosnak, hogy forró-

ságot érez, és mutatta a kézfején az ereket. Apám halála után azt mondta orvosunk: – „Szív-halál”. Apám nem panaszkodott a szívére, se a tüdejére, titkolózott, talán mert nem akart felzaklatni bennünket, nem mondhatta meg, hogy milyen beteg, mert akkor megszűnt volna a varázs, az ő varázsa. Azt akarta, hogy csak halála után tudjuk meg, mennyire beteg volt. Úgy tett, mintha fiatal volna, fésülgette őszes, fekete haját, borotválkozott minden reggel.

BÚVÖS

– Miért nem tudtatok békében élni egymás mellett? Miért acsarkodtatok egymásra? Miért keserítettétek meg egymás életét veszekedéssel?

LÁNY

– Apám olyan keveset evett, mint egy madár. Margarinos kenyeret evett, kevés levest, kekszet, este teát ivott. Emlékszem, ahogy törögte a diót a konyhában, melyet nagybátyámtól kaptunk minden karácsony előtt. Papa naponta többször ivott kávét, egyet kora reggel, egyet délután. Azt mondta tréfásan: „Kész a cafe du Paris!” – Gyertek! És cigarettázott, elég sokat, naponta tíz cigarettát is elszívott. Gyakran volt ingerült, a cigaretta elvette az étvágyát, éjszaka három-négy órát aludt, szinte hihetetlen, mi tartotta benne a lelket?

BÚVÖS

– A szeretet tartotta benne a lelket.

LÁNY

– Miért nem vigyázott magára? Miért nem gyógyította magát idejében, amikor még lehetett volna az ereit gyógyítani? Állandóan nyugtalan volt Éva húgom miatt, és unokái miatt is. Annyira szomjazta a gyengédséget, várta a jószág legkisebb jelét, néhány jó szót unokáitól, de ők mintha eltávolodtak volna tőlünk, apámat nagyon elkeserítette ez is.

BÚVÖS

– Gyermekeim! Nem tudtok édesapátok lelkébe bújni, mert nem voltatok szülők, és egész életekben fürkészhetitek a titkokat, nem tudtok a végére járni, mert vannak dolgok, melyeket nem ismertek, nem éltetek át. Higgyétek el, édesapátok boldog volt veletek!

LÁNY

– Ilyen április még nem volt, hetek óta esik az eső, beborul az ég, aztán kisüt a nap. Ma dörgött az ég, mint nyári zápor idején, olyan különös volt, mintha papa haragja és megbocsátásának fénye volna ez a tavaszi záporosó, borús is, napfényes is, mint apám természete, haragos, szigorú, és nagyon jó. Most olyanok vagyunk, mint szárnyaszegett madarak, papa nélkül. Reggel kimegyek a konyhába, keresem papát, de a teste nincs velünk, nem hallom, ahogy ajtót nyit, hozzánk szól, nem látom sovány kis testét, ballondzsekijében nem sétál már a panelházak között.

BÚVÖS

– Meghasadt a szíve.

LÁNY

– Összevarrom!

BÚVÖS

– Nem tudod már összevarrni, szíve a túlvilágé, édesanyádé, utána epekedett, a bánata vitte a sírba.

LÁNY

– Évekig bírta, tizenhárom évig kibírta, anyám halála óta ennyi év telt el.

BÜVÖS

– Tovább már nem bírta. A végzet fúriái nem engedték tovább élni, szorongatták mellét, torkát, szívét, irigykedtek rá az élők, bosszútól lihegtek az irigyek. Nem törődtek vele eléggé. Kihez fordult volna segítségért?

Nem volt nyugalma, se öröme, édesanyátok igen szerette, de ő is makacs volt, néha maga kereste a bajt, nem hallgatott a férjére.

Olyan jó lett volna, ha együtt maradhattak volna szüleitek!

LÁNY

– Kinéztem a szobám ablakán néha, mikor apám péntek reggel a piacra ment, és láttam, ahogy jött fekete, régi cipőjében szomorúan, a sötétkéék svejci sapkájában, ballondzsekiájában, sápadt arca olyan bánatos volt, amilyen bánatot még senki arcán nem láttam. Ahogy közeledett házuk felé, elfogott a félelem.

– Mi lesz veled, papa? – gondoltam. Papa nem kért tőlem segítséget.

BÜVÖS

– Az igazán önzetlen emberek nem kérnek segítséget, még félholtan is küzdenek, szótlanul tűrnek minden szenvedést.

LÁNY

– Jaj, apám, miért nem voltál hozzám őszinte? Miért nem értettük meg egymást?

Mikor vidéken dolgoztam, sokat utaztam, Penci mesélte, hogy nem veszekedtek, jól megvolt papával, kijártak a kertbe dolgozni, és itthon is együtt főztek. Amióta nem utazom, négy éve már, hogy itthon vagyok, azóta valahogy nem férünk meg egymással.

BÜVÖS

– Nem a veszekedés volt a baj, hanem az, hogy nem lested édesapád kérését, nem nézted a tekintetét. Önző vagy!

Látom, a bánatba beleöszültél, megöregedtél, látom, és elhiszem már, hogy szeretted édesapádat, gyermek! És Penci húgod is szerette nagyon édesapját!

LÁNY

– Aszkétaságban szeretnék élni ezután, csak a szellemnek áldozni. Érzéki gyönyörökre gondolni sem akarok.

BÜVÖS

– Lehet, hogy most így gondolod, de egyszer majd megkísért újra a szerelem.

LÁNY

– Olyan nehéz visszatérni ismét az élet forgatagába és elfeledkezni arról, amiről nem lehet elfeledkezni, apám haláltusájáról. Nagyon megbüntettél apám, mert meghaltál, ez a leghatalmasabb büntetés egy rossz gyereknek! Azt gondoltam, mindig együtt leszünk apámmal. Most már tudom, ő volt az életető erő, most senki nem dédelget, senki nem kényeztet és apám túlzott szeretetét senki se tudja visszaadni nekem.

BŰVÖS

– Békéljete meg egymással! Nehogy aztán a késői bűnbánat és vezeklés megismétlődjön! Bocsássatok meg azoknak, akik megbántottak! A családot tartsátok továbbra is össze! Talán még nem késő, észhez térnek unokaöcséitek és törődnek majd veletek. Próbáljátok meg hívni őket, kérjete tőlük valamit, hogy érezzék, szükségetek van rájuk. Békesség legyen, még egyszer mondom, testvér testvérenek ne legyen ellensége!

LÁNY

– Olyan fájdalmas, hogy nem tudtuk megérteni egymást. Jobban kellett volna becsülni apámat, sokkal jobban tisztelni, most már tudom, hiszen miattunk kellett néha nehéz fizikai munkát vállalnia, hogy nekünk enni adjon gyermekkorunkban. Akkor nem gondolkodtunk ezen, csak arra emlékszem, papa fáradtan hazajött a munkából, újságot olvasott, teázott, és vacsora után aludni tért. Sokszor üldögélt kalapban, eltűnődve, még akkor Pesten laktunk. Papa harcolta ki, hogy átköltözzünk Óbudára és befizettünk három szobás szövetkezeti lakásra, azóta lakunk itt, Óbudán, több mint húsz éve.

Papa szeretett itt lakni, mert amikor mondtam, hogy költözzenek ki mamával a vidéki házba, papa nem akart más lakásba költözni, együtt akart maradni velünk. Most már értem, miért, azért, hogy segítsen nekünk. Ha külön költöztek volna mamával, ki tudja, mi lett volna velünk? Így volt jó, hogy együtt maradtunk, ahogy kezdetben, a család megmaradt, még ha magányosnak is éreztük gyakran magunkat, tudtuk, hogy együvé tartozunk.

Penci azt mondta nekem apám halála után, mikor papa holmiját kimosta: – Ezt a paplanhuzatot papa szétszaggatta! Biztos éjszaka volt, papa nem szólt nekünk, rosszul volt. Szinte látom papát sötét szobájában éjszaka, amint gyűrögeti a paplanhuzat szélét, aztán széttépte. Nem volt segítség. Nem volt megmenekülés. Apám magára maradt fájdalmában. Nem kiabált, nem kért segítséget senkitől.

Megpattant egy ér a szívében.

Penci húgom egyik vasárnap délelőtt, mikor a kertbe ment, találkozott az ősz hajú Mihály bácsival, aki anyámat és apámat is ismerte. Azt mondta édesapámról: – „Nagyon szomorú ember volt az édesapja, a párja után búsult és egyre betegbb lett. Csoda, hogy eddig kibírta. Ha maguk nem törődtek volna vele, talán még eddig sem élt volna!”

– „Büszke volt rátok az édesapád!” – mondta barátom, mikor születésnapomra virágcsokrot hozott nekem.

Budapest, 1994. április-május
Benyó Judit

A szív misztériuma

dráma 3 felvonásban 9 jelenetben

2006. június

SZEREPLŐK:

HUNYADI JÁNOS, a magyar seregek fővezére, főkapitány, fiatal, bajszos, daliás termet, büszke tartású

SZILÁGYI ERZSÉBET, Hunyadi János felesége, fiatal, csinos, középmagas, büszke asszony, elegáns öltözetben, brokátruha, gyöngyökkel

CAPISTRANO, KAPISZTRÁN JÁNOS, prédikátor, szerzetes, hadvezér, sovány, kopaszodó, idős férfi (daróc köntösben)

BRANKOVICS GYÖRGY, szerb fejedelem, telt alkatú, középkorú, gazdag (magas termet)

SEBESÜLT VITÉZ, zenész, katona, Hunyadi János kísérője, fiatal, sovány, betegeskedő, középmagas, fekete hajú

KEMÉNY SIMON, vitéz, fiatal harcos, katona

DUGOVICS TITUSZ, vitéz, fiatal katona fekete hajú

FUTÁR, fiatal harcos, izmos, gyors mozgású

KALAUZ, szerb parasztember, középkorú

AMBROGIO BARÁT, középkorú, szerzetes

TAGLIACCOZZO BARÁT, fiatal, szerzetes

IDEGEN, SZERB VITÉZ, fiatal katona

TÁNCOS, szőlőtáncos, karcsú, fiatal férfi (fekete hajú)

TÁNCOSOK, fiatal férfiak, fekete dresszben, fekete maszkban

SIRATÓ ASSZONYOK, fiatal és középkorú asszonyok (fekete, hosszú ruhában)

Táncok: férfi kardtánc és dance macabre

Fényhatások: különösen a csatajelenetekben és a Haláltánc jelenetben

Színpadkép: csatajelenetekben panorámás filmrészletek, a többi jelenetben értelemszerűen dinamikus és meditatív

I. FELVONÁS

a., jelenet

Kemény Simon átváltozása, 1442 áldozata Hunyadi Jánosért.

Hunyadi János Gyulafehérvárra menekült.

A magyarok táborában.

Verbunkos, magyar népzene hallatszik, vad, erőteljes, férfias zene.

FUTÁR (lováról leszáll)

– Jelentem Hunyadi János fővezérnek, megtudták a mieink, hogy el akarják Önt veszejteni! A török Hunyadi Jánost tartja a „legveszedelmesebb ellenfélnek”.

Így mondták!

Mesid bég a legjobb vitézeit bízta meg, hogy elfogják Hunyadi Jánost és megöljék!

(szaporán lélegzett, lihegett, lóva mellette állt még, le sem pihent, le sem ült, riadtan nézett Hunyadi Jánosra)

HUNYADI JÁNOS (teázik, forró teával kínálja a Futárt)

– Pihenjen le, vágatott, gondolom egyfolytában, ne ijedjen meg!

Nem először fenyegettek meg, én nem csüggedek, folytatom a harcot, „míg vagy diadalmas-kodok, vagy a tusában halálokat lelem!”

FUTÁR (tovább álldogál, lovához támaszkodva)

– Azt beszélnek a táborban, hogy Hunyadi János keresztülvágta magát a török sereg sorfalán, így menekült meg.

Míg üzték az előhadat, bekerítették a törökök.

A toborzás tovább folyik.

Több megyét, nemeseket Szeben védelmére küldték.

A török veszedelmesen dühöng, el akarja kapni Önt, régebbi veszteségüket nem tudják elviselni.

Miközben Hunyadi János fővezér a Futárt hallgatta, sátra körül odagyűltek a katonák, vitézek, zajongás hallatszott.

Esteledett. Az égen csillagok, hold világított.

Szél fújt.

SEBESÜLT VITÉZ, zenész katona

– Nagyon féltém Önt, vegye komolyan, ez a hír megbízható!

Ismerem a Futárt, biztos helyről származik a hír! Ki kell valamit találni, hogy a merényletet ne tudják végrehajtani!

Sürgősen védelmet kell Ön mellé állítani!

(elgondolkozva, maga elé néz)

– Mit csináljunk, mit csináljunk?

Jaj, istenem, segíts!

HUNYADI JÁNOS

– Nem félek, higgye el, majd kitalálok valamit.

Ne aggódjék!

A táborban egy vitéz elkezdett dalolni szomorú, bús, magyar népdalt, mely szívbemarkoló volt és tovább folytatták a többi vitézek, katonák a dalolást.

Szinte kórusban énekeltek.

A „Kötöttem lovamat piros almafához” című népdalt énekelték.

A katonák teáznak, pihennek.

SEBESÜLT VITÉZ, zenész katona

(Előhozta hegedűjét és játszotta a „Nem szoktam, nem szoktam fenyőmagot enni” kezdetű népdalt, egymás után többször eljátszotta)

HUNYADI JÁNOS

– Gyönyörű ez a dal.

Az esti sötétségben ez a szomorú dal szinte tépdeste a katonák szívét.

Utána csend.

Kis idő múlva tanakodás, hangos szó, majd kiáltozás hallatszott a magyarok táborában.

HUNYADI JÁNOS

– Ki az? Mi az?

Mi történt?

Mi ez a dörgedelmes zajongás?

FUTÁR (kinéz a sátoron kívülre, és látja, hogy egy vitéz előre tolakszik, szó nélkül és a fővezér sátra elé siet)

– Egy vitéz siet ide.

Nagyon elszánt és lelkes, nem tudom visszatartani!

Beszélni szeretne Hunyadi Jánossal!

HUNYADI JÁNOS

– Engedjétek ide hozzám, hallgassuk meg!

FUTÁR (a vitézhez szól)

– Tudja a jelszót?

Hogy hívják? Mi a célja, miért keresi fővezérünket?

Miért keresi Hunyadi Jánost?

KEMÉNY SIMON

– Engedjen Hunyadi Jánoshoz!

Személyesen szeretnék beszélni vele, azonnal!

Itt kint nem mondhatom el, csak négyszemközt, a fővezér és én!

Siessen, engedjen már be, sürges az idő!

A székelyek közül való vagyok.

Tudom a jelszót.

FUTÁR (Hunyadi Jánoshoz fordul és megkérdezi)

– Beengedhetem? Kemény Simon vitéz jelentkezik Önnél!

HUNYADI JÁNOS

– Igen. Jöjjön!

KEMÉNY SIMON (leveszi sapkáját)

– Jó estét! Hunyadi János főkapitány uram!

Ne haragudjon, hogy ilyenkor, a pihenés óráiban keresem Önt!

Hallottam, a táborban is suttogták, szájról szájra jár a hír, hogy Önt el akarják veszejteni a törökök!

Eljöttem, segíteni akarok!

Igaz-e a hír?

(fiatalos lendülettel beszél, sapkáját kezében tartja)

FUTÁR

– Igaz a hír.

HUNYADI JÁNOS

– Hagyjanak magunkra!

A Futár és a Sebesült vitéz kimennek a sátorból.

KEMÉNY SIMON

– Kész vagyok arra, hogy fegyvert, ruhát, lovat cseréljek Hunyadi Jánossal, ezzel a csellel megtévesztjük a törököket.

(suttogva mondja, szinte kapkodva, közelebb lép Hunyadi Jánoshoz, letérdel, lehajtja fejét)

HUNYADI JÁNOS

– Álljon fel!

(Hunyadi János Kemény Simon vállára teszi kezét, meghatódva, Kemény Simon arcán férfias büszkeség és szeretet sugárzott)

KEMÉNY SIMON (sietve beszél, tudja, hogy az idő siettet, várakozásra nincs idő)

– Majd amikor a csatában elesek, a török azt hiszi majd, hogy Hunyadi János halott, míg Ön titokban megtámadja a törököket és legyűri őket!

HUNYADI JÁNOS (odamegy Kemény Simonhoz, kezét fog vele, aztán hirtelen átöleli szorosán, barátian, mindkét kezével, férfiasan)

– Köszönöm, Kemény Simon, szívemhez legközelebb álló vitézem, székely vitézem!

Isten áldjon!

Isten óvjon a csatában!

Kemény Simon átadja lovát, kardját, ruháját Hunyadi Jánosnak, Hunyadi János pedig átadta lovát, kardját, ruháját sietve a sötétben, a félhomályban, melyet csak egy gyertya lángja világított.

KEMÉNY SIMON

– Átváltoztam!

Ha csak néhány órára is, Hunyadi János öltözkéiben, kardjával küzdök, az ő vértjében! Adj erőt istenem, hogy sikerüljön és elhomályosodjon a tekintetük vad dühükben, a csata lázában, az istentelen vágásban és harci zajban ne vegyék észre a cselt!

Adj erőt, Teremtőm, és ne hagyj el engem!

Nem félek, Isten engem úgy segítjen!

Küzdök majd a törökkel, akár az oroszlán, a tigris, erőm megsokszorozódik.

Meg kell mentenem Hunyadi Jánost!

Ó, Atyám, hallgasson meg!

Még élhetnék talán sokáig, szerethetnék, csókolhatnék még asszonyt, leendő gyermekeimet, kik meg sem születtek, nevelhetném, de nem!

Nem lesznek gyermekeim, se asszonyom, se házam, se kertem. Lehet, hogy halálos sebet kapok, lovam hátáról leesek, látomásom talán így teljesedik be nemsokára.

Vitéz vagyok, Hunyadi János vitéze!

Hadd lássa az egész világ, nemcsak a magyarok, a kerek világ ámuljon, hogy életben van Hunyadi János, él Hunyadi János!

Élnie kell, sok csata vár még rá!

Nyert sok csatát, én most ezt a csatát felajánlom Istennek szent nevében, felajánlom Istennek életemet, ifjú szerelmemet, lelkemet az égieknek ajánlom.

Tudják meg Kemény Simon élt, szeretett, és meghal.

Imádkozzatok a lelkemért, a haza bajban van!

Istenem és Mindenem!

Kemény Simon a sátorban, a sötétben imádkozik, halkan.

KEMÉNY SIMON

– Uram, hallgass meg, ma este átváltozom, fogadalmat teszek, lángoló szeretetem jeléül.

Elindulok, hogy cselt vessek a pogány törököknek!

Uram, hallgass meg!

Istenem, áldj meg!

Hunyadi János Kemény Simon öltözkéiben szinte észrevétlenül kisiet a sátorból.

Csend van.

Éjfélre jár.

A tábor alvó katonái nem sejtették, mi történt a fővezér sátrában.

Az égen borús felhők jelentek meg, a hold előbújt, hol elsötétedtek körülötte a felhők, hol ki-világosodtak.

Zene.

Sejtelmes zene, Liszt Ferenc egyik szenvedélyes művéből.

b., jelenet

Hunyadi János bolyongása, viaskodása két, török őrrrel.

Hunyadi János menekülése.

Erdős út.

Fenyvesek, bokrok, sűrű növényzet.

Hunyadi János bolyong a fák között.

Naplemente.

Hunyadi János a táborba menekült.

Folytatni akarta a harcot kevés katonájával, de aztán visszaindult Magyarországra.

Útközben egy üldöző török csapat felfedezte és elfogta Hunyadi Jánost.

Két török katonára bízta, hogy őrizték a kapitányt.

HUNYADI JÁNOS

– Két katona akarja elfogni a magyarok fővezérét?

Most megmutatom nektek, hogy nem tudtok legyőzni, nem bírtok velem!

A két török katona veszekedett valami miatt.

HUNYADI JÁNOS

– Átkozottak!

(indulatosan, mérgesen, hirtelen kirántotta az egyik török őr kardját, elvette, majd leütötte, a másik török katona ijedtében elmenekült)

Hegyeiken, völgyeken, mezőkön bolyongott Hunyadi János, elkerülte a falvakat, városokat, nehogy a szerbek kezére kerüljön.

Megállt egy fenyőfánál, elgondolkozva, elmerengve kifújta magát és a távolba nézett.

HUNYADI JÁNOS

– Büszkeségem, harci kedvem kezdettől fogva éltetett.

Nem gondolok a halálra, küzdök, ez a kötelességem.

Az országgyűlés engem bízott meg a magyar seregek fővezéri tiszttel.

Elrendelték 1454-ben az országos felkelést a törökök ellen.

Bizalommal vannak irántam, tisztelnek.

Apám vitéznek nevelt.

Katonai szolgálatban voltam évekig, aztán a király udvari vitéze lettem.

Még Olaszországba is elkísértem Zsigmond királyt, mellette voltam.

Öcsémrel együtt háromszáz katonával védtük a királyt.

Kevés olyan áldozatos vitézem volt, mint Kemény Simon, székely vitéz.

Egyszer csak eléem állt és természetes egyszerűséggel azt mondta, hogy cseréljünk ruhát!

Elszánt nézése szinte megriasztott, ahogy rám nézett, meglepődtem attól a merészségtől, amit tekintetéből kiolvastam.

Olyan fiatal volt, olyan szenvedélyes hit égett a szemében, hogy megdöbbsenem abban a pillanatban.

Kemény Simon!

Megvívok én a törökkel, több csatában elől voltam, verekedtem karddal, száguldó lovamon, a vad ménnel, mint a szélvész vágattunk völgyeken, hegyeken át.

És most se félek, nincs bennem félelem, se halál-félelmem nincs!

Kemény Simon, a katonai becsület hajtott, a virtus, a vakmerőség!

Lelkifurdalás szaggatja szívemet, vállaltam végül is, hogy ruhámban, kardommal elterelje a török figyelmét, kockáztatva életét.

S míg Kemény Simon ruhámban cselekedtem, addig én megmenekülhettem!

Sajdul a szívem, fáj a szívem ifjú vitézemért, Kemény Simonért!

(elmerengve)

– Hiszen elmenekülhettem volna, s talán kikerülhettem volna a csapdát, nem tudom?

A végzet, a sors akarta így, azt hiszem, és most is veszélyben az életem.

Menekülnöm kell megint!

Bolyongás, vándorlás, idegen országokban, mezőkön, erdőkben, akár az erdei vadat, űznek!

Atyám, hallgass meg!

Gyötrődök azóta egyfolytában, vergődik a lelkem, végtelen a bánatom.

Éjjel ébren alszom, nem jön álom a szememre, csak forgolódok, és nem tudok megnyugodni.

Felriadok minden neszre, zajra, a bozótok, fák, hajladozására, zizzenésére, erdei állatok ordítását, jaját, sivítőzését hallom, erdei madarak szárnyának csapdosását, villámok, viharok, esők kísérik utamon.

A vaksötét éjszakában kuporgok egy fa alatt, majd egy kietlen mezőn, a kazalba bújva rejtőzöm.

Isten oltalmazzon engem a hosszú bujdosás alatt.

Látom Kemény Simon tüzes, barna szemét, tekintetét álmomban, ahogy rám néz, ragaszkodással és imádatlalt, a fiamnak nevezem őt azóta, azt mondogatom magamban: – Kisfiam, édes kisfiam, Simon, bocsáss meg!

El kell kerülnöm a lakott területeket, falvakat, városokat! Bogyókat eszem, vadalmát, szedret, amit találok az erdőben, az utakon, nehogy felismerjenek Brankovics emberei, nem akarok a fogságukba kerülni!

Brankovics György elfogadta a magyarok támogatását, aztán a török mellé állt.

Merre menjek? Mindenütt ott vannak a törökök emberei. Lábamat lejáróm, sárban, vízben, esőben megyek, mocsarakban, szinte lázasan, istenhez fohászkodva, hogy tartson meg!

Isten oltalma védjen meg!

Erdei vadként bujdosok, rejtőzöm, katonáimtól távol, elszakadva hű vitézeimtől.

Ruhám átázott, nincs se ételem, se italom, a patak vizéből iszom, az eső vizében mosakodom, csapkodja arcomat vihar, szél, villámok.

Át kell vergődnöm innen Nándorfehérvárra, de nem ismerem az utat odafelé, fogadnom kell egy kalauzt, ki oda vezet.

Aztán katonáimmal újra találkozhatok.

A kalauz, akit Hunyadi János megbízott, nem Nándorfehérvárra, hanem Vég-Szendrőre vitte a főkapitányt.

HUNYADI JÁNOS (riadtan)

– Hova hozott?

Mi ez? Vég-Szendrőre hozott?

Miért nem vitt Nándorfehérvárra?

– Mi történik itt?

Becsapott engem! Legyen átkozott!

KALAUZ

– Itt van a főkapitány!

Elhoztam!

Van, aki felismeri a főkapitányt?

IDEGEN SZERB VITÉZ

– Én ismerem, láttam már Hunyadi Jánost!

Felismerem bajszos, határozott arcát!

A hangja olyan különös, nem lehet elfelejteni!

KALAUZ

– Brankovics György fejedelem parancsolta, hogy fogjuk el Hunyadi Jánost!
(kikíséri Hunyadi és szól az őrségnek)

– Erősítsék meg az őrséget!

c., jelenet

Brankovics György, szerb fejedelem fogságában.

Hunyadi János és Brankovics György beszélgetése.

Hunyadi János kiszabadulása.

Hunyadi János egy keskeny, szűk, ablakos szobában.

Brankovics György foglya.
Hunyadi János egy vaságyon fekszik.
Kinyílik a szoba ajtaja. Kulcsörgés.
Megjelenik a szoba ajtajában a szerb fejedelem, Brankovics György.

BRANKOVICS GYÖRGY

– Adjon Isten, jó napot!
Ön az én foglyom! Kormányzó úr!
(gúnyosan felnevet, és Hunyadi Jánoshoz fordul)
– Van kívánsága? Továbbítom, ha üzen a családjának!

HUNYADI JÁNOS

– Váltásdíjat kérek a magyar kormánytól, a szabadulásomért.
Ezt üzenem, juttassa el, kérem a magyar kormányzathoz!

BRANKOVICS GYÖRGY

– A kérését futárral juttatom el a magyar kormányhoz.

HUNYADI JÁNOS

– Azt hallottam, hogy ki akart szolgáltatni a török szultánnak!
Az Ön ajánlatát visszautasította a török szultán, nem akart gyáván a fejemhez jutni.
(mosolyog)

BRANKOVICS GYÖRGY

– Követek jöttek, megfenyegettek!

HUNYADI JÁNOS

– Nem adhat ki a törökök kezére, Brankovics György! Ön az egyik leggazdagabb feudális nagyúr, nagybirtokos!
Többször kapott magyar segítséget és volt idő, hogy a pártviszonyok miatt legyengült Magyarországtól nem kapott segítséget.
Tudom, harcosai a híres dunai sajkások legendásan küzdöttek a törökök ellen.
Ön megalkudott az ellenséggel, Brankovics György!
Hadi terveimet elmondta a törököknek.
Ezért a törökök nagyobb haderővel támadtak csapataim ellen.
Hogy merészelte megtenni?
Ön miatt több vitézem meghalt! Egy csatát elvesztettünk a sok közül, és most, hogy a foglya vagyok, alkudozni kell a kiszabadulásomért, a megmenekülésemért?
Hiúság? Ellenszenv, féltékenység rágja lelkét?
Gondolkodjon el az életén, fejedelem, és lássa be, hogy szabadon kell engednie!
Futárim hírül hozták, hogy százezer aranyért Ön elenged engem, és még visszakapja uradalmait, melyek magyar területen vannak – hűtlensége miatt vették el magától, visszakapja a szerb várakat is.

BRANKOVICS GYÖRGY

– És ne feledje el, hogy kezesül az Ön idősebb fia, László nálam marad!
(felemeli egyik kezét, és mutatójával int)
– Aztán lányomat, Erzsébetet az Ön fia feleségül veszi!

HUNYADI JÁNOS

– Hazám súlyos váltságdíjat fizetett értem!
Szívesen tették, tudom.
Fiam kezességét nem helyeslem, kockázatosnak tartom.

BRANKOVICS GYÖRGY

– Az alku megtörtént, hivatalosan is, főkapitány!
Ön máától fogva ismét szabad!
Várja Önt a magyar sereg, várják katonái.

HUNYADI JÁNOS

– Élek.
Tudom, hogy szeretnek katonáim, vitézeim!
Ha Isten is úgy akarja, megtartja hazánkat, szép Magyarországot szabadon, büszkén!

BRANKOVICS GYÖRGY

– Ön megsértett engem, ezért haragosom marad.

HUNYADI JÁNOS

– Az igazságot mondtam el Önnek, melyet nem jó hallani, se beismerni.
Nem felejttem el az Ön fogságában eltöltött időt, a rettenetes hideget, a rossz bánásmódot, vizet is alig adtak, száraz kenyeret csak reggel adtak. Méltatlanul bánt velem Ön, a szerbek fejedelme. Először kibeszélte terveimet, aztán elfogatott.

BRANKOVICS GYÖRGY

– Elég legyen!
(dühösen)
– Ne folytassa tovább, méregbe jövök, feldühödök, elbocsátom a fogságból most!
A magyar kormány és a magyar nemzet kérésére!
Isten vele főkapitány!
Remélem, nem találkozunk többé az életben, nem háborgatja életemet!
És nem vádol többé, nem sérteget, isten áldja!
Isten vezesse útján, legyen szerencsés!
A magyarok istene oltalmazza Önt!

HUNYADI JÁNOS

– Nem nyugszik meg a lelkiismerete, aludni sem tud!
A félelmetes éjszakákat, melyek az Ön fogságában teltek, nem felejttem el, nem bocsátom meg!
Ne tudjon megpihenni, se örülni, ne legyen többé boldog!
Ön a fiamat, Lászlót kérte kezesül.
Legdrágább kincseim közül a legbecsesebbet!

BRANKOVICS GYÖRGY

– Ön szabad, Hunyadi János!
Távozzon innen minél hamarabb!
És tudja meg, főkapitány, hogy még fogolyként is tisztelem Önt, megtehettem volna a legrosszabbat, de nem tettem!
Isten engem úgy segítjen!

Brankovics György kimegy a szobából, becsukja maga után az ajtót.

II. FELVONÁS

a., jelenet

Búcsú Szilágyi Erzsébettől, a feleségtől és fiaitól, Mátyástól és Lászlótól.

A családi várban, a tornyos Vajdahunyd várában.

Hunyadi János meglátogatta feleségét, hazatért a csatából.

A felesége a tornácon állt, majd meglátva hazatérő férjét, bemegy a hitvesi szobába, magához hívja két fiát, Lászlót és Mátyást.

Zeneszó, intim zene a háttérben, korabeli kamarazene, vagy Mozart zenéje.

HUNYADI JÁNOS

– Asszonyom!

Erzsébet!

Megjöttem, itt vagyok, élek!

Sok csatát láttam, sokat küszködtem, betegeskedtem a bujdosás alatt.

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Válságdíjat fizettek érted és ujjongtak, hogy élsz.

Hát itt vagy, élsz, ez a legfontosabb!

HUNYADI JÁNOS

– Hogy telt el az idő nélkülem?

Sokat voltál egyedül.

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Vártam, mindig vártam.

Gondoskodnom kellett házunk, várunk védelméről, a birtokot vezettem, uram, a távollétedben.

Féltem az éjszakáktól, magányos ágyamban, nappal is féltem, hogy megsebesülsz, látlak-e még?

Mikor kinn a mezőn, hegyeken, csatákban vagy távol, vezessen szerelmem, uram!

Nincs bennem harag, csak fájdalom és hűség, lelkemben vonzódás a nagy fővezérhez, főkapitányhoz, aki nemzett két fiút, Lászlót és Mátyást, és boldoggá tett.

Követet, futárt küldtem, hogy megtudjam, mi van veled, uram.

Aggódtam, amikor megtudtam, hogy Brankovics György elfogott!

Üzentem a kormánynak, hogy fizessenek válságdíjat, felajánlottam, hogy adományt adok.

A szerb fejedelem végül szabadon engedett, a nemzet melléd állt, uram, olyan büszke vagyok rád!

(odamegy férjéhez, és vállára hajtja fejét, majd kis idő múlva borral kínálja)

Isznak a szép kelyhekből, és arcon csókolják egymást, leülnek a székre, és nézik egymás arcát, hosszasán.

HUNYADI JÁNOS

– Egészségedre, asszonyom!

Élj soká! Légy boldog mindig!

Bölcs asszony vagy, keresztény férfihoz méltó a megfontoltságod.

Még a nápolyi király követe is dicsért téged.

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Pompás ünnepséget rendezünk, uram a tiszteletedre, a hazatérteledre.
Bált is rendezünk, szól majd a vidám zene, téged ünnepelünk!
Istenem, de jó lesz, ugye?
Itt maradsz néhány hétig?
Pihenned kellene, elfáradtál, kimerültél, János!
Emlékszel az esküvőnkre?
Alig néhány hétig voltunk együtt, aztán indulnod kellett.
Folyton a kötelesség hajtott, büszkeséged vitt a csatába, mindig elutaztál, és mindig vártalak.
(férje arcához hajol, megcsókolja)

HUNYADI JÁNOS

– Ne haragudj!
Magadra hagytalak sokáig.
Mindenhol velem voltál, gondolatban, a hosszú utamon, a téli hadjáraton is, bujdosásom alatt, az erdőkben, magányos óráimban te adtál erőt nekem a fogságban, a kézitúsákban, amikor szemtől szemben álltam a törökkel.

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Kemény Simon elesett!
(riadtan)
A biztos halálba rohant, hogy megmentsen!
A székelyek csapatában harcolt.
Istennek ajánlotta lelkét.

HUNYADI JÁNOS

– Amikor azt hitték, meghaltam, lecsaptam a törökökre!
Magyar foglyok ezreit szabadítottam ki!

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Nem tudtam, hogy ennyire szeretnek, uram.
Vedd magadhoz vitézed lelkét, emeld magadhoz Istenem!
Sírtam, sirattam őt, a Megmentőt, és téged is sirattalak.
Imádkoztam értetek!
Fiatal volt, nagyon elszánt, átváltozása halálos volt.
Annyira fáj nekem.
(átkarolja férje vállát, szomorúan)

HUNYADI JÁNOS

– Több csatánk volt!
Követek jöttek.
Sok aranyat ajánlottak és békét, visszautasítottam ezt az ajánlatot.
A szultán visszavonult, átkelt a Szidnica folyón, én is átkeltem a folyón.
A szultán ismét csatát kezdeményezett ellenünk, déltől estig tartott a csata, – döntetlen maradt.
Éjjel aztán a táborban pihentek, hogy másnap folytassák a harcot.
Éjjel csaptam le a törökökre, nem vártam reggelig.
Nem sikerült!
Reggel újra kezdtük a csatát, egy kis létszámú magyar sereg küzdött a túlerővel szemben.
Csata közben többen átálltak az ellenséghez.

Ezért vesztettük el a csatát!
Ekkor velem együtt menekült a kis magyar csapat.
Így történt.
Hol a töröké volt a nyertes csata, hol a magyaroké.
Bujdostam, és utána kerültem Brankovics, szerb fejedelem fogságába.

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Megmaradtál, életben vagy, úgy örülök.
Lesz még diadalmas csata, ne félj, nem is egy!
Nemsokára eljön az idő, ünnepel majd az egész keresztény világ!
Meglátod, néhány év múlva erőt gyűjtesz, segítséget, támogatást kapsz majd.

HUNYADI JÁNOS

– A téli csaták nem szerencsések, nem szeretek sokat vesztegetni.
Sok álmatlan éjszakám volt, tartani kellett magam kimerülten, lázasan is, mindig és minden időben készen kellett állnom.
Amikor seregem harci rendben állt, húszezer magyar katonával szemben százezres török sereg jött!
A hegységről támadt a szultán, többször visszavertük a török szpáhikat, janicsárokat.
Hányszor hajszoltuk kialvatlanul, szomjasan a török lovasságot, nem is tudom?

SZILÁGYI ERZSÉBET

– Fáradt vagy, pihenj le!
Látom arcodon a keserves fáradtságot, talán lázas vagy, érzem, sokat gyötrődtél, szívem.
A hosszú évek alatt, míg csatáztál, és nem láttalak, nem ölelhettelek meg.
Gyűjtsuk meg a gyertyákat!
(behúzza a függönyöket, forró teát hoz be, leteszi az asztalra)
– Igyunk, forró teát!
Ne gondold a keservekre, szenvedésre most!
Ma örülünk egymásnak, öleljük meg egymást!

HUNYADI JÁNOS

– Csókolom fiainkat, Lászlót, Mátyást!
Neveld őket szigorúan, hűségesen!
Látod, este van, hány este eltelt nélküled, hány éjszaka?
A végtelen időben és térben megtartom szerelmünket.

Zene.

b., jelenet

Készülődés a nándorfehérvári csatára, 1456. július.
Hunyadi János eredeti szavai a haza védelméről.
A magyarok táborában.
Nagy készülődés.
Lovak patáinak dobogása, tréningezték a lovakat, szekerek felvonulása, sátrak javítása, tűzi fegyverek, szekerekre szerelt ágyúk mozgatása, támadó harc gyakorlása.
Nappal van.
Kardokat éleztek, szerzetesek körüljárták a sátrakat, szentmiséket tartottak, tábori zenészek gyakorolták a dobolást.

HUNYADI JÁNOS

– Összehívni a sereget, szentmise után!
Szólni szeretnék pár szót, katonáimhoz.

A főkapitány összehívja katonáit a sátrak előtti téren, figyelmesen hallgatják Hunyadi Jánost, a fővezérüket.

HUNYADI JÁNOS

– Harcosok!

A pápa meghirdette a keresztes hadjáratot a törökök ellen!

Most a döntő csata előtt állunk!

„Úgy találom, hogy a hadviselőknek mindig közös sorsuk volt: a mennyei intező tetszéséhez képest hol győzni, hol veszteni. Isten ítéljen azok fölött, kik segílyt ígértek és azzal kecsegtettek, hogy a diadal kiküzdésére minden elő van készítve, azután pedig ígéreteket nem teljesítvén, cselt vetettek nekünk. Azonban a fájdalom, mely lelkemet betölti, bátorságomat még növeli. A vallás, a kereszténység szolgálatában az életet és a halált egyaránt megvetem. Erőfeszítéssel, míg a lélegzet bennem tart, míg a hazámon ejtett sebeket meg nem gyógyítottam, róla a gyalázatot le nem töröltem, föl nem hagyok!”

– Ezekkel, a szavakkal megyünk a török elleni csatába, ezekkel a gondolatokkal bocsátlak benneteket csatába!

KATONÁK, VITÉZEK

– Hurrá! Éljen Magyarország!

Éljen Hunyadi János!

Hurrá!

Ekkor elkezdődött a fergeteges férfi kardtánc!

Megszólalnak a dobok, villognak a kardok, a férfi táncosok vad táncba kezdenek, óriási kört alkotva és virtusukat villogtatva, mindig újabb táncos megy a kör közepébe, párt alkotva, szinte eltáncolva két férfi közel tusáját.

Mindig új táncosok jönnek elő, és fáradhatatlanul táncolnak egészen a besötétedésig.

Aztán bort hordanak körbe. Mulat a magyar tábor, készülnek a csatára.

Trombiták, kürtök, citerák szólnak.

Hunyadi János is táncol.

A nándorfehérvári várfalakon másnap.

SZILÁGYI MIHÁLY (kiabálva, riadtan)

– Emberek, meneküljetek, tombol a harc mindenütt, a városban, és a várfalakon.

Itt a török!

A magyar és a rác asszonyok is, mindenki, aki tud, segítsen a Fellegvárban!

Több török zászlót letéptünk már, de egy lófarkas lobogó még a várfalon maradt!

Ne engedjétek, magyar vitézek!

Jönnek az oszmán katonák!

Egyre csak jönnek!

Vegyétek fel a küzdelmet!

A török gyalogság előre nyomult.

A vár védői hőiesen védték a várat, égő szőlővenyigéket és kénbe mártott rózsákat dobtak a törökökre.

Mindenhol tűz gomolygott, lángok körös-körül, füst és tűz terjengett.

Hajnalodott.

Zene.

Magyar és török népzene szól, felváltva. Cigányzene, virtuóz, magyar, verbunkos zene, majd török tábori zene, sípok, dobok.

III. FELVONÁS

a., jelenet

Nándorfehérvári csata, 1456. július.

Dugovics Titusz hőstette.

Ostrom a vár ellen.

A török egyre feljebb kúszott a várfalon, feljutva a vár falára, ki akarta tüzni a „félholdas” zászlót.

Egy magyar vitéz hirtelen viaskodni kezdett a törökkel a magasban, meg akarta akadályozni a török zászló kitűzését.

A nagytermetű janicsár már majdnem kitűzte a zászlót.

DUGOVICS TITUSZ

– Nem engedem! Nem!

Letépem a török zászlót!

Jaj, nem bírok vele!

Magammal rántom a mélybe!

(fent, a várfalon birkóznak, majd hirtelen mind a ketten a viaskodás hevében a mélybe zuhan-
nak)

Iszonyú kiáltás hallatszik!

– Jaj, hogy hívták? Ki volt az a vitéz? – kérdezték a vár védői.

Mindenhol suttogták: – A Vas megyei vitéz, Dugovics Titusz volt!

Hunyadi János katonája!

Asszonyok zokogtak, sírtak.

(hallatszik a sírás, jajgatás)

A csodával határos módon erőre kaptak a kimerült, magyar katonák Dugovics Titusz hőstette után.

b., jelenet

Lőpor kevés volt, mindenhol égett a tűz.

A törökök menekültek kifelé a városból, megijedtek az elszánt magyar katonák merészségétől.

Ez csak egy ütközet volt!

Ekkor folytatódott a törökök második ellentámadása!

A döntő ütközet, Nándorfehérvár, július 21-22.

Az éjszakai ütközet után csend volt.

Az erősödő pestisjárvány miatt sok katona elpusztult.

II. Mehmed szultán nem akart visszavonulni, újabb támadást indított.

CAPISTRANO

– „Összetoboroztam egy parasztokból, jobbágyokból, barátokból verbuvált kis sereget, kik vasvillákkal, botokkal, kaszákkal voltak felszerelve, tanulatlan, fegyelmetlen katonák, ők segítettek Hunyadi János főkapitánynak.”

Már a város utcáin folyik a harc!
Kitört a pestisjárvány!
Éjszaka is harcolnak.
Hunyadi János kiadta a parancsot, hogy senki nem mehet ki a városból!
A vár őrzését Szilágyi Mihályra bízta, Kórogyi János mellette.
Jönnek a törökök!
Isten ostora!
Isten büntetése!

c., jelenet

Hunyadi János csónakkal hajózott a vár körül, hogy csitítsa harcosait.
Harci zaj, csatazaj.
Százszámra hömpölyögtek a mezőre a keresztesek.
Capistrano csónakba szállt.

CAPISTRANO

– Maradjatok! Várjatok!
(a várfalakig ment előre, a várbeliek azt gondolták, hogy azért jött, arra buzdít, hogy kitörjenek)
– Velem van Tagliacozzo, Ambrogio barát és a zászlótartó, Péter!
„Aki a kezdetet adta, a befejezést is meg fogja adni!”
(egyik kezében magasra emelte a keresztet, másik kezében a fegyvert fogta és megindult a török állások felé)

CAPISTRANO

– Áldjon meg benneteket a mindenható Isten!
Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek!

AMBROGIO BARÁT

– Atyám!
Kimerült, sokat böjtölt, elfáradt, láttam, hogy egész éjjel föl s alá járkált, gondolkodott, viaskodott magában, majd ruhástól feküdt az ágyán.
Mi lesz ebből?
A keresztesek félreértették Önt és nem maradtak, hanem kitörtek, azt hitték, azért jött Capistrano a csatába, hogy támadásra buzdítsa őket.

CAPISTRANO

– „Midőn őket a falakról visszahívni nem tudtam, előre mentem a mezőre, s innen oda-haladván előbb visszahívtam, majd buzdítottam, végül elrendeztem őket.”
(Ambrogio baráthoz fordulva mondja)
A várfalaknál megsebesült Szilágyi Mihály.

Kétségbeesett kiáltozás hallatszott.

SZILÁGYI MIHÁLY

– „Ne menjetek, ne menjetek, mindnyájan el fogtok pusztulni!”
Hiszen csak kétezer ember van Capistrano atyával!

Aztán váratlanul elkiáltotta magát Szilágyi Mihály főkapitány:

SZILÁGYI MIHÁLY

– Riadó!

Roham előre!

Délután négy óra volt.

SZILÁGYI MIHÁLY

– A döntő csatára!

Katonák! Hunyadi János katonái!

Isten velünk van!

Szilágyi Mihály ezután rohant Hunyadi Jánosért.

Mindenhol kürtök szóltak.

Dobok peregetek.

A Száva túlsó oldaláról elindultak a parancsra, hogy átkeljenek a folyón a katonák és csatlakozzanak Capistrano seregéhez, zászlókkal jöttek.

CAPISTRANO

– Isten oltalmazzon benneteket!

Velünk van a Seregek Ura!

A pasák nem értették, mi történt!

Kétezer gyalogos támadása miatt nem aggódtak.

„– Elviszem kis seregemet a török táborba, de nem megyek egyenesen, a sokszoros túlerő ellen, ravaszabb leszek, mint ők, elvezetem katonáimat rézsút, balra fordulok és rávetjük magunkat a török ágyúkra!”

A harcosokat éberségre buzdítom, állhatatosságra és hűségre.

Hallgatnak rám a katonák.

TAGLIACOZZO

– Istenem!

Elhagytuk az atyát!

(Ambrogiohoz fordul)

Capistrano atya imádkozó kezét az ég felé nyújtja.

A keresztesek közeledtek a török ágyúkhöz.

Ordítozás. Kiáltozás.

Capistrano atya magasra emelte a keresztet és a zászlót.

A törökök látva az atyát, elfutottak az ágyúktól, visszavonultak.

CAPISTRANO

– A törökök megijedtek és visszavonultak.

(szinte magában mondja, halkan)

– Babonás félelem fogta el őket, szétfutottak.

Amikor meglátták a zászlót és a keresztet, a vallás titokzatos ereje szinte megbénította őket.

A törökök csatarendje felbomlott!

(sóhajtva)

– Kétezer emberem volt, aztán háromezer harcos még a vár alatt csatlakozott hozzánk.

Megindult az újabb roham!

Átjöttek hozzánk a folyón túli harcosok!

Segítség kellene!

Üzenek a várba!

Hunyadi visszatért Belgrádba, azt mondják, és azonnal folytatta a harcot, tíz-, tizenkétezer katonával, a többiek a várban maradtak.

Hunyadi beszögezte a törökök ágyúit, elterelte a figyelmüket a tüzéséről.

A szultán annyira megijedt, hogy saját testőrségét vetette be a magyarok ellen.

A várban Szilágyi Mihály ágyúkat állított fel a törökök ellen.

Megsebesült a szultán!

Az éjszaka leple alatt menekült el!

Elesett Hasszán, a janicsárok agája!

Nekünk támadt újra Mehmed hatezer szpáhival!

Úristen!

Már lassan esteledik.

Pánik tört ki!

Felborult a csatarend, a törökök eszüket vesztve menekülnek, amerre látnak.

Visszavonult Mehmed szultán!

Hunyadi János a török hajók ellen, utoljára támad!

Éljen Hunyadi János!

Éljen a törökverő hadvezér!

(kiáltotta hangosan, és alakja felmagasodik a csatatéren, egy szentként tisztelt ember, fel-emelte a szent keresztet)

Capistrano atya kimerülve összerogyott, sovány, idős teste a kialvatlanságtól és a fáradtságtól a földre esett.

Megszólaltak a harangok!

Hirdették a Nándorfehérvári diadalt.

Mindenhol harangzúgással köszöntötték a magyar katonákat, vitézeket, hívták az élőket, siratták a halottakat.

Capistrano atya vallomása, gyónása, imája.

c., jelenet

Hunyadi János lázálma a csatákról, a jövőről, búcsúja Capistrano atyától, harcosaitól, és a világtól.

Hunyadi János halála, 1456. augusztus 11. Zimonyban, – a Nándorfehérvári csata után.

Hunyadi Jánost a Nándorfehérvári csata után követte Capistrano a zimonyi táborba.

Capistrano atyával mentek a sebesült, beteg katonák is a zimonyi táborba.

Orgonazene szól.

Majd kicsit később szerzetesek férfikórusa zsoltárokat énekel.

Capistrano atya egy keresztény tábori oltár előtt térdepel, imát mormolva.

Beszűrődik a távolból a szerzetesek férfikórusa.

CAPISTRANO (elmondja a Miatyánkot, majd elkezd gyónását)

(kapucnis köntösét viseli, mellkasán a nyakláncon a kereszt)

– Isten és ember előtt meggyónom vétkeimet, hallgass meg, Uram!

Istennek akartam és akarok szolgálni, ferencrendi szerzetes voltam.

Álmomban megjelent Szent Ferenc látomásomban, – akkor elhagytam menyasszonyomat és az önsanyargatást választottam, a böjtölést, sokat böngésztem a Szentírást.

A szerzetesrendben megtanultam a „lelkiismeret-vizsgálatot”, isten és ember előtti alázatot. Nagy hatással volt rám Szent Ferenc szelleme. Amikor pappá szenteltek, szegénységben éltem, prédikáltam, kolostorban éltem, volt, hogy a többi szerzetessel kenyéren és vízen tengődtem.

Hallgattam a pápára.

Könyörülj rajtam, Isten!

Inkvizítor voltam.

A pápa Magyarországra küldött, hogy a huszita mozgalmat visszaszorítsam.

Előtte bejártam fél Európát, a görögkeleti vallású hívőket áttérítettük római katolikus vallásra.

Krakkóban találkoztam Hunyadi János fiával, Lászlóval.

A törökök támadással fenyegettek. Hunyadi László kért, hogy segítsék Hunyadi Jánosnak!

Voltam Ausztriában, sokat vándoroltam.

(felemeli összekulcsolt kezét, az ég felé)

– Irgalmazz, Isten!

Mintha a Pokolba vetettek volna!

Gyötrődtem éveken át.

Ments meg Uram a Pokol tüzétől!

(elmerengve)

– Ruhástól aludtam, hajnalban keltem, elmondtam imáimat, majd miséztem, betegeket látogattam.

(két kezét maga elé teszi, imádkozó mozdulattal)

Lelkemet felajánlottam Istennek!

Az Úr az én szabadítóm!

Zene.

Szerzetesek férfikórusa énekel, halkan.

CAPISTRANO

– Kérünk téged Urunk, hallgass meg minket!

Megváltottam!

A török elleni küzdelem egyik hitszónoka lettem!

Éjjel-nappal toboroztam a katonákat, miséztem minden nap, a keresztesek lelkesedéssel hallgatták miséimet.

Felismertem, hogy az egész keresztény világ veszélyben van!

Az volt a hitvallásom, hogy „Akik minket a török ellen segíteni akarnak, azok a mi barátaink.”

A keresztes sereg katonái előttem tisztelegtek, miután megáldottam őket, aztán elszállásolták magukat a sátrakba.

Úgy mondták, az emberek: „tüzes lélekkel” küzdöttek a keresztesek, volt köztük szláv, bosnyák, albán, bolgár, és lengyel harcos is!

A vár védőit a törökök nem tudták kiéheztetni.

Karandzsa béget eltalálta egy ágyúgolyó!

Önkénteseimmel a Száva túlsó partján táboroztunk.

Készen álltunk minden percben, hogy a vár alatti síkságra átkeljünk.

Folyami harcok is voltak.

Katonáim a szentek pártfogását kérték.

A nagy csata előtt zászlókkal mentek, a zászlókon Szent Ferenc alakja.

Ó, én szegény, fegyelmetlen seregem.

A magyar nagyurak nem adtak segítséget a veszélyben.

Forró, júliusi nyár volt, lángok repültek!

A védők azt hitték, engem látnak a Nándorfehérvári várfokon, ahogy imádkozom.

Éjszaka is harcoltunk.
Százan, ezren tódultak hűségese, keresztes katonáim a csatamezőre!
Rohantak a vártanú-halálba!
Zászlókkal az élen közeledtek a török ágyúkhöz.
Istenem, segítsd meg, fogadd lelküket magadhoz!

Orgonazene betölti a helységet, hatalmas erejű orgonamuzsika szóljon.
J. S. Bach zenéje.

CAPISTRANO

– A keresztes vitézek követtek, amerre mentem.
Prédikátor voltam, Atyám!
Meghallottam Isten szavát!
Megtisztultam a harcban.
Megtértem.
A keresztes seregek egyik vezére voltam!
Istennek szenteltem magamat.
Meghajolok a teremő előtt.
Oldozz fel engem, Isten!
Erőm fogytán van, nemsokára meghalok, a járvány engem is elvisz.

d., jelenet

Hunyadi János búcsúja.
Hunyadi János sátrát látjuk, a fővezéri sátrat. Szomorú zene szól a táborban, magyar népdalok, cigányzene, kesergőhangú hegedűszó.
Este van.
A Sebesült, beteg vitéz hegedül.
A közelben tábortűz fénye világít.
Hunyadi János a sátrában fekszik.
Mellette, az ágy körül kísérője, a Sebesült, beteg vitéz, a zenész katona teával kínálja Hunyadit, kicseréli a borogatást Hunyadi János testén.
Megnézi a beteg pulzusát, homlokát megérinti.
Majd meggyújtja a gyertyákat.
Virrasztanak Hunyadi mellett.
A Sebesült, beteg vitéz a tűz lángjaiba szárított gyógynövényeket dob.

SEBESÜLT, BETEG VITÉZ

– Lázas. Önnnek magas láza van.
Egész testére priznicet kell tenni!
A tábori orvos gyógyteát javasolt, hogy érzi magát?

HUNYADI JÁNOS

– Egész testemben forróságot érzek, didergek.
Segíts! Szomjas vagyok, adj inni!
Lángol a szív!
Beteg vagyok, a járvány levett a lábamról, nem tudom, meddig maradok életben?
Hol vagyok?
Kiveri testemet a forróház!
Hol vagy, édesanyám?

SEBESÜLT, BETEG VITÉZ

– Zimonyban vagyunk, uram.

A táborban, a járvány egyre jobban terjed.

Capistrano atya is megkapta a pestist!

A fekete halál tombol a városban!

Mindenhol temetetlen holtak.

Nem akarom megijeszteni, de ha a tüdőt támadja meg a pestis, két-három nap alatt elviheti a beteget a vérzéses tüdőgyulladás.

Sokan elpusztultak, a keresztény katonák egymás után halnak meg a halálos járványban.

Miért nincs menekvés?

Miért nincs gyógyulás?

A táborban, a sátrak körül az ég felé tárt, felemelt kezükkel fohászkodnak a súlyos, beteg katonák, mintha a levegőbe kapkodnának, akár a holdkóros emberek.

Jajgatásukat mindenhol hallani, visszhangoznak a környék összes falai.

Úzött, megfáradt, halálra gyötört harcosok.

Jézus békessége legyen a szívükben!

Isten őrizze meg testvéreinket!

Belép Capistrano atya.

CAPISTRANO

– Jó estét, uram!

HUNYADI JÁNOS

– Jó estét, atyám, Capistrano barát!

Köszönöm, hogy eljött hozzám!

Ma este elbúcsúzik!

Érzem, a járvány nemsokára elragad, tüdőrózsáim véreznek.

Lázás vagyok, bódulok, úgy érzem, elgyengülök.

(megfogja Capistrano kezét)

– Egy parányi bacilus akar megölni.

A fekete halál fenyeget engem?

Annyi csatában helytálltam.

Szinte hallom azokat a kis dobokat, melyeket a török lovasok a nyergükbe kötöttek!

Állandóan zaklatták a seregünket.

Színlelő megfutamodás, visszacsapás, cselvetés volt a harcmodoruk, visszafelé nyilaztak.

Török sípok fülsiketítő hangja, jaj, mintha ostorcsapásokkal vertek volna!

A török tábori zene a katonákat majdnem az örületbe kergette.

Hunyadi János felült az ágyban, egyik könyökére támaszkodott meditációja közben.

A szobába bejönnek Hunyadi János vitézei, harcosai és a hadvezér ágya köré gyűlnek.

Ott van Hunyadi ágyánál: Vitéz János püspök és Carvajal bíboros is.

HUNYADI JÁNOS

– Lelki szemeim előtt ott száguldanak a szpáhik, janicsárok, hosszú sapkáikban, turbánjaikban.

Kardok csörgését hallom, íjak repülését látom a fejem fölött!

Nyilak, lándzsák, ágyúgolyók süvítését látom.

Török sereg, rettenetes túlerő!

Százötvenezer fővel, ágyúkkal, gályákkal támadt II. Mehmed július elején Nándorfehérvár ellen!

Fegyelmezett lovasságuk volt.

Emlékszem, milyen sokszor toborzott, nem engedtem, hogy a várban maradjon, tudtam, hogy nagyobb szükség van a csatamezőn Capistrano atyára!

Két hétig tartott az ágyúzás.

Majd megsüketültem, fogytán volt az élelmiszer, a puskaapor.

Égtek a tábortüzek mindenhol.

Súlyos vereséget mértünk az oszmán seregre!

Diadal, hatalmas cselekedet volt!

Hányszor üzentem Capistrano atyának erősítésért, utánpótlást sürgetve.

Emlékszik, ugye, atyám?!

Most elbúcsúzom Öntől, ékesszavú prédikátorom!

Hűséges társam, a csatában!

Isten vele!

Hunyadi János lefekszik újra, a párnára hajtja a fejét, kimerülve égnek emeli szemét.

HUNYADI JÁNOS

– Isten veled, jószágos Szilágyi Erzsébet!

Isten veletek kisfiaim, László, Mátyás!

Isten segítsen benneteket, hogy hű utódaim legyetek!

Búcsúzom tőletek vitézeim, bátor katonáim!

A katonák búcsúznak Hunyadi Jánostól, a hadvezérüktől.

Majd tisztelegnek Hunyadi János előtt.

Aztán hirtelen a büszke harcosok felzokognak, hajukat tépték, ruhájukat szaggatták.

CAPISTRANO (felállt, elmondja búcsúbeszédét)

– Legendás hadvezérem!

Társa voltam a küzdelemben, életben-halálban együtt vagyunk.

A lelke boldogságáért imádkozom.

A tűzbe mentek Önért a harcosok.

Zene.

CAPISTRANO

– Fújjon a szél, lobogjon a tűz mindenütt a keresztény világban!

Minden vigasztalás Istene, hallgass meg!

Kedves testvérem!

Jézus békessége legyen a szívedben!

Isten őrizzen meg!

Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek!

Miképpen kezdetben, most és mindörökké, Ámen.

Hunyadi János ágya körül gyertyák.

Capistrano Hunyadi János fölé hajol, figyeli szívverését.

Hunyadi János ismét felül.

Majd hirtelen lehanyatlott a teste, erőtlenül.

Capistrano atya feladta az utolsó kenetet.

CAPISTRANO (szól a vitézeknek, akik lehajtott fejjel, meghajolva, egyenként elbúcsúznak Hunyadi Jánostól.

– „A pápa fejedelmi koronát akart küldeni a törökverő hősnek, Hunyadi Jánosnak, de elkésett!”

Capistrano atya a Miatyánkot suttogja.

Keresztet vetett, majd elbúcsúzott Hunyadi Jánostól.

A siratóének és Capistrano imája egybekeveredik.

Síratás.

Asszonyok félkörívben állnak, hosszú, fekete ruhában, kórusban énekelnek.

Utána Haláltánc.

A színpadon vad tánc kezdődik, mely kifejezi a halált és azt a gondolatot, hogy van feltámadás, győzelem a testi halálon.

Ezt a Haláltáncot egy fiatal, karcsú, sovány, fekete hajú férfi táncolja, testhez simuló, fekete dresszben és fekete maszkban, aztán a többi fiatal férfitáncos is bejön, szintén fekete dresszben és fekete maszkban táncolnak.

Zene.

Saint-Saens: Dance macabre zenéből, részlet.

Forrásmunkák, irodalom:

Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest

Benedek Elek: Nagy magyarok élete II., Holnap Kiadó 1997 Budapest

Idézetek:

1. Benedek Elek: Nagy magyarok élete II. Holnap Kiadó 1997 Budapest
2. Benedek Elek: Nagy magyarok élete II. Holnap Kiadó 1997 Budapest
3. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest
4. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest
5. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest
6. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest
7. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest
8. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest
9. Barta Gábor: Nándorfehérvár 1456, Móra Ferenc Kiadó 1985 Budapest